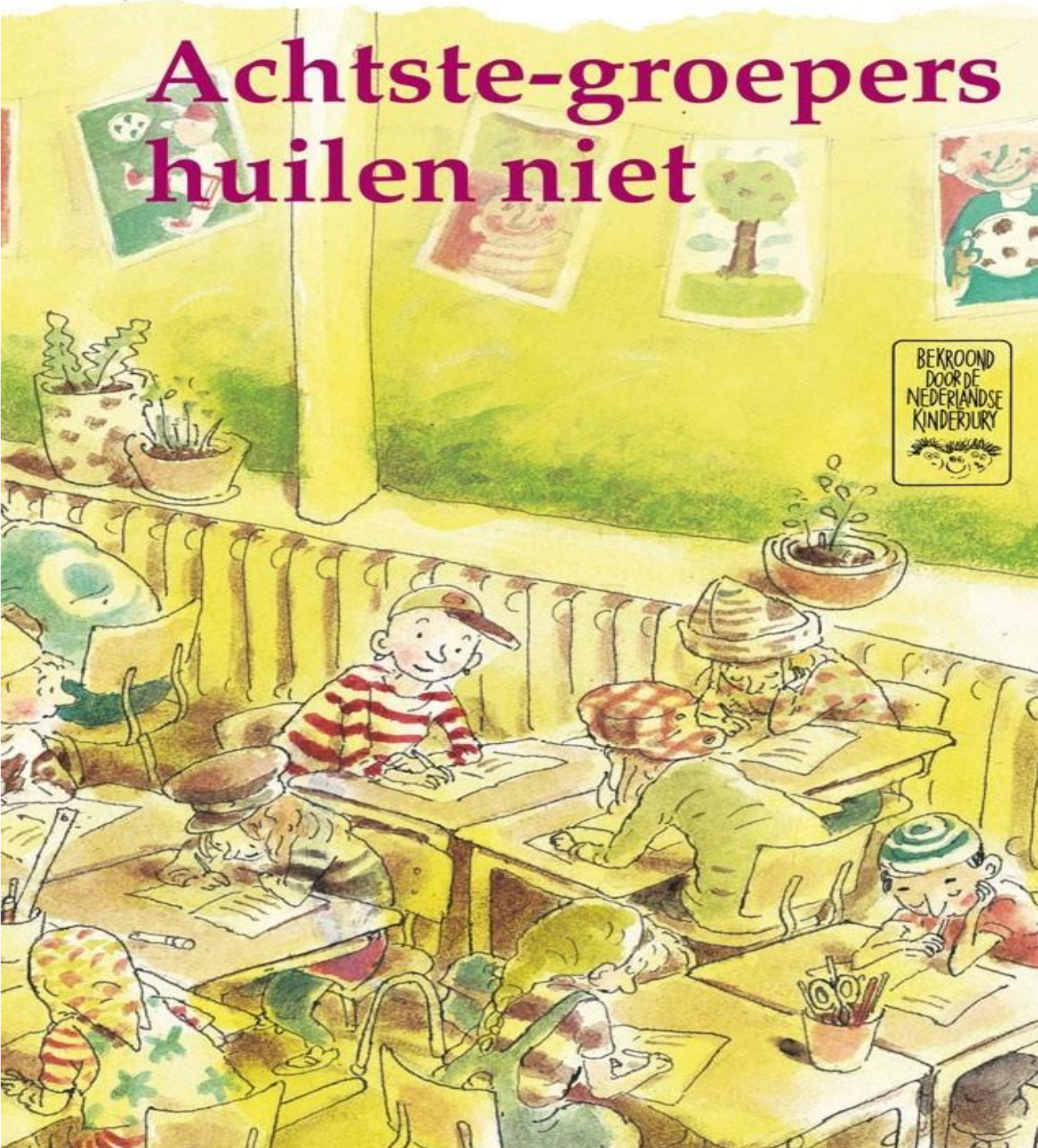

Jacques Vriens

Van Holkema & Warendorf

Achtste-groepers huilen niet

BEKROOND
DOOR DE
NEDERLANDSE
KINDERJURY

A colorful illustration of a classroom. Several children are seated at wooden desks, some writing and others looking towards the camera. The room has yellow walls decorated with framed pictures of a soccer player, a tree, and a clown. Potted plants are placed on a shelf and on the desks. A small award logo is visible on the right side of the illustration.

Jacques Vriens

Achtste-groepers
huilen niet

Met tekeningen van Annet Schaap

Van Holkema & Warendorf

для Анке

Jacque Vriens «Achtste-Groepers Huilen Niet». пер. Жак Врінс «Восьмикласники не плачуть»

NUR 283

ISBN 978 90 475 2077 1

© 1999 Van Holkema & Warendorf

Видавництво Unieboek | Het Spectrum bv,

Поштова скринька 97, 3990 db Houten

www.unieboekspectrum.nl

www.jacquesvriens.nl

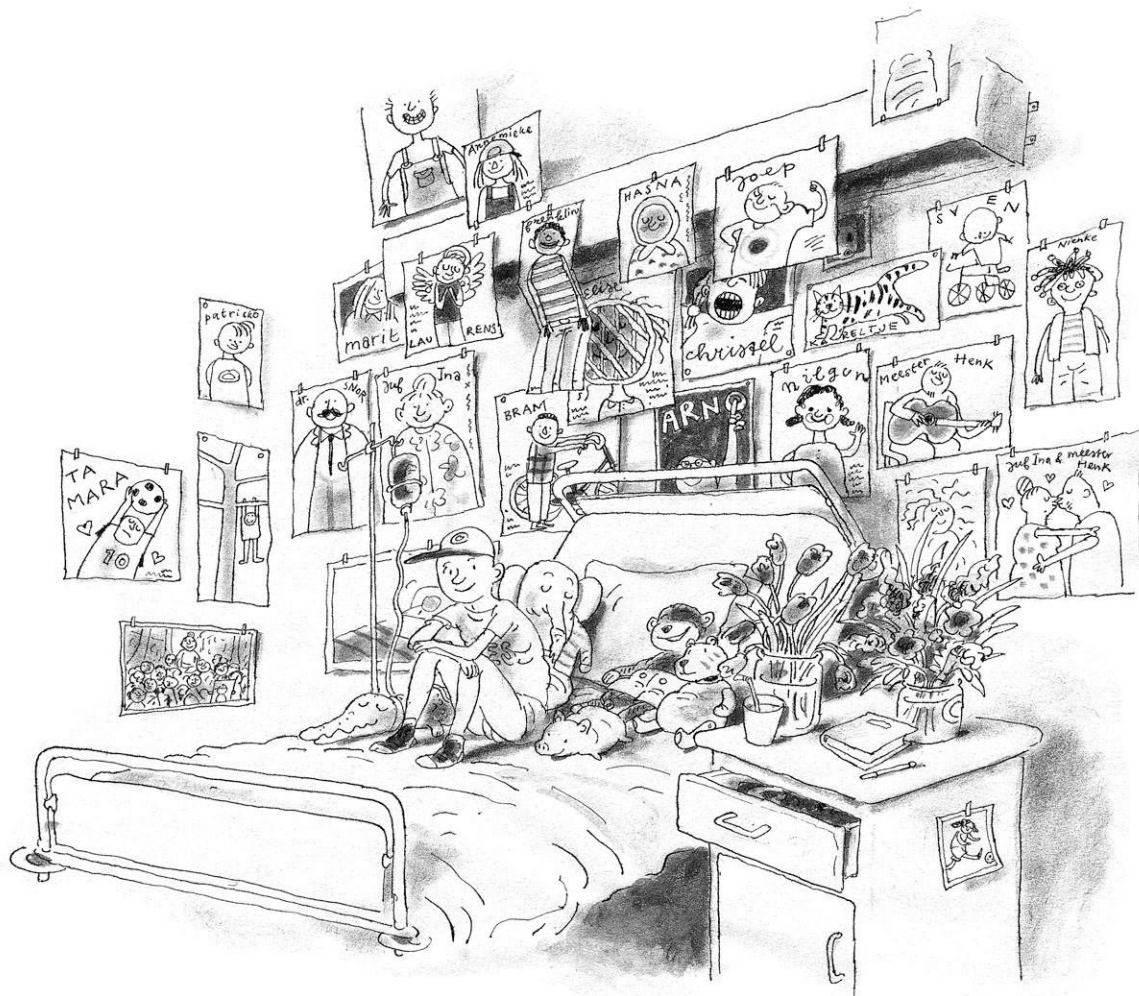
Текст: Жак Врієн

Малюнки: Аннет Шаап

Дизайн: Тон Еллемерс

Типографіка обкладинки: Петра Герріцен

Поросята

На півдорозі на перерві Аккі та Еліз схвильовано увірвалися в клас. «Міс, Джоеп знову грубо ставиться до футболу», — крикнула Аккі. «Цей мудак, розміром п'ятдесят, стояв на моєму великому пальці ноги. Саме тоді, коли я збиралася забити гол. Джоеп просто незграбна свиня!»

Міс Інна, яка була зайнята написанням на дошці назв особливих тварин Австралії, обернулася. — «Дозволяється також трохи менше, Аккі.» «Так, вчителю, я теж сказала Джоепу, але це не допомогло, тому що він почав штовхатися».

«Що?» — здивовано запитала міс Інна.

«Ну, просто штовхався... як свині, сідницями назад і так вриваються в кого-небудь. Так і в мене».

Міс подивилася на Аккі поверх своїх півсклянок. «Гадаю, ви впораєтесь шишка».

Аккі кивнула. «Ну і що, тому що я повернулася прямо до поросяти, а потім він розлютився і почав бити ногою».

«І він теж штовхнув мене, — сказала Еліза, — і Тамара також. І ми сказали тільки те, що він поведився по-дурному. Ми навіть не робили ставку».

Панна Інна вибухнула сміхом.

«Це не весело», — буркнула Аккі.

Міс Інна випрямила обличчя й серйозно сказала: «Поросята. Я порося, ти порося, ми порося, я порося».

На мить запанувала тиша, але потім дівчата теж розсміялися.

«Я просто не розумію, — продовжував учитель, — чому ти завжди долучаєшся грати в футбол. Я думаю, що це така груба гра».

«Гей, учителю, — вигукнула Аккі, — не будьте такою старомодною. Ви схожі на мою бабусю».

«Я теж бабуся», — відповіла міс Інна.

«Інакше ви завжди така сучасна», — сказала Еліз. «Коли я зустрічаюся зі своїми подругами у Лімбурзі¹, вони вважають, що тобі майже шістдесят і ти все ще дуже мила. Кажуть, що всі старі вчителі відьми».

«О, дякую тобі! Тоді ця стара відьма після перерви сердечно побалакає з леді та джентльменами-футболістами. Скоро ти знову підеш надвір»

«А що з Джоепом?» — запитала Аккі.

---

¹ Прим. перекл. Лімбург — провінція в Нідерландах із адміністративним центром в м. Маастрихт.

— «Залиште його в спокої.»

«Тоді ми більше не зможемо грати у футбол».

«Це всього п'ять хвилин. Коли перерва закінчиться, ми поговоримо. Давай, забирайся геть звідси!».

Аккі та Еліз ображені вийшли з класу.

Панна Інна подивилася їм услід і посміхнулася. На перший погляд, ці дві дівчини зовсім не підходять одне одному. Аккі була великою і нікого не боялася, тоді як Еліз була маленькою та тендітною і просто змушена була втекти, коли виникла бійка.

Крім того, Аккі завжди носила джинси та мішкуваті светри, тоді як Еліз зазвичай носила спідницю та блузку з парою акуратних туфель під ними.

Батьки взагалі не дозволяли їй займатися футболом. Часто траплялося, коли вона приходила додому, мама з жахом показувала на її черевики і кричала: «Дитино, у вас знову носи лисі!».

Тоді Еліз довелося урочисто пообіцяти більше ніколи не ступати на футбольне поле біля школи. І вона справді це мала на увазі. З найкращими намірами вона повернулася до школи, але її вмовила Аккі.

«Ти справді хороша, Ліза, — кричала Аккі, — бо ти блискавична. Тому ми не можемо сумувати з тобою на полі. Ти наша таємна зброя». Еліз пішла лише у восьму групу, але здавалося, що вона тут уже багато років. Головним чином це було через Аккі.

Міс Інна вже збиралася повернутися до дошки, щоб продовжити розповідь про австралійських особливих тварин, коли двері знову відчинилися й увірвалися Джоєп і Френклін.

«Міс, Аккі плете лапу гачком», — заревів Джоєп.

«Я вас чую», — сказала міс Інна.

«А ця маленька сучка з Лімбурга мене лає».

«Я не знаю тут є з Лімбурга», — відповіла учителька.

Джо лютував далі. «Але Аккі була справді брудною».

«Справді!» — вигукнув Френклін. «Я віддав гарний пас на Джоєп, і він зміг забити, а потім вона збила його».

«Дивіться, вчителю, — вигукнув Джоєп, — мій зовнішній брексет повністю погнувся, тому що я впав на обличчя. У всьому винен цей троль».

Панна Інна схопила ручку, відігнула її назад у потрібне положення і сказала: «Без лайки і, будь ласка, менше кричть».

«Тобі слід сказати про це Аккі.

«Але ти молився».

«Ге-що?»

«Поросята. Я порося, ти порося, ми порося, я порося».

«О, це, — сказав Джоеп. «Ну, якщо один великий, то це Аккі з її великою дупою... е-е... сідницями».

Знадвору пролунав дзвінок.

«Пора», — зітхнула Панна Інна, похмуро глянувши на дошку. З тваринами Австралії мало що сталося.

Решта класу спотикалися до класу.

«У коло», — наказала міс.

Деякі діти протестували. «Чи це потрібно, міс? Ви б розповіли про тварин Австралії. Щоразу скиглити про ті бійки на футбольному полі.

«П'ять хвилин, — сказала міс Інна, — а потім більше ніколи». У тому, як вона це сказала, було щось загрозливе.

Діти переглянулися. Це не віщувало нічого доброго. Їхня вчителька була дуже милою, але якщо вона дуже розлютилася, то треба було бути обережним. Тоді вона не кричала б, а насправді говорила б набагато тихіше. Лише її великі блакитні очі не залишали про що здогадуватися. Вони могли дивитися на вас так сердито, що ви вважали за краще якомога непомітніше зісковзнути зі стільця і заповзти під нього. Тепер усі опинилися в колі.

Наразі голос міс звучав нормально. «Ти зі мною вже майже півроку, і весь цей час гримів про той дурний футбол».

«Ну, дурень», — запротестував Джоеп.

«Вибачте, — сказала міс Інна, — я не повинна цього говорити. Але я просто не люблю футбол. Завжди сварки, завжди брудні трюки, і на телебаченні вони роблять безлад з цього. Чи можна також без бою?»

Джо кивнув головою. — Так, міс, якщо дівчата не братимуть участі.

Спершу вибухнула Аккі, потім Еліз, Тамара, Аннеміке, Нілгун і Крістель.

«Дискримінація!»

«Хлопці тут не господарюють!»

«Ми не заберемо!»

«Футбольне поле належить усім нам».

«Ці дурні діти б'ються, а не ми!».

Голосніше за всіх кричала Крістель: «Міс, ви просто повинні заборонити хлопцям виходити на поле!» Хлопці цього не допустили.

«Крістель справді божевільна!» — вигукнув Патрік.

«Футбол — це чоловічий вид спорту!» — крикнув Френклін.

«Іди грайся зі своїми Барбі!» — крикнув Арно Ібрагім, піднявшись на стільчик і пронизливо кричачи: «Геть дівчат, хай живуть хлопці!»

Панна Інна нічого не сказала, а тільки дивилася. Але її погляд говорив достатньо: грім і блискавка.

Це одразу вплинуло на групу заспокійливо, бо всі замовкли.

За винятком Ібрагіма, бо він ще стрибав на стільці. «Хай живуть хлопці! Позбудься...» Далі він не просунувся, бо потім подивився прямо в очі вчителю. Здавалося, він завмер на місці. Він стояв нерухомо, піднявши руки вгору.

Аккі та Еліза розреготалися.

Ібрагім поволі опустив руки. «Е-е-е... я маю на увазі... е-е-е».

Тепер уся клас опинилася в розгубленості, і навіть Міс Інна знову виглядала щасливою.

«Брам'є, ти знову сідаєш?» — запитала вона не приязно.

Ібрагім, якого діти й учитель зазвичай називали Брамметже, бо він був найменшим у класі, з глухим стуком плюхнувся на стілець.

«Так, міс, я вже сиджу».

«Добре, тоді я можу нарешті щось сказати. Це ваш останній рік тут у школі. Ми ще збираємося разом у табір, ми разом ставимо прощальний мюзикл, нашій школі скоро буде двадцять п'ять років...»

«Але хлопці...» — перебила Аккі.

Панна Інна вдала, що не почула. ...та ще багато цікавих речей заплановано, тож я хотів би, щоб відтепер усі зробили все можливе, щоб усе було трішки затишно. Хто має з цього приводу розумні зауваження?»

Лоренс підняв палець. «Міс, я думаю, що деякі хлопці не можуть терпіти той факт, що Аккі вміє дуже добре грати у футбол. Вони можуть їй заздрити».

Тамара, яка сиділа поруч з Лоренсом, штовхнула його в бік.

«І Тамарі, бо вона теж хороша», — швидко додав Лоренс. — І інші дівчата.

Аннеміке захихикала. «Я навіть не вмію грати у футбол».

Джоеп запротестував: «Я заздрю? Зовсім ні!».

«Знаю», — відповів Лоуренс.

Весь клас витріщився на Лоренса. Всі завжди дивувалися його чесності. Деяким дітям здалося, що це трохи ефектно, і Джоеп прошипів на свого сусіда: «Ось у нас знову Лоренс із золотим серцем».

Аннеміке, яка сиділа з іншого боку від Джоепа, прошепотіла: «Але він має рацію. Ти ревнивий.»

Міс Інна жестом попросила їх замовкнути і сказала: «Лоренс, продовжуйте».

«Ну, просто... якщо Аккі забере в мене м'яч, я думаю, що це трохи розчарує, тому що вона дівчина».

«Це все одно не має значення», — сказала Аккі.

«Так, але дівчата бувають різні. Я маю на увазі...»

«Що ти маєш на увазі?»

«Ну, просто інакші».

«У них з'являються груди», — випалив Брамбл.

То тут, то там чулося приглушене хихикання.

«У мене ще немає грудей», — сухо сказала Аккі.

Міс Інна, яка була високою й досить товстою, сіла рівніше й сказала: «Тоді я взагалі не можу брати участь».

«Звичайно!» — вигукнула Аккі. «Я думаю, було б круто, якби ви приєдналися, міс».

«Це те, що я не люблю грати у футбол, — відповіла міс Інна, — але інакше я б пішла на п'ятачок».

Весь гурт засміявся.

Джоеп запитав: «Міс, що ми зараз робимо з цим футболом?»

«Я думаю, що кожен може взяти участь. Нас не дарма називають школою Мартіна Лютера Кінга. Це був чоловік, який боровся за рівні права для всіх».

«Але він, ймовірно, не любив футбол», — сказав Френклін.

«Я не знаю, і навіть якби нас називали школою олівців у П'єтсе, я все одно вважаю, що ми повинні бути толерантними».

«Що таке толерантність, міс?» — запитав Арно.

Кілька дітей важко зітхнули. То був знову Арно. Щойно панна Інна сказала щось по-чоловічому, він підняв палець.

«Щоб ви зважали один на одного», — відповіла панна Інна. «І просто грайте у футбол і не грайте по-крупному».

«Але хлопці...» знову почала Аккі.

«Слухай, — суворо сказав учитель, — зараз ми це припинимо. Я подумаю і щось придумаю. Сьогодні вдень ми поговоримо. Тепер усе на своїх місцях, бо ми будемо говорити про кенгуру, ведмедів коалу та качкодзьобів».

Діти сіли на свої місця і повернулися на свої місця.

Коли він проходив повз, Джоеп прошепотів Аккі: «Я прийду за тобою після школи, ти, дурне кенгуру».

Аккі вказала на свої підтяжки й прошипотвіла: «Качкодзьоб!»

Джоеп хотів вдарити її, але Аккі вже пішла.

«Міс!» — вигукнув Джоеп.

«Ні, я більше нічого не хочу чути. Візьміть перед собою підручник з географії на сторінці двадцять третій. Давайте спочатку подивимося на карту».

Трохи пізніше всі уважно слухали вчительку, яка розповідала про свою подорож до Австралії.

Міс Інна так гарно розповідала, що навіть Джоеп забув суперечку з Аккі. Але коли вчитель привів качкодзьоба й Аккі дружньо помахав йому рукою, увесь його гнів повернувся.

Розлючений, він нашкрывав щось на записці й штовхнув її Френкліну, який був разом із ним у групі. «О 12 годині ми чекаємо Аккі в парку. ПОМСТА!».

Помста

О дванадцятій годині це блискавично поширилося групою: Джоеп і Френклін негайно втекли зі школи до парку чекати на Аккі.

Аккі пішла додому разом з Елізою та Лоренсом.

«Я б не йшов через парк», — сказав Лоренс.

«О ні?» — бойово сказала Аккі. «Я не боюся Джоєпа.»

«Але їх двоє: Френклін теж там».

«Це просто похмілля. Він вважає все, що робить Джоєп, чудовим, але сам не наважується виставити ногу».

Брамметє проїхав повз на велосипеді, який був набагато великим. Того ранку він уже вкотре вкрав мамин велосипед, бо йому не хотілося йти до школи. Брамметє довелося стояти на педалях, тому що сидло було для нього зависоке.

«Гей, маленький Брєме, — покликала Аккі, — подивися, чи справді Джоєп у парку».

Маленький Брєм підняв руку й помчав далі.

«Цікаво, який учитель придумає далі, — сказала Еліза, — я маю на увазі гру у футбол».

«У неї завжди є кумедні рішення, — сказав Лоренс, — але чи вдасться їй цього разу?»

Аккі кивнула. «Мені довелося розсміятися, коли вчителька сказала, що вона теж збирається поросяти. Якщо це трапиться, вона вас зовсім розплющить».

Лоренс вказав на кінець вулиці. «Знову маленький Брєм».

Маленький Брєм загальмував просто перед ними, зробив півоберту й різко зупинився. «Повідомлення від Джоєпа», — назвав він. «Він хоче рукопашного бою з Аккі».

«Важко», — сказав Лоренс. Еліз вибухнула сміхом. «Від людини до людини. Тепер раптом це стало можливим. Коли ми граємо у футбол, ми просто дурні дівчата».

«Добре», — урочисто сказала Аккі. «Скажи йому, що я готова до бою «чоловік-жінка», і я зроблю з нього фарш».

«Вау!» — вигукнув Маленький Брєм і злетів.

«Такий маленький чоловік, — посміхнувся Лоренс, — і водночас такий зручний на такому великому велосипеді».

Аккі побігла, а двоє інших дітей бігли разом з нею.

«Знаєш, Джоєп сильний», — вигукнула Еліза.

«Мені байдуже», — пирхнула Аккі.

«Я тобі допоможу», — пообіцяв Лоренс.

«Нічого з цього», — вигукнула Аккі. — «Це рукопашка».

У кінці вулиці вони повернули за ріг і підійшли до входу в парк.

У центрі був ставок із кількома великими плакучими вербами вздовж краю. За ставком була галявина з лавкою. Там чекали Джоєп і Френклін, а маленький Брем обертася навколо них.

«Аккі, ось де ти маєш бути!» — крикнув він.

Аккі зробила паузу й дико прохрипіла. Еліз і Лоренс мало не врізалися в неї.

Джоєп приклав руки до рота і заревів: «Давай, якщо хочеш». Дерзай, Аккі ван Вліт.

«Я не боюся тебе, Джоєп Янсен!» — крикнула у відповідь Аккі.

Вона знову почала мчати, а Еліза та Лоренс бігли риссю разом з нею.

Вони зупинилися за кілька метрів від Джоєпа.

«Отже, невдале кучеряве волосся, — вигукнув Джоєп, — ти думав, що зможеш мене перемогти?»

«Отже, качкодзьобе, — відповіла Аккі, — чи ти думав, що зможеш мене перемогти?»

Демонстративним жестом Джоєп зняв пальто, відчепив підвісний шлейф і передав речі Френкліну, який поклав їх на лаву.

«Ой!» — скрикнув Маленький Брем. «Вони справді це мають на увазі». Він ненадовго підняв велосипед, з глухим стуком приземлився й помчав геть.

Джоєп схрестив руки на грудях. Аккі вчинила так само.

Кілька хвилин вони мовчки дивилися одне на одного.

Тоді Джоєп повільно почав ходити навколо Аккі.

Аккі обернулася разом з ним, намагаючись виглядати якомога зліше.

Еліз трохи засміялася.

Лоренс зробив крок уперед.

«Людина проти людини, Аккі ван Вліет», — прошипів Джоєп.

«Я це знаю, Джоєпе Янсене».

«Тоді навіщо там інші діти?»

«Вони хочуть побачити, як я тебе поб'ю».

«Вони мають піти першими. Особливо твій коханий».

«Кого ти маєш на увазі?»

Джоєп злобно розсміявся й вказав на Лоренса. «Той слиз ось там. Ти вже поцілувала його?»

Аккі відчула, що почервоніла, але не показала себе. — Ти ревнуєш, Качкодзьобе?

На мить здалося, що Джоєп ось-ось кинеться на неї, але він все одно

зупинився й крикнув: «Невдала куала!»
«Ідеальний маленький чоловічок!»
«Троль!»

Еліз знову захихотіла й гикнула: «Я не думаю, що в Австралії таких звірів немає».

Джоеп намагався наслідувати лімбурзький акцент дражнилим тоном.

«За словами Мей, в Австралії немає такого молозива».

«Які ми знову добрі», — сказала Еліза.

«Тобі теж не варто втручатися», — різко сказав Джоеп. «Дурний Лімбурзький пиріг!»

Це був сигнал для Аккі до нападу. Вона кинулася вперед і з лютим ревом кинулася на Джопа, перекинувши його на спину. Френклін хотів прийти на допомогу своєму другові, але Лоренс зупинив його.

«Нічого з цього, це людина до людини».

Тим часом Джоеп і Аккі котилися по галявині. Справжніх ударів ще не завдано. Тепер мова йшла про те, хто міг забратися на іншого.

Першою це вдалося Аккі.

Вона сіла на Джоєпа й притиснула обидві руки до його голови на підлогу. Але ненадовго, тому що Джоеп швидким рухом перекотився, і вони знову пішли. Катання, підстрибування, хапання один за одного, падіння і знову вставання.

Спочатку це було більше схоже на балаган, ніж на справжню бійку. Але поступово удари ставали все сильнішими, а трюки — ще бруднішими.

«Тепер вони повинні зупинитися», — сказала Еліза.

Лоренс кивнув, тому що Джоєп сильно потягнув Аккі за волосся. Вона вилаялася і вдарила його по обличчю нігтями.

Раптом Еліз скрикнула: «Ось і міс Інна!»

Виглядало так, ніби під час боксерського поєдинку хтось вдарив у гонг.

Джоеп і Аккі негайно припинили сварку. Вони пліч-о-пліч плюхнулися

в траву й ошелешено дивилися на ставок.

Там вони побачили міс Інну, яка приїхала на велосипеді Брамметьє. Між іншим, вона сиділа на спині і кричала: «Ось, вчителька, ось вони!»

Міс Інна об'їхала ставок на велосипеді, але через те, що трава була досить довгою, вона не просунулася. Так думав і маленький Брем, бо зараз він виліз на багажник і підбадьорював учителя, як римський полководець. «Добре, міс! Продовжуйте, ми майже на місці. Тримайтеся, міс!»

Насправді це було ідіотське обличчя, але інші діти якийсь час не могли над ним сміятися. Еліза з полегшенням сказала: «Як добре з боку Брамметьє. Він пішов за нею».

«Добре?» — пробурмотів Лоренс. Він був радий, що бійка закінчилася, але чи варто Міс знову втручатися? Панна Інна сповільнила ходу.

Маленький Брем зіскочив з багажника.

«Це божевілля», — видихнула Міс Інна, злізаючи з коня. «Чи треба мені на старості років витягувати ноги з тіла для дітей? Ви зовсім обдурили. Подивіться, як ви сидите!»

Джоєп і Еккі перезирнулися. Волосся Аккі схопилося на всі боки, а рукав її куртки був розірваний. На щоці Джоупа було багато крові, і він тримав у руці великий жмут волосся.

«Ганьба тобі!»

Джоєп поклав її волосся на підлогу для Аккі. «Ось вони твої»,

— буркнув він. Тоді він провів пальцями по обличчю і відчув кров. —

У когось є для мене носовичок?

Лоуренс кинув у нього носовичок.

«Він чистий?» — запитав Джоєп.

«Одного разу я висмаркався в ньому».

«Вау», — Джоєп відкинув носовичок.

Аккі дістала чисту з кишені штанів. — Візьми цю.

Міс Інна віддала велосипед Брамметьє й упала на коліна.

«Одужуй», — зітхнула вона й сіла в траві поруч із Джоєпом і Аккі. «Я стаю занадто старою для цієї роботи. Це те... ну, неважливо».

«Ви ще не надто старі, міс», — сказала Еліз. «Те, як ви приїхали, роздираючись на тому велосипеді, майстер Генк не може вам наслідувати. І йому щойно виповнилося п'ятдесят, а вам майже шістдесят».

Аккі раптом розсміялася.

«Що це?» — засмучено запитав Джоєп.

«Ну, чувак, не виглядай таким сердитим», — відповіла вона, гикаючи від задоволення. «Це було дійсно круте видовище: наша вчителька з маленьким Бремом на спині».

Еліза також розсміялася, і незабаром усі приєдналися.
Їхні веселощі несподівано перервав розлючений голос.
«Ібрагіме, йди сюди з тим велосипедом!»

Брем був приголомшений. — Ого, моя матуся.

На краю поля кулаком розмахувала Марокканка.

Маленький Брем швидко підвівся й під'їхав до неї. Мати, пориваючись, забрала в нього велосипед і поїхала. Маленький Брем біг за нею, щось вигукуючи арабською.

«Він зараз усе пояснить», — лаконічно сказала міс. «Що завдяки велосипеду його матері ми запобігли більшому кровопролиттю. Я зателефоную їй пізніше, — вона підвелася й поплескала штани. Крім того, мені зараз не хочеться вести важкі розмови. Але скажу вам одне: бійки тут більше не буде, інакше я повністю забороню грати у футбол під час перерви. Це ясно?»

«Так, міс», — відповіли Аккі та Джоєп.

«Ви впевнені?»

«Так, міс».

«Тоді все буде добре. До зустрічі сьогодні вдень, — Міс Інна рішуче розвернулася і великими кроками пішла з поля.

Коли вона була поза зоною чутності, Лоренс сказав: «Божевільна людина».

Джоєп підвівся і взяв з дивана своє пальто та підтяжки.

«Друзі?» — запитала Аккі, теж підводячись.

Джо похитав головою. «Жодних друзів. Він пішов геть, але за кілька футів обернувся й погрозово сказав: «Поки що!»

«Гаразд, — сказала Аккі, — але я хочу повернути свій носовичок».

Джоєп на мить помацав свою щоку й помітив, що вона все ще кровоточить. «Отримаєш завтра. Я попрошу маму, щоб вона випрала».

«Добре», — сказала Аккі. Джоєп риссю вибіг із парку, а Френклін побіг за ним.

«Mieeljaar², Аккі!» — раптом вигукнула Еліза, вказуючи на розрив піджака Аккі.

«Що ти сказав?» — запитав Лоренс Еліз.

«Млинний рік! Це лімбурзьке прокляття».

«Mieeljaar!» — повторив Лоренс. — Звучить смішно.

Аккі сіла на диван і оглянула щілину. Вона знизала плечима і сказала: «Це просто старе пальто».

---

² Прим. перекл. Слово «Mieeljaar» читається як «Мільяр».

«Ну, якби я так прийшла додому, то мені б дупу надерли, як і туфлі», — і Еліз передражнила мамин голос: «Дитино, у вас знову носи лисі!»

«Mieljaar!» — швидко крикнув услід Лоренс.

Сміючись, вони вдвох сіли поруч з Аккі.

«Ти з Джоепом однаково сильні», — підсумував Лоренс

«Тоді ми дізнаємось і про це», — сказала Аккі, і їй, здавалося, відчуло полегшення.

Вони з Джоепом турбували одне одного тижнями. Ця бійка просто колись мала статися.

«Ви думаєте, наш учитель старий?» — запитала Еліза.

«Трохи», — сказав Лоренс. «І я думаю, що вона б давно кинула школу, якби її чоловік не помер».

«У неї був чоловік?» — здивовано запитала Еліз.

Лорен кивнув. «Вас тоді ще не було в школі. Ми були тільки в третій групі, і міс Інна прощалася. Але цього раптово не сталося, тому що її чоловік раптово помер. Тоді вчителька вирішила працювати далі».

«Це погано», — сказала Еліза.

«Чому?» — запитав Лоренс.

«Ну, від того її чоловіка».

«Ця людина не може допомогти, що він помре», — обурено вигукнув Лорен.

«Ні, я зовсім не це маю на увазі. Нашій вчительці дуже прикро, що вона зараз сама. Чому б їй не вийти заміж за майстра Генка?»

Лоренс не розуміючи поглянув на неї.

«Ти можеш», — сказала Еліза. «І це здається дуже романтичним, якщо наша вчителька вийде заміж».

Похитавши головою, Лоренс відповів: «Я думаю, що тільки дівчата можуть придумати щось подібне».

«Що тепер!» — обурено вигукнула Еліза. — Цілком могло бути, тому що

майстер Генк теж самотній.

«Але тоді вам не обов'язково відразу виходити заміж. А майстер Генк без розуму від футболу. Що з цим має робити наш учитель?»

Лоренс і Еліз були настільки зайняті розмовою, що не помітили, що з Аккі щось не так. Вона вся згорбилась і важко дихала.

Лоренс першим помітив і штовхнув Еліз.

«Що з тобою, Аккі?» — запитала Еліза.

«Мені душно, мені душно», — простогнала Аккі.

Лоренс присів на підлогу перед нею й дивився прямо на її лице. «Аккі, ти виглядаєш дуже білою. Тобі треба йти додому».

«Так, так... будь ласка, відвези мене додому», — Аккі насилу підвівся.

Лоренс обняв її, а Еліз взяла її за руку.

Аккі глибоко вдихнула. «Я в порядку.»

«Це все через того дурного Джоепа», — закричала Еліза.

Аккі похитала головою. «Ні... ні... це неправда. У мене це було раніше. Це теж сталося вчора ввечері вдома. Просто так, — вона вирвала свою руку з Еліз і відштовхнула руку Лоренса. «Не роби цього».

Вони втрюх повільно вийшли з парку.

Аккі більше човгала, ніж йшла.

Еліз стривожено глянула на Лоренса.

«Це не так далеко», — заспокійливо сказав він.

Тисячоліття!

Коли вони підійшли до будинку Аккі, нічого не сталося.

Обличчя Аккі знову почервоніло, і вона швидко крокувала.

«Я знову зможу зробити це сама», — сказала вона Лоренсу та Еліз. «Моя мама відразу панікує через такі речі. Потім вона кричить і кидає все».

«Але ви повинні сказати мені, що трапилося», — сказала Еліз.

«О, я бачу. До побачення!» Аккі звернула на доріжку біля свого будинку.

«Тоді вона мусить вирішувати сама», — покорено сказав Лоренс. «Я теж збираюся їсти. Побачимось.»

Еліз хотіла піти за ним, але раптом передумала. Опівдні з нею вдома нікого не було. Вона погодилася їсти в Аккі.

Яка дурниця, вона зовсім про це забула. І з сердечним «Mieljaar!» вона також вийшла на стежку. У кінці були високі ворота. Еліза відкрила її й ступила на велике подвір'я. Вона перетнула галявину й підійшла до кухонних дверей у задній частині будинку. Аккі сидів із невинним обличчям за кухонним столом із великою купою бутербродів перед ним. Вона щойно погодувала шматком м'яса свого кота Карелтьє, який розтягнувся на столі.

Мати Аккі стояла посеред кухні й виглядала досить схвильованою.

«Привіт, Лоес», — сказала Еліз. «Я залишаюся тут».

«Заходь, дівчинко, — сказала мати Аккі, — і розкажи мені, що зараз відбувається. У Аккі зламана куртка, а її рука вся в синцях. Вона билася?»

«Вап беп вай», — сказав Аккі з повним ротом. Вона проковтнула свій бутерброд і повторила: «Це не так уже й погано».

«Це зовсім непросто», — сказала Лоес. Вона схопила Аккі за руку й підняла рукав її светра. Її рука була зовсім синьою.

«Mieljaar!» — вигукнула Еліза так голосно, що Карел злякався і зіскочив зі столу.

«Я хочу знати, чому це так», — продовжила мати Аккі, запитально дивлячись на Елізу. «Аккі билася, так чи ні?»

«Ну, — почала Еліза, — можливо, трохи, але...»

З повним ротом Аккі запротестувала: «Mniet bwaar»³.

«Я маю на увазі, — швидко сказала Еліз, — вона трохи посварилася з Джоепом, але це було не так швидко.

«О ні?» — вигукнула Лоес. «Як що до цього?»

---

³ Прим. перекл. Слова «Mniet bwaar» не мають перекладу.

«Ну, — відповіла Еліза, — можливо, забагато синього.» Вона безпорадно подивилася на Аккі, але Аккі приклала палець до рота.

Це побачила її мати. «Що ти приховуєш від мене?» — запитала вона.
— Нічого, — скуто відповіла Аккі.

Лоес сіла за стіл навпроти неї й взяла її за руку. «Аккі, що не так? Ти знову відчула задишку?»

«Ні!»

«Так!» — випалила Еліза, негайно прикриваючи рота рукою.

«Тоді ходімо зараз до лікаря», — рішуче сказала Лоес.

«Ми все-таки були там минулого тижня», — вигукнула Аккі. «Ви продовжували скаржитися на мій біль у горлі, який не проходить, а лікар сказав, що це нічого. Лише трохи застудити, і все пройде само. Ну ось так».

Її мати раптом підвелася. «Ні, Аккі, я дзвоню лікареві», — і вона зникла в коридорі.

«Вибач», — сказала Еліз.

«Неважливо», — сказала Еккі. «Вона все одно це зрозуміла. Я не дуже добре вмію їй брехати. Я ніколи не витримую довше п'яти хвилин, — вона подивилася на годинник. «Їх було семеро. Новий рекорд. Ось, їж бутерброд».

Еліза підійшла до столу, і діти мовчки їли свій хліб.

Вони невиразно почули голос Лоес, яка була зайнята розмовою з лікарем.

За мить вона увійшла на кухню. — Ми можемо відразу поїхати до нього.

«А як щодо Елізи?» — запитала Аккі.

«Вона може тут спокійно з'їсти свій хліб і повернутися до школи».

Аккі зітхнувши, підвелася.

Лоес хотіла простягнути їй куртку зі зламаним рукавом. «Ні, не можна так йти до лікаря. Я візьму іншу».

«Нічого, мамо», — сказала Аккі, одягаючи пальто.

«О, яке це має значення», — сказала Лоес, і її голос надломився. «Чим швидше ми туди прибудемо, тим краще. Де я зберігаю ключі від машини?»

«У шухляді, мамо, де вони завжди».

Мати Аккі рвучко відчинила шухляду. Він вилетів і з стуком упав на землю. Підлога була всіяна марками, купонами на каву, гумками та іншим мотлохом. «Це також!» — розпачливо вигукнула Лоес, видобуваючи ключі.

«Ви, дівчата, ідіть, — сказала Еліза, — я все приберу».

«Чи не скажете ви своїй вчительці, що ми йдемо до лікаря? Скажи для контролю чи щось таке».

«Я зроблю».

«І замкнеш, коли підеш. Просто покладеш ключ під квітковий горщик поруч із сараєм. І посадеш Карелтьє в сад, бо якщо час від часу не викидати його на вулицю, він буде спати цілий день, а потім буде возитися вночі».

За мить Еліза залишилася на кухні сама. Вона спочатку прибрала в шухляді. Тоді вона налила ще молока і з'їла решту хліба. Чому мама Аккі так хвилювалася? — здивувалася вона. Звичайно, Еліза також була шокована, коли її найкращій подрузі стало так душно в парку, але хіба тепер усе знову гаразд?

Раптом вона згадала, що Аккі втекла під час гри у футбол кілька днів тому. Вони відставали з рахунком 1-0, і Джоеп крикнув: «Ти не можеш терпіти програш, кучерявий!»

Еліза продовжувала грати, але вона побачила, що Аккі сіла на стіну. І тепер вона також згадала, що Аккі так само дивно згорбилася, як і сьогодні вранці. Але через кілька хвилин вона знову зіграла на повну і навіть забила гол. Тому Еліза про це вже забула. Була майже пів на третю.

Еліз поставила тарілки на прилавок і пішла до вітальні. На дивані спав маленький Карел. Вона підняла його, і маленький Карел дозволив винести себе, як мляву швабру. Але коли він став на порозі, йому раптом стало ясно, що відбувається. Перш ніж Еліз встигла зачинити кухонні двері, Карел знову прослизнув усередину. Еліза розреготалася.

Товстий-товстий виродок діяв повільно, але коли дійшло до справи, він зовсім не був таким. Тепер у неї не було часу йти за звіром. Вона замкнула задні двері, поклала ключ під горщик і побігла до школи.

Вона встигла якраз, бо вся клас вже була всередині, а Панна Інна саме збиралася зачинити двері.

«Де твоя дівчина?» — запитала вона.

«Вона пішла до лікаря, міс. Її мати сказала мені це сказати».

«Що ти маєш на увазі, щось пішло не так у парку?» Міс Інна глянула на Джоєпа, але він цього не помітив, тому що був зайнятий розмовою з Френкліном.

«Ні, міс», — відповіла Еліза. «Це було схоже на контроль чи щось таке».

«Тоді все буде добре. Швидко сідай».

Міс Інна зачинила двері, і потроху стало тихо.

Вони мали подбати про своє мовне завдання. «Будь ласка, закінчіть сьогодні вдень», — сказала Міс Інна.

«Тоді я перевірю це сьогодні ввечері, а ви можете виправити це завтра».

Діти не мали розуму. На вулиці стояла чудова погода. Був лише січень, але світило яскраве сонечко, і на шкільному подвір'ї гралися діти з молодших класів. Арно підняв палець.

«Що залишилося, Арно?»

«Міс, ви вже знаєте, що відбувається з футболом?»

«Так, у мене є план, але я хочу, щоб спочатку було зроблено багато роботи.

Ми поговоримо про це детально в останні півгодини сьогоднішнього дня».

Тепер палець Джоупа піднявся в повітря.

«І жодних пальців», — сказала панна Інна.

«Так, міс...»

«Ні!»

Джоєп розчаровано опустив руку.

Лоуренс дражниливо підняв до нього середній палець.

Учитель побачив це і сказав: «А я взагалі не хочу бачити цей палець».

Клас засміявся.

«Починайте», — сказала міс.

Через деякий час усі спокійно працювали. Лише в групі Елізи ще чувся якийсь гуркіт. Брамметье малював дивних ляльок у своєму щоденнику, а

Лоуренс підсунув записку Елізі, тому що хотів знати, де Аккі.

Але відповіді не було потрібно, тому що двері відчинилися, і Аккі увійшла в клас. Вона підійшла до вчительки, щось прошепотіла їй і сіла на своє місце.

Еліз і Лоренс запитально поглянули на неї.

«Лікар сумнівався», — тихо сказала вона. «Він має...»

— суворо перебила Панна Інна. «Не зараз».

Аккі дістала свій мовний підручник із шафки й виконала вправу на заповнення пустих прислів'їв. Тоді вона підбрала порядок денний якомога непомітніше

Еліза щось нашкрябала в ньому та посунула назад подрузі.

«Лікар подумав, що це грип, який не пройшов або щось подібне», — прочитала Еліз. «Взяв кров, щоб переконатися. Результати завтра».

Еліза написала: «Це було боляче? Ти плакала?»

«Восьмикласники не плачуть», — написала у відповідь Аккі.

Лоренс побачив, як порядок денний обертається туди-сюди, і запитав: «Що трапилося?»

«Нічого, — тихо відповіла Аккі, — усе гаразд».

Лоренс показав їй великий палець.

Міс бачила це. «Лоренс, сідай у тихий робочий куток».

Зітхнувши, Лоуренс взяв свої речі та підійшов до окремого столу в глибині класу.

Аккі та Еліз деякий час продовжували спокійно працювати, але коли вчителька перестала звертати на них увагу, Еліза написала в щоденнику Аккі: «Ти справді навчаєшся в Лоренса?»

«Трохи», — написала Аккі.

Раптом вчителька встала, почала ходити по класу і допомагала декільком дітям то тут, то там.

Аккі та Еліза закрили свої щоденники.

Маленький Брем ще малював. Еліз смикнула його за рукав і прошепотіла:

«Маленький Брем, міс іде».

Брамметье засунув свій розпорядок дня до шафки й із шаленою швидкістю почав виконувати мовне завдання.

Аккі та Еліз завжди дивувалися Брамметье. Здавалося, що більшу частину часу він нічого не робив і просто трохи насвистував. Але як тільки він приступив до роботи, він миттєво закінчив роботу і зазвичай майже все робив правильно.

Після мовного завдання вчитель спочатку щось пояснив про прислівники, а потім їм дозволили навести порядок.

«Я придумала дещо для футбольних проблем», — сказала вона.

Всім гуртом сіли весело провести час. Не те, щоб усі діти любили грати у футбол, але всім було цікаво, що придумав учитель. Хоча б тому, що сварки на футбольному полі їм поступово набридли.

«Я говорила про це з іншими майстрами та вчителями під час обіду», — сказала міс Інна. «Спочатку хтось пропонував, щоб хлопці та дівчата вийшли на поле по черзі, але мені це не сподобалося. Я думаю, ви двоє можете грати у футбол разом».

«Ну...» — пробурмотіла Аккі надто голосно.

Міс зробила вигляд, що не почула. «Але є дещо інше, щось набагато важливіше», — вона раптом стихла голос, не тому, що сердилася, а щоб трохи оживити ситуацію. «Через два місяці ми влаштуємо велике свято в школі, тому що тоді ми будемо святкувати нашу двадцятип'ятиріччя. Ми вже всякі речі придумали для цього, але ми також хотіли зробити щось для інших шкіл тут, у нашому селі. Ми вже організовуємо змагання з читання, але сьогодні вдень ми з учителем Генком придумали інший план. Футбольний турнір для всіх шкіл, де хлопці грають проти хлопчиків, а дівчатка проти дівчат!»

Спочатку вибухнув гучний вигук, а потім усі одразу почали кричати.

«Геть школу Ентоні, хай живе Мартін Лютер Кінг».

«Ми також робимо Дороговказ!»

«Смерть веселці».

Панна Інна сплеснула руками.

«Який же ти кровожерливий», — сказала вона, коли нарешті зтихло. «Я вже боялася цього, але, звичайно, це не було наміром. Вона має залишатися спортивною, тому що було б дуже дивно, якби ми вигнали інші школи, тому що ми існуємо вже двадцять п'ять років. Тому ми з майстром Генком придумали дещо інше».

Діти переглянулись. Що задумав учитель?

Її очі пустотливо блиснули, розкриваючи подальші плани.

«Звичайно, ви повинні підготуватися до турніру. Тому під час перерви вам доведеться багато займатися один з одним. Поки що хлопчики і дівчатка грають разом. Ми з майстром Генком відвідуватимемо регулярно. Ми будемо вашими тренерами і приділимо особливу увагу дітям, які займаються найбільше спорту. Незабаром їм дозволять представляти нашу школу на турнірі.

Тож не п'ятай, не збивай і не брикай та не лайся».

На мить запала тиша.

Еліз подивилася на Лоренса з розумом і тихо сказала: «Наш учитель Генк!

Тоді Арно вигукнув: «Це розумна ідея, шкільний футбольний турнір!»

«А що робити, якщо ти не любиш футбол?» — запитала Аннеміке.

«Тоді ви завжди можете взяти участь у конкурсі читців, — відповіла вчителька, — або розмалювати банери».

У такому захваті діти так і не почули дзвоника.

«Поговоримо завтра», — сказала панна Інна. — А тим часом подумай про це.

Трохи згодом Аккі, Еліз, Лоренс і Брамметдже разом вийшли зі школи.

Джоєп пішов за ними й запитав Аккі, майже невинно: «Ти була настільки серйозно поранена, що тобі довелося звернутися до лікаря?»

«Ні, ні», — відповіла Аккі.

«Усе гаразд», — у його голосі прозвучало полегшення, і він утік.

Інші дивилися на нього здивовано. «Можливо, він приємніший, ніж ми думаємо», — сказала Еліз.

«Не уявляю», — сказав Маленький Брем.

Перед входом до школи стояв автомобіль.

«Мій батько», — здивовано мовила Аккі. «Що він тут робить?».

«І твоя мати теж бере участь у цьому», — сказав Лоренс.

Батько Аккі вийшов.

«Привіт, тату, ти вже вільний?» — запитала Аккі.

«Нам потрібно дістатися до лікарні в місті», — відповів він, і в його голосі було щось дивне.

«Чому?»

«Щось не так з твоєю кров'ю. Щойно дзвонив лікар».

Аккі глянула на батька. «Тоді що це таке, тату?» Він уникнув її погляду й відчинив задні двері машини. «Не варто відразу хвилюватися. Це більш точно. Давай зараз».

Jacque Vriens «Achtste-Groepers Huilen Niet». пер. Жак Врінс «Восьмикласники не плачуть»

Дещо приголомшена, Аккі увійшла. Її батько завів машину і поїхав.

Перед тим, як машина повернула за ріг, Аккі помахала рукою.

«Nóndezju»⁴, — тихо сказала Еліза.

«Що?» — запитав Лоренс.

«Це також лімбурзьке прокляття, але трохи гірше, ніж 1 000 000 років.

Я думаю, що в Аккі дійсно щось є».

«Nóndezju», — повторили Лоренс і Брамметьє одночасно.

---

⁴ Прим. перекл. Слово «Nóndezju» перекладається і читається як «Нондезій».

Онкодування

Щоб потрапити в хол лікарні, Аккі та її батькам довелося спершу пройти через великі двері, що обертаються.

Посередині залу стояв такий собі прилавок з табличкою над ним.

«Приймальна, повідомте сюди», — сказано.

Жінка за прилавком запитала їхнє ім'я та ввела його в комп'ютер. — Розумію, — лагідно сказала вона. «Вас чекають. На третій поверх можна відразу піднятися ліфтом; до онкологічного відділення. Ви повинні запитати там доктора ван дер Лана.

Вони пройшли головним холлом до ліфта, але зупинилися на півдорозі Раптом стоячи. «Онкодування... речей?» — запитала вона. «Що це таке?»

«Ходімо», — сказав батько. «Вони чекають на нас».

Її мати взяла за руку.

«Мамо, а що таке онкодування?» — знову запитала Аккі. Аж тепер вона побачила, що на очах матері були сльози.

Це бачив і її батько. «Заспокойся, Лоїс. Суп гарячим не їдять, як подають».

«Що?» — спантеличилася Аккі. Спочатку вони говорили про ті онкоди, а потім почали говорити про суп.

«Ходімо швидше нагору, — сказав її батько, — до онкологічного відділення».

Аккі йшла зі своїми батьками й повільно повторювала: «На ... ко ... логії».

Біля ліфта їм довелося трохи почекати, і Аккі знову запитала: «Мамо, а що таке онкологія?»

Її батьки переглянулись.

«Ганс, нам потрібно щось сказати», — сказала її мати.

«Лоес, перестань, — раптом огризнувся її батько. «Ми ще нічого не знаємо, тож не варто панікувати».

Двері ліфта відчинилися, але Аккі повернулася в коридор і впала на лавку неподалік із розлюченим виглядом.

«Я не піду в цю дурну онкологію, поки ти не скажеш мені, що це таке».

«Ти бачиш, що ти робиш, Лоес?» — викликав її батько. «Ти просто лякаєш її».

Мати Аккі сіла поруч з Аккі. «Вибач», — тихо сказала вона, відвертаючи обличчя, щоб Аккі не бачила, що вона плаче.

«Ходімо, — сказав тато, — ми підемо нагору.»

«Ні!»

«Давай, Аккі. Ми ще нічого не знаємо напевно».

«Ні, ти повинен це сказати спочатку».

«Так, але, дівчино, послухай...»

«Ні!»

З ліфта вийшла медсестра. Аккі підскочила, підійшла й запитала: «Пані, що вони роблять в онкологічному відділенні?»

«Чому ти хочеш це знати?»

«Я... е-е... я маю розповісти про лікарню».

Онкологія – це відділення для онкохворих. У реєстратурі можна взяти гарний буклет про лікарню, — медсестра продовжувала йти. Аккі подивилася їй услід і пробурмотіла: «Рак».

Але ж це було щось для дорослих, правда? Чоловік міс Іни помер від раку.

Померти, щоб ти міг померти від цього.

Аккі втупилася в табличку над ліфтом і прочитала собі текст:

Внутрішня медицина, Офтальмологія, Онкологія, Урологія.

Тоді вона голосно й чітко сказала: «Через рак, ми повинні йти на третій поверх».

Лише тепер вона збагнула, що батько довго стояв поруч і поклав їй руку на плечі.

«Ми всі трохи розгублені», — сказав він. «Ми з мамою не розуміли, що тобі сказати. У вашій крові щось є, і це може бути щось серйозне. Але ми ще не знаємо точно. Також це може бути помилкова тривога. Якщо ми зараз піднінемося нагору, то принаймні почуємо, що насправді відбувається. Можливо, це буде не дуже погано».

Аккі воліла б зараз втекти. Геть із цієї дурної лікарні. Подалі від матері, яка нюхала носом на дивані. Подалі від батька, який намагається вмовити її в ліфт. Як і колись, коли вона була маленькою і не сміла лізти у воду. «Давай, Аккі, не бійся. Це справді не глибоко.» І йому це вдалося, вона мусила визнати. Тепер вона могла плавати як найкраща. Батько побачив, як вона дивиться на великі двері, що обертаються. «Ми теж налякані, Аккі», — тихо сказав він.

«Тому ви такі спастичні один до одного?»

Батько сміявся, хотів він того чи ні.

Раптом Аккі притиснулася до нього й прошепотіла: «Тату, я боюся».

Батько обійняв її руками. «Знаєш, Аккі, якщо ти боїшся чогось, чого не знаєш, ти можеш від цього втекти. Але ви також можете спробувати дізнатися, чого ви насправді боїтеся. Якщо ми зараз піднінемося нагору, то принаймні дізнаємося, що відбувається».

Аккі різко відірвалася від нього й увійшла в ліфт.

Слідом за нею пішли батько й мати.

Аккі натиснула кнопку й дуже поважно сказала: «Третій поверх, онкологія».

Це звучало так, наче вони були в поїзді, а провідник називав наступну станцію. Двері зачинилися, і ліфт піднявся з тихим дзюрчанням.

Мама погладила Аккі по щоці. Аккі хотіла відштовхнути руку, але мама так мило на неї подивилася, що вона її відпустила.

На третьому поверсі їм довелося пройти довгим коридором, перш ніж вони підійшли до зачинених дверей з дзвінком.

Її батько натиснув кнопку, і за мить медсестра впустила їх.

Тепер вони знову були в коридорі. Наприкінці Аккі побачила пару великих розсувних дверей із матовими скляними вікнами в них, тож ви не могли бачити, що було позаду. Вона чула, як діти гралися.

Санітар відчинив бічні двері й завів їх у кімнату з письмовим столом.

«Якщо ви трохи почекаєте тут, я попереджу лікаря ван дер Лана».

Аккі озирнулася. Це не виглядало неприємно. На стіні висіли дитячі малюнки. Багато портретів такого собі велетня з лисою головою і великими вусами. Вона прочитала тексти, написані поруч. «Для дорогого лікаря» і «Дякую, Вусатий лікар⁵».

На одному з малюнків вона побачила ляльку, яка ледь не сама піднялася на величезний шприц. «Я люблю лікаря, але ненавиджу його уколи», — написано в ньому.

Двері відчинилися, і всередину увійшов чоловік. Він спочатку підійшов до Аккі й потиснув їй руку. «Я лікар ван дер Лан. Ти також можеш мене називати «Вусатим лікарем», тому що це те, що роблять тут майже всі діти».

Потім привітався з її батьками. «Сідайте всі», — запросив він, взявши зі столу папку й гортаючи її.

«Аккі, — почав він, — я маю сказати тобі щось справді неприємне».

«У мене рак», — сказала Аккі.

«Ой, ой, — вигукнув доктор Усик, — ти дуже швидко йдеш». Він підсунув стілець і сів прямо навпроти неї. «Ми виявили кілька акрів речей у вашій крові. Ми думаємо, що це хвороба під назвою лейкемія, але я хотів би дослідити це далі, щоб бути абсолютно впевненим. І тоді ми також дізнаємось, як ми можемо найкраще лікувати вас».

«Це мене вб'є?» — запитала Аккі.

---

⁵ Прим. перекл. В оригіналі «*dokter Snor*» — «Лікар/Доктор Вус. Усик».

«Аккі!» — покликала мати. — Не можна такого казати.

«Аккі — дуже спонтанна дівчина, докторе Усик», — сказав її батько вибачливо. «Я маю на увазі, е-е... доктор ван дер Лаан».

Доктор Усик засміявся й сказав: «Це добре, Аккі, тому що тоді нам не доведеться ходити навколо куща. Ви знаєте, що таке лейкомія?»

Аккі похитала головою.

«Коли ми поміщаємо краплю нашої крові під мікроскоп, ми бачимо багато маленьких круглих речей», — пояснив Вусатий лікар. «Це клітини. У тебе є еритроцити, білі клітини та тромбоцити. Червоні — це свого роду вантажівки, які транспортують кисень через ваше тіло. Білі — це солдати, які повинні воювати, якщо у тебе в організмі є якась хвороба, наприклад грип або ангіна. А тромбоцити забезпечують утворення струпа на рані, якщо потече кров. Ти розумієш?»

Аккі кивнула. Їй здавалося, що все це звучить трохи по-дитячому, але так вона це зрозуміла.

«Якщо у вас лейкомія, — продовжив лікар, — з цими клітинами щось не так.

У т занадто багато одних і занадто мало інших. Можна сказати, що ваша кров зіпсована. Наприклад, ви швидко втомлюєтеся, тому що у вашому організмі не вистачає кисню, або захворюєте, тому що солдати не виконують належним чином свою роботу. І якщо ви вдаритесь, у вас дуже швидко з'являться синці, тому що тромбоцитів занадто мало».

Аккі підтягнула рукав. «Як цей».

«Точно так», — відповів Вусатий лікар. «Але є ще одна річ, яку вам слід

знати. Ці клітини виробляються у вашому кістковому мозку, який є у ваших кістках. Тож у ньому є своєрідна клітинна фабрика. Якщо у вас лейкемія, там утворюються неправильні клітини. Ці штуки йдуть тобі в кров, але нічого не роблять. Вони не забезпечують киснем, вони не борються з хворобами і не утворюють струпи».

«Яка дурість», — сказала Аккі.

«Я з вами повністю згоден. І щоб переконатися, що це правда, мені доведеться дати вам справді неприємний укол. Потім я видалю деякі з цих клітин із вашого кісткового мозку, і ми це дослідимо. Тоді ми відразу знаємо, що нам потрібно зробити, щоб знову виправити ситуацію».

«Це справді необхідно?» — запитала Аккі, коротко дивлячись на малюнок ляльки з великим шприцом.

Вусатий лікар кивнув.

«А я не помру?»

«Сьогодні ми можемо зробити так, щоб більшість дітей повністю одужали».

«Більшість...» — сказала Аккі.

Вусатий лікар кинув на неї доброзичливий погляд і повторив: «Так, більшість з них, і ми припускаємо, що ти один із них».

«Але докторе, — перебив його батько Аккі, — що буде далі?»

«Я спочатку зроблю пункцію кісткового мозку, а потім розповім більше».

Аккі здригнулася. Пункція кісткового мозку? Одне лише слово болить.

«Ви йдете?» — запитав лікар. «Для цього нам потрібно звернутися до іншого відділу».

Аккі вагалася. Чи пішла б вона?

Чомусь вона довірилася доктору Вусачу. Принаймні не став ходити навколо куца і чесно сказав, у чому справа.

«Ми теж можемо прийти?» — запитав батько Аккі.

«Нічого страшного, але це не приємне видовище. Мені справді потрібно зробити тобі боляче, Аккі, але ти можеш кричати і плакати, скільки завгодно».

Аккі підвелася й бурхливо сказала: «Восьмикласники не плачуть».

Вусатий лікар пройшов довгим коридором і завів їх до кімнати з усіма видами обладнання та таким собі ліжком.

Була й медсестра. Вона потиснула руку Аккі та її батькам і запропонувала

представитись: «Я Вірле ван Генугтен». Її голос звучав так само весело як у Еліз, і вона також мала такий гарний м'який голос. Це змусило Аккі почуватися трохи спокійніше.

«Хочеш роздягнутися?» — запитала Верле.

Аккі була вражена. «Узагалі?» Їй не хотілося стояти тут оголеною перед усіма цими людьми.

«Ти можеш залишити свою футболку і труси».

Аккі натягнула светр через голову, зняла туфлі й штани.

«У вас гарна кучерява голова», — сказав доктор Усик. «Я б хотів, щоб я мав».

Аккі довелося лежати на животі на ліжку.

«Хочете стати в узголів'я ліжка?» — запитала Верле батьків.

А Аккі вона сказала: «Простягни руки й міцно тримай своїх батьків.

Добре стисни їх, якщо це дуже боляче».

1. Аккі взяла маму за руки. «Не плач, — думала вона, — не плач». Я повинна бути сильною. Вона заплющила очі і напружено чекала.

«Тепер я потримаю твої ноги, — сказав Верле, — тому що ти маєш лежати як найспокійніше, тоді все закінчиться в найкоротші терміни».

Аккі відчула, як лікар підняв її футболку й чимось потер її нижню частину спини.

«Спочатку я маю його продезінфікувати», — пояснив він. «Стає холодно, ти відчуваєш?»

Тепер варто спробувати розслабитися. Ти розумієш, що я маю на увазі, Аккі?»

«Подумай про нашого кота, — сказав її батько, — коли він розвалився на дивані й спить».

Аккі намагалася, але вона відчувала себе більше схожою на Карелте, коли він бився з сусідською такою: дуже напружена.

«Тепер розслабся», — сказала її мати.

«Так, мамо, — різко сказала Еккі, — я роблю все, що в моїх силах».

«Звісно, люба», — заспокоїла її мама. «Стискай як хочеш».

Біль, який несподівано відчула Аккі, був жахливим. Здавалося, що хтось встромляє їй ножа в поперек. Вона дико заревла й стиснула мамину руку.

«Ой!» — закричала її мати.

Але Аккі закричала ще голосніше, тому що біль не зникав. Сльози текли по її щоках, і вона стискала й стискала. Після пронизливого крику Аккі раптом стиснула губи, бо їй більше не хотілося кричати.

Її мати теж перестала кричати, бо тепер Аккі чула, як вона розмовляє дуже тихо, ніби це зовсім не мало значення, що її рука була майже розтрощена. «Зачекай хвилинку, Аккі, майже кінець. Тисніть, стисніть так сильно, як можете».

Але Аккі більше не могла цього витримати. Вона збиралася знову заревіти, коли все закінчилося.

«Ми дізнаємось більше за годину», — сказав доктор Вусач, погладжуючи кучері Аккі.

«Який довбаний укол!» — схлипнула Аккі, обережно перевернувшись на спину.

Лікар кивнув головою. «Ти маєш рацію, дівчинко, це погано. Це найважча частина моєї роботи. Іноді потрібно зробити комусь боляче, щоб зробити його кращим, — потім він показав їй трубку з густим червоним мулом. «Дивіться, ось про що мова йшла. Тепер це кістковий мозок».

«І це теж виглядає брудним», — сказала Аккі.

Вусатий лікар засміявся.

Верле накрила Аккі ковдрою. «Просто полежи трохи спокійно. Я принесу тобі чогось випити. Чого ти хочеш? Кока-колу?

«У вас це теж є?» — запитала Аккі крізь сльози.

«Звичайно!» — вигукнув доктор Усик. «Кока-кола, лимонад, шоколадне молоко, марш, твікс, твакс чи двакс! Просто подзвони!»

«Просто візьми Кока-колу», — сказала Аккі.

«І ви, мабуть, хочете кави», — сказала Верле своїм батькам.

Потім лікар Снор і Верле залишили їх самих.

Аккі довго лежала із закритими очима. Вона вже не плакала, але в її голові крутилися сотні питань. А що, якщо вона справді хвора на лейкоз? Вона більше не зможе піти до школи? А як же турнір з футболу? А прощальний вечір? А шкільний табір? Вона чекала цього роками. За словами восьмикласників, яким це довелося пережити, це була найкраща частина у всій початковій школі. І чи могла б вона зробити тест Cito⁶? Це

---

⁶ Прим. перекл. тест Cito — реальний тест та випускний екзамен у початковій школі Нідерландів для оцінки знань учнів і переходу у середню школу. Аналог — українське ДПА. Джерело: RefugeeHelp на основі VluchtelingenWerk Nederland — <https://www.refugeehelp.nl/uk/ukrainian-refugee/article/100007->

буде вже наступного місяця, і вона хотіла бути там, тому що вона домовилася з Елізою, Лоренсом і Брамметьє, що вони підуть разом на перший курс коледжу Тео Тайссена⁷.

Скільки їй доведеться лежати в лікарні, якщо у неї була така дурна хвороба? Чи зможе вона наступного року піти до середньої школи?

Раптом для Аккі це стало занадто. Вона різко підвелася, але відразу відчула пронизливий біль у спині. Вона впала на ліжко й голосно заридала. Батьки міцно тримали її, і коли Аккі подивилася на них, вона також побачила сльози в їхніх очах.

Вона повільно заспокоїлася і запитала: «Мамо, я завдала тобі великого болю?»

«Ні, люба, це не так вже й погано».

Вона подивилася на мамину руку, яка була вся червона. Аккі захихотіла.

«Що ти наробила, мамо? Все ще не воюєте знову?»?

Коли трохи пізніше Верле прийшла з кавою та колою, усі були трохи щасливіші.

«Лікар ван дер Лаан незабаром приїде», — сказала вона.

«Чи варто мені залишатися тут, якщо у мене лейкемія?» — запитала Аккі.

Верле кивнула. «Тоді ми негайно почнемо лікування, чим швидше вам стане краще. І якщо хочеш, то тут можуть залишитися твої батьки. Але все це вам пояснить лікар».

«Скільки часу займає це лікування?»

Верле на мить вагалася, але потім сказала: «Це іноді відрізняється». Але зазвичай вам не потрібно залишатися в лікарні весь цей час. Ти вилікуєшся, а потім зможеш повернутися додому на кілька тижнів. Після цього тобі доведеться повернутися на наступний курс. І це відбувається кілька разів. Але цього треба захотіти самій. Ми нічого тут не робимо без твого дозволу та дозволу твоїх батьків.

«Що таке лікування?»

«Коли ви отримуєте всілякі ліки, які повинні зробити вас кращими».

[pochatkova-i-serednya-shkola](http://pochatkova-i-serednya-shkola.li/izsuh), <http://surl.li/izsuh>.

⁷ Прим. перекл. Коледж Тео Тайссен — реальний коледж, названий на честь Нідерландського письменника, педагога та політика Тео Тайссена 16 червня 1879 р. — 23 грудня 1943 р., розташований в Амстердамі, де жив письменник. Тайссен відомий завдяки роману 1923 р. під назв. нід. «Kees de Jongen», укр. «Хлопчик Кіс» про шкільне життя героя. Роман екранізували у 2003 р. Джерела: [Офіційний сайт коледжу](#), [Тео Тайссен Вікіпедія \(англ.\)](#), [книга Kees the boy Вікіпедія \(нід.\)](#).

«Я хочу, але коли я вдома, я можу просто піти до школи?»

— Еккі, — сказав її батько, — просто залиш це. Можливо, ти ні про що не хвилюйся».

Але Аккі повторила своє запитання з похмурим обличчям. «Вірле, я можу повернутися до школи?»

У цю мить двері відчинилися, і ввійшов доктор Усик. Він негайно підійшов до Аккі й спокійно сказав: «Тепер ми знаємо напевно, Аккі. У тебе лейкемія».

Лейкемія

Наступного ранку Еліз йшла позаду Аккі. На кухні було ще темно, а двері були зачинені.

Еліз трохи відійшла назад, щоб перевірити, чи завіси нагорі ще закриті, але все було відкрито.

Тоді маленький Карел вискочив на підвіконня кімнати Аккі і почав жалібно някати, дряпаючи у вікно своєю товстою лапою.

«Бідолашний Карел, — скрикнула Еліза, — тепер ти нарешті хочеш вийти на вулицю, а там нікого немає». Вона мить помахала коту, а потім пішла до школи з наляканими передчуттями.

Дорогою вона зустріла Лоренса і Брамметьє.

«Де Аккі?» — запитав Лоренс.

«Я не знаю. Я дзвонила вчора ввечері, але ніхто не відповідав. І я була біля дверей, але вдома теж нікого немає».

«Нондеже», — сказав Маленький Брем.

«Це Нондезью, Брем», — сказав Лоренс.

«Nóndezju», — повторив Брем.

«Можливо, міс щось знає», — сказала Еліза, швидко кинувшись геть.

Лоренс і Брамметьє бігли з нею, але Еліза бігла так швидко, що вони не могли за нею встигати. Через декілька хвилин вони поклали слухавку.

«Ця дівчина справді може швидко їхати», — видихнув Лоренс.

«Мені здається, це через пиріжки», — сказав Маленький Брем. «Лімбургці, звісно, додають у це секретні стимулятори».

Вони неквапливо йшли до школи, і першими, кого вони зустріли на шкільному подвір'ї, були Джоєп і Френклін.

«Ти також приєднаєшся до нашого чоловічого клубу?» — запитав Джоєп. Лоуренс зовсім не відчував, як жорстка розмова Джоєпа. Він оглядав площу, щоб побачити, куди поділася Еліза, і хотів продовжувати. Але Джоєп стояв прямо перед ним і прошепотів: «Я засновую футбольний клуб тільки для хлопчиків».

«Чому?» — здивовано спитав Лоуренс.

«Ну дивіться, ми вважаємо такий футбольний турнір досить веселим, тому ми добре потренуємося з дівчатами. Більше жодних суперечок і жодних сварок. Але дівчата не мають жодного відношення до нашого клубу для хлопчиків».

«Коли ти тоді граєш?», — запитав Маленький Брем.

«У п'ятницю вдень після уроків, на футбольному полі».

«А що про це думає вчителька?» — запитав Лоренс.

«Вона нічого не знає, бо це після школи. Ти приєднаєшся до FC Jovobet?»

«Чому?»

«FC Boys грають у кращий футбол».

Лоренс і Брамметье засміялися.

«Ти в ньому чи ні?»

Брамтє захоплено кивнув, але Лоренс знизав плечима і сказав: «Можливо, мені потрібно подумати про це».

Джоеп презирливо подивився на нього й зітхнув: «Мабуть, це все. Що ж, побачимо».

Френклін штовхнув Джоепа. — А ось і дівчата.

Перш ніж вони пішли, Джоеп прошепотів: «Закрий рота, га?» Це не їхня справа».

«Що ці двоє робили?» — запитала Тамара. «Вони весь час на площі бавилися. Але тільки хлопцям».

— Нічого, — відповів Лоренс.

«Що нічого!» — вигукнула Крістель. «Джоеп і Френклін постійно жартують. Що вони зараз задумали?»

«Нічого, я тобі кажу», — відповів Лоренс і почав йти геть, бо побачив Елізу, що виходила з дверей школи. Але Крістель грубо схопила його за плече. — Ну, скажи!

Лоуренс вирвався на волю. «Яка ж ти завжди в істеричі, Крістель».

«Я зовсім не в істеричі!» — скрикнула Крістель.

Маленький Брем почав реготати від сміху.

Ображена Крістель подивилася на нього, взяла Тамару під руку, потягла за собою і крикнула: «О, хлопче, вибухни!»

«Бум!» — скрикнув Маленький Брем.

Лоренс тим часом підбіг до Еліз. «Ти знаєш щось про Аккі?»

«Ні, я зайшла до нас в клас, але вчителя ще не було».

Пролунав дзвінок, і вони мусили зайти всередину.

Міс Інна була зараз у класі. Вона навіть була готова до гуртка.

Діти зайняли свої місця і розійшлися по своїх звичайних місцях.

Коли майже всі сіли, Джоеп крикнув Еліз: «Де наша кучерява голова?»

Еліза не відповіла і пильно подивилася на вчительку, але та не помітила, вона зосереджено читала якусь газету.

«Гей, Лоренс, — запитав Джоеп, — чи знаєш ти, де твоя кохана?»

Лоуренс теж удав, що не чує.

Панна Інна сплеснула руками. «Я маю вам сказати щось неприємне. Мова йде про Аккі, і я не знаю, з чого почати, тому що мені дуже важко це

розповідати.». Раптом клас затих.

Діти презирнулися: їхня вчителька, якій важко було щось сказати? Тоді щось справді повинно було бути не так.

«Аккі дуже хвора», — продовжувала Міс Інна. — У неї лейкемія, — як завжди, Арно спершу тицьнув пальцем у повітря.

«Я знаю, про що ти хочеш запитати, Арно, — голос міс Інни затремтів. Лейкемія — це одна з форм раку. Діти, які хворіють на рак, дуже часто хворіють на лейкемію.

Арно знову підняв палець. Цього разу гурт не заперечував, бо він спитав те, про що ніхто не наважувався спитати, але всі подумали: «Міс, вона помрн?»

Міс Інна кивнула. «Це може вбити вас. Але в наш час вони настільки далекі, що багато дітей виліковуються. Зі ста дітей, які хворіють на лейкемію, щонайменше сімдесятьох одужає. Сподіваюся, Аккі одна з них».

Запала довга мовчанка, а потім Маленький Брем випалив: «Ваш чоловік теж помер від раку, чи не так, міс?» «Маленький Брем!» — сердито вигукнула Крістель. «Ти не можеш цього казати!»

Маленький Брем став яскраво-червоним і затинаючись: «Вибачте, учителю, вибачте, вибачте, вибачте», а потім почав плакати.

«Бреме, підійди сюди», — дуже спокійно сказала міс Інна.

З похиленою головою Брамметьє підійшов до неї.

Міс взяла його за руку і сказала: «Бреме, те, що ти говориш, правда. Але ви знаєте, у мого чоловіка був зовсім інший вид раку, ніж у Аккі. Вид, який неможливо було зупинити. У Аккі є дуже хороші шанси одужати».

Маленький Брем подивився на неї заплаканими очима і схлипнув: «Мені здається, що це така дурниця, міс, що люди помирають».

Міс Інна притягнула Брема до себе на коліна.

Інакше це було б для всіх дивним, бо у восьмій групі ти вже не сидів на колінах у вчителя, а тепер це здавалося цілком нормальним. Дехто з дітей також витер сльози з очей, і Крістель тихо схлипувала.

Джоеп дивився прямо перед собою. Він у відчаї міркував, чи це має якесь відношення до вчорашньої бійки. Він волів би підняти палець і просто запитати, але не наважився. Хоч раз він хотів би бути Арно.

Тепер вчитель точно пояснила, що відбувається.

Батько Аккі був у неї вдома вчора ввечері і все пояснив. Міс Інна записала кілька речей і тому час від часу дивилася на аркуш паперу, який тримала в руці.

Аккі давно не відчувала себе так добре. Вона дуже легко втомлювалась і застуджувалася набагато частіше, ніж зазвичай. Вчора виявилось, що у неї лейкемія. Учитель розповіла про кров і речовини, які в ній містяться. Про клітини, які повинні забезпечувати кисень у вашому тілі. І про інші клітини, які мають боротися з хворобами або змушувати кров знову згортатися, якщо у вас є рана.

«Тому Аккі мусить пролежати в лікарні кілька тижнів», — завершила свою розповідь Міс Інна. «Вона приймає ліки, і вони повільно покращують її кров. Тоді вона може піти додому на деякий час, але потім їй доведеться повернутися за новими ліками, тому що щось подібне не можна зробити за один раз».

«Вона тим часом піде до школи?» — спитала Тамара.

«Це залежить від того, наскільки добре діють препарати».

«Але вона нам потрібна для футбольного турніру».

Почулося схвальне бурчання, і Джоєп сказав надто голосно: «Аккі дуже сильна».

Усі здивовано подивилися на Джоєпа.

«Але я сильніший, звичайно!» — швидко додав він.

Панна Інна посміхнулася. «До цього турніру залишилося лише два місяці, і, знаючи Аккі, вона докладе всіх зусиль, щоб бути там. Крім того, ми можемо протягнути їй руку допомоги. Я хочу запропонувати нам усім намалювати свій портрет і додати до нього щось приємне. Ми надішлемо ці малюнки Аккі, щоб вона не почувалася такою самотньою».

«Ми теж можемо її відвідати, чи не так?» — вигукнула Крістель. «Я вже був у тій лікарні! Я дуже добре знаю туди дорогу».

«Я теж!» — сказали деякі інші діти.

Учитель кивнув. «Ми, безперечно, це зробимо, але спочатку я повинен обговорити це з батьками Аккі. Вони сидять з нею в лікарні вдень і вночі».

Клас знову затих.

Невже так погано було? Лише тепер усі по-справжньому збагнули, що Аккі налаштована дуже серйозно. Якщо вашому батькові й матері дозволили залишатися з вами вдень і вночі, напевно, відбувається щось дуже дивне.

Міс Інна обережно зіштовхнула Маленького Брема зі своїх колін. «Давай, Бреме, ти роздай папір, тоді ми намалюємо щось для Аккі. І давайте зробимо це весело. Кожен малює божевільний автопортрет і додає щось веселе».

Невдовзі всі діти були на роботі. Вони давали один одному всілякі поради щодо того, як малювати самим.

«Бреме, — сказав Лоуренс, — намалюй себе на велосипеді своєї матері».

«Я зроблю», — сказав Брем і крикнув Крістель: «Ти повинна намалювати себе з дуже великим ротом».

Крістель не стрималася від сміху.

Патрік запропонував Арно намалювати себе з великим пальцем в повітрі. Арно вважав це гарною ідеєю, тому що він дуже пишався тим фактом, що

Jacque Vriens «Achtste-Groepers Huilen Niet». пер. Жак Врінс «Восьмикласники не плачуть»
завжди наважувався питати про все.

Джоеп запитав Еліз: «Чи приготуєш собі лімбурзький пиріг?»

«Які ми знову смішні», — буркнув Лоренс.

Але Еліз це не хвилювало і сказала: «Гарна ідея, Джопе, тому що пироги з Лімбурга найкращі в усіх Нідерландах». Ви тоді намалюєте експонат?»

«1-0 для Еліз», — вигукнув Лоренс.

Джоеп трохи вагався, перш ніж заговорити у відповідь. Він не захотів представитися.

Але потім він сказав: «Добре, Еліз, ти як флай⁸, а я як експонат, але тоді Лоренс повинен намалювати себе у вигляді милого маленького янголятка зі світлими пасмами».

«Я намалюю, — сказав Лоренс, — поки Аккі може сміятися з цього приводу, я в порядку».

За півгодини більшість портретів були готові. Більше труднощів у дітей викликав текст, який треба було розташувати під ним.

Деякі не дійшли далі, ніж «Одужуй швидше» або «Виліковуйся швидше».

Еліза написала вірш.⁹

«Шановна Аккі,

одужуй швидше

повертайся сюди швидше

бо без тебе

Мені не весело.

Від твоєї найкращої подруги Елізи

---

⁸ Прим. перекл. Флай (нід. vlaai, [flaɪ]) — традиційний лімбурзький пиріг, що складається з дріжджового тіста й начинки. Поширений у Нідерландах, Бельгії та в Північному Рейні-Вестфалії (Німеччина).

Флаї послуговуються значною популярністю в Нідерландах, про що свідчить успішна діяльність національної компанії «MultiVlaai», що спеціалізується на виробництві таких пирогів. Компанія має 116 філіалів по всій країні., — Вікіпедія, Елліна [Що їдять у Нідерландах на десерт?](#). Кухня Нідерландів. elligo.ru. (рос.)

⁹ Прим. перекл. Стилістика віршів та листів збережена згідно до оригіналу.

PS. Я намалював себе як флай. Коли я поїду до Лімбурга під час весняних канікул, я привезу одну для тебе. Це дуже хороші ліки».

Лоренс нескінченно дублював те, що він напише.

Нарешті він почав із «Дорога Аккі», знову закреслив і написав:

«Дорога Аккі. Мені дуже погано за тебе».

Тоді йому довелося довго думати, чи можна так написати такій хворій людині.

Він змінив «довбаний» на «дратівливий» і продовжив:

«Весь клас дуже шокований. Міс сказала нм, що ти маєш. Чи скоро ти одужаєш, бо ми не можемо сумувати. Я маю себе намалювати у вигляді різдвяного янгола. Джоеп кинув мені виклик. Тоді він намалював би себе як нахабу».

До побачення,

Лоренс».

Перед тим як здати свій малюнок, він провів товсту лінію через слово «Шановна» і все одно поставив «Шановна» над ним.

З Джоепа справді вийшов гарний міцний хлопчик із величезними м'язами.

Він хотів би додати, що він відчув велике полегшення, коли почув, щоне винен, що Аккі зараз у лікарні. Але він думав, що це було трохи дивно. Тому він написав тільки:

«У мене все ще збереглася твоя хустка. Можливо, я колись підкину її до лікарні.

Одужуй швидше.

Джоп.

Брамметье написав:

«Це змусило мене плакати, що ти така хвора. Ти маєш скоро повернутися до школи. Джопеп заснував клуб тільки для хлопчиків. Але поки що це має залишитися в таємниці.

До побачення від Ібрагіма».

Панна Інна також зробила портрет. Вона намалювала себе дуже густою з окулярами для читання на носі та надмірно зібраним у волосся пучком.

Діти, побачивши це, дуже сміялися. Нижче було:

«Дорога Аккі, це я, як ти бачиш. Одужуй скоріше, або я особисто випишу тебе з лікарні.

Багато приємних побажань від міс Інни».

Коли всі були готові, міс взяла малюнки. «Я поговорю з батьками Аккі», — сказала вона. «Або ми надішлемо їх, або якісь діти привезуть».

«Хто, міс?» — запитав Арно.

«Тоді ми побачимо це».

«Я дуже добре орієнтуюся в лікарні», — знову вигукнула Крістель.

Усі відразу почали кричати. Раптом виявилося, що в Аккі є багато хороших друзів, які всі знають, як їздити в лікарні.

Похитавши головою, Панна Інна озирнулася навколо своєї класу.

Єдиною, хто нічого не сказав, була Еліза. Вона сперла голову руками і сумно дивилася перед собою.

Міс Інна побачила це і подумала: якщо когось пустять, то Еліза буде першою.

Маленький Карел і особливий лист

Наразі нікого не пускали до Аккі.

Діти регулярно дізнавалися від пані Інни, як у неї справи.

Аккі щодня давали ліки, від чого вона хворіла ще більше.

Вся клас подумала, що це дурість: Аккі вже була дуже хвора, а потім стало ще гірше.

Міс Інна пояснила, що це тому, що ці ліки не тільки очищали ракові клітини в крові, але також і деякі з хороших клітин.

Приблизно через десять днів вони припиняли прийом ліків, і тоді хороші клітини мали шанс знову розмножитися, щоб зробити Аккі краще.

«Але чому нікому не дозволено бачити Аккі?» — запитала Еліза.

«Це через ті неправильні речовини в крові Аккі», — пояснила Міс Інна. «Зазвичай хороші клітини гарантують, що ви не захворієте, але погані клітини не дають їм шансу. Якщо хтось із вас трохи застудився, ви можете легко запалити Аккі, і вона, звісно, не зможе цим скористатися.

«А як її батьки?» — запитала Тамара.

«Їм дозволено з нею, але вони повинні надіти чистий білий халат поверх одягу та дуже добре вимити руки».

«Які клопоти», — зітхнув Маленький Брем.

Після цього пояснення панни Інни Еліза одразу ж надіслала листа, але відповіді не отримала.

Одного дня, проходячи повз будинок Аккі, Еліза побачила, що батько Аккі прийшов додому, щоб попідклубатися про маленького Карела.

«Мені доводилося багато з тобою вітатися, — сказав він. «Аккі сподобається тобі написати, але вона ще не може цього зробити. Сподіваюся, їй стане краще за кілька днів. Я думаю, що їй буде що сказати на початку наступного тижня. Спочатку вона хоче написати листа всьому класу, тому що їй дуже сподобалися малюнки і майже всі діти вже надіслали листівку».

Потім батько Аккі запитав Елізу: «Чи не хочеш ти погодувати кота Аккі?» Ми з Лоес живемо в такому собі готелі в лікарні. Я іноді приходжу додому, але було б добре, якби ми знали, що ти щодня відвідуєш Карелтьє.

Звісно, Еліз хотіла. Останні кілька днів вона відчувала себе дуже безсилою. Її найкраща подруга була в лікарні, і вона нічим не змогла їй допомогти.

Принаймні вона могла щось зробити для Аккі.

Батько Аккі показав їй, де лежать банки з їжею, і дав ключ від задніх дверей. «Будь трохи обережною», — сказав він. «Я не хочу, щоб усі знали, що в тебе є ключ».

Відтепер Еліз зазвичай їздила до Карелтьє двічі на день.

Через кілька днів Лоренс і Брамметже пішли разом з Елізою зі школи.

«Ти вже чув про Аккі?» — запитав Лоренс.

«Ні, — відповіла Еліза, — але її тато сказав, що вона може писати наш урок наступного тижня».

Вони проминули будинок Аккі, і Еліз на мить завагалася. У всякому разі, вона мала піти до Карелтьє, бо її там сьогодні не було, але вона не хотіла нічого говорити хлопцям.

Зруйнував його сам Карелтьє.

З-за вікна почулося жалібне нявкання. Кішка не повірила. Він відчайдушно дряпався лапами об вікно і кричав, як мала дитина.

Лоренс показав рукою. «Дивіться! Той кіт помирає з голоду.»

«Як підло!» — вигукнув Маленький Брем. «Я розумію, що батьки Аккі повинні бути весь час у лікарні, але тоді вони зможуть погодувати цю кішку».

«Вони добре про нього подбають», — спробувала Еліза.

Зойки Карелтьє перетворилися на якийсь первісний рев.

«Погляньте, який звір лютує», — обурено вигукнув Брамтьє. «Мені просто здається, що це відстало. Вони не хочуть, щоб Аккі померла, але вони дозволять цьому коту померти!»

Тепер для Елізи це ставало надто кольоровим. «Міланський рік!» — сердито вигукнула вона. «Тому звірові, звичайно, не дадуть голодувати, бо я про нього подбаю! Карелтьє просто товстий позер. Ходімо зі мною, і я покажу вам, що йому нічого не бракує».

Перш ніж вона відчинила кухонні двері, хлопці повинні були пообіцяти, що нікому не розповідатимуть. Батькам Аккі не сподобалася б ідея про те, що Еліз привела всередину інших дітей.

Лоренс плюнув між двома пальцями й урочисто сказав: «Обіцяю!»

Маленький Брем підняв руку й крикнув: «Клянусь маминим велосипедом».

Карелтьє взагалі не вважав, що там були Брамметьє та Лоренс.

Він дозволив їм міцно його обійняти, а потім поплентався на кухню, де Еліз наповнила його миску їжею.

Лоренс страшенно розсміявся і сказав: «Наш кіт завжди дуже смачно їсть, але Карел з'їдає все. Це схоже на собаку».

«А тепер усі геть, — суворо вигукнула Еліза, — і нікому не кажіть».

Брамметьє та Лоренс кивнули й слухняно пішли за нею.

Перед тим, як Еліза зачинила кухонні двері, Брамметьє сказав Карелтьє:

«І ти теж мовчи!»

Батько Аккі мав рацію, тому що одразу після вихідних до класу прийшов майстер Генк із листом.

«Пошта для Восьмої групи, — сказав він, — особливий лист».

Він урочистим жестом простягнув конверт панні Інні.

Учитель відразу глянув на відправника. «Від Аккі!» — з ентузіазмом вигукнула вона. — Ходіть, сядьте в коло, а я його прочитаю.

Вона розірвала листа, і в класі запала тиша.

Звичайно, останнім часом вони думали про Аккі, особливо коли про це говорив учитель. Але тим часом у групі сталося стільки всього, що більшість дітей іноді забували про те, що Аккі хвора.

Розпочалися тренування на футбольному полі, які пройшли дуже добре. Хлопці навіть зробили компліменти деяким дівчатам за те, що вони так добре справляються з ними.

Майстер Генк майже щодня стояв поруч із полем, щоб давати вказівки.

Інколи заходила подивитись міс Інна, а потім кричала: «Виходь вперед!» або «Віддай цей м'яч!».

Дітям довелося дуже сміятися з цього приводу, тому що вчитель повторював лише папуги після майстра Генка.

ФК Jovobet вже грав у футбол на футбольному полі в п'ятницю вдень. Хлопці хотіли зберегти це в секреті від дівчат, але Тамара підкупила Френкліна цукерками. Після трьох маршмеллоу і двох лакричних жожо він навіть сказав їй назву клубу. Дівчатам було дуже весело одна з одною, і клуб одразу ж охрестив «FC Jovoslet»: Хлопчачий футбол гірше.

Разом із сьомою групою восьма клас також брала участь у першому турі конкурсу читання. Зрештою, Аннеміке було обрано найкращим читачем Школи Мартіна Лютера Кінга. Протягом святкового тижня їй довелося б змагатися з дітьми інших шкіл району.

Вони вже виготовили два тестових Citos і вважали, що це насправді дуже добре.

І ось раптом прийшов лист від Аккі.

Чи будуть у ньому неприємні речі? Деякі діти знову почнуть плакати?

Міс Інна одягла окуляри для читання й розгорнула листа.

«Любі друзі.

Я хочу подякувати вам за всі листівки та божевільні малюнки.

Мій тато й моя мати повісили їх усіх у моїй кімнатці тут, у лікарні.

Я в онкологічному відділенні, це химерне слово для раку, але від нього так само хворіють. До речі, треба говорити не «кімнатка», а «бокс». Ніби ти дитина.

У нашому відділі десять боксів, а я в четвертому. Це моє щасливе число, тож я впевнена, що одужаю, — каже Вусатий лікар. Насправді його ім'я інше, але всі ми називаємо його Вусатим лікарем, тому що в нього дуже великі вуса. Він тут головний.

З боків мого боксу є великі вікна, щоб я також міг бачити дітей в інших боксах.

З одного боку біля мене дуже кумедна дитина. Його звуть Свен і йому лише п'ять років. Він часто приходить до мене, і тоді я мушу почитати йому чи розповісти історію.

У Свена також лейкемія і він лисий.

Майже у всіх тут лисина. Це те, що ви отримуєте від цих дурних ліків. Мені це не дуже погано, але моє волосся вже починає трохи випадати. Тому я коротко підстригаю волосся. Це те, що більшість дітей тут роблять. Інакше ти будеш довго ходити зі всілякими зализинами на голові, а це взагалі безглуздо видовище.

До речі, Вусатий лікар теж лисий, але це його власне.

У ложі з іншого боку дівчина мого віку, але я її не так часто бачив, тому що на ній завжди засунуті штори. Я теж не можу до неї підійти, тому що синя картка стоїть на її дверях. Це означає, що її кров погана, і вона може дуже швидко отримати інфекції.

Зараз я почуваюся трохи краще, але перші кілька днів були марними. Я отримувала усілякі неприємні уколи в спину та ноги. Часом я дуже кричала. «Як свиня», — сказав Вусатий лікар. Тож тепер я знаю напевно, що можу добре потягнутись із футбольним турніром.

Також потрібно було зробити фото. Не портрети, а ті картини, на яких вони бачать ваші кістки.

Кожен день мені давали ліки за допомогою крапельниці. На щастя, їм більше не потрібно щоразу тикати мене в руку, тому що тепер у мене «довга черга». Вони спочатку зробили невеликий розріз у грудях, через який проходить трубка. Потім вона з'єднується з веною вашого тіла. Це ідіотське видовище, тому що з вашого тіла просто виходить трубка. На кінці є кран. Ви схожі на водопровід. Коли мені вводять крапельницю, вони вішають біля ліжка якийсь мішечок з якимись ліками. Вони приєднують ту сумку до того крана. Дуже повільно щось просочується в моє тіло крізь довгу смугу.

Це не боляче, але від цього вам дуже погано, і ви продовжуєте думати, що вам потрібно блювати, але ви знову отримуєте таблетки для цього (тут ви ковтаєте таблетки до смерті), і тоді це відчуття блювання трохи зникає.

З позавчора ту сумку перестали брати, і тепер мені трохи краще.

Цей довгий ряд просто залишається там. Вони згортають його в рулон і

приклеюють до ваших грудей, щоб мати можливість використати його знову наступного разу. Дивне видовище, але це маленька роль, і до неї швидко звикаєш. Я досі приймаю преднізолон¹⁰ щодня. Це дивний вид пігулок. Відчуваєш дуже щасливою в одну мить і дуже сумною в наступну. Але це робить вас голодними, і це мета, тому що з усім цим медичним мотлохом ви не відчуваєте бажання їсти.

Навіть від тарілки картоплі фрі викликає блювоту (мій тато каже мені не записувати слово блювота, але я все одно це роблю, бо це мій лист).

Ці дивні кумедні пігулки (саме так я їх зазвичай називаю) змушують вас знову їсти, а також дають вам велику голову. Це дуже дивно, адже ви хворі, але виглядаєте як десятирічний.

Мені важко з тією довгою чергою та тими таблетками, але я роблю те, що каже Вусатий лікар, тому що тоді мені стане краще.

Люди тут дуже привітні. Вейерл наймиліший з них. Ймовірно, тому, що вона лімбурзький флай, як і Еліза.

За тиждень я, можливо, зможу піти додому і, можливо, піти до школи на півдня.

Також тут у лікарні є школа. Вчителя звати Ріанна. Тепер вона щодня приходить до боксу на годину, щоб попрацювати зі мною. Завтра я зможу вперше спуститися вниз, тому що там у Ріанни справжній клас. Там мене разом з іншими дітьми навчатимуть.

Міс Інна дала моєму батькові старий тест Cito, щоб потренуватися. Мене це тішило. Ви можете подумати, що це безглуздо (те, що ви задоволені шкільними заняттями), але коли я дізналася, що хворий на лейкемію, я був шокований.

Я думаю: тепер я можу забути восьму групу і скоро не зможу піти на перший курс коледжу Тео Тайссен. Але тепер, коли я можу щось зробити для школи, я думаю, що все знову буде добре.

За кілька тижнів я маю повернутися до лікарні на наступний курс. Теж таке чудернацьке слово, але воно просто означає, що в моє тіло вводять ще одну внутрішньовенну рідину, і я знову почуваюся лайном протягом кількох днів (мій батько насправді не дозволяє мені це записувати).

Мої батьки дуже хвилюються і іноді поведуться дуже перебільшено, але вони також дуже милі, ти знаєш! Я дуже рада, що вони можуть

---

¹⁰ Прим. перекл. Преднізолон — препарат, що чинить протизапальну, протиалергічну, десенсибілізуючу, протишокову та імунодепресивну (ослаблення імунітету) дії. При застосуванні преднізолону ефекти лікарського засобу реалізуються через стабілізацію клітинних мембран, гальмування накопичення макрофагів, зменшення міграції лейкоцитів, зниження проникності капілярів, що перешкоджає утворенню набряків. Джерело: Компендіум — <https://compendium.com.ua/dec/267293/>.

залишитися в лікарні.

Ми часто граємо в ігри, дивимося відео разом, і вони також багато читають мені. Особливо приємно, якщо доводиться так довго лежати з настоем.

Тепер я зупинюся, тому що я втомився від усього цього писання. До побачення усім, скоро в школі. Багато привітів від Аккі.

Панна Інна згорнула листа.

«Який кумедний лист», — сказав Маленький Брем.

Діти кивнули на знак згоди, а Аннеміке сказала: «Справді лист від Аккі».

«Ну, я подумала, що ця частина про довгу чергу була страшною, — вигукнула Крістель.

Клас це помітив давно, бо під час читання

Крістель вже кілька разів дзвонила «Іеку» або «Гатвердаррі».

Весь клас відразу заговорила. Обмінювалися всілякими балачками про уколи та страшних лікарів.

Джоеп змусив Крістель і Тамару кричати, розповівши гидку історію про лікаря, який десять разів пропустив його. «І коли це нарешті спрацювало, то була не та рука».

«Так!» — знову вигукнула Крістель.

Аннеміке зізналася Нілгун, що вона також боїться уколів.

«Ось чому я вважаю, що це дуже круто з боку Аккі, що вона може навіть написати щось смішне про це».

Учитель відпустив дітей на деякий час. Здавалося, вони відчули полегшення після листа Аккі. Наче раптом усе стало не так вже й погано.

Панна Інна думала про свого чоловіка. Це було так добре, але врешті-решт це не допомогло. Ні, вона не могла так думати. Аккі мала всі шанси

одужати.

Вона рішуче сплеснула в долоні.

«Я опублікую листа на дошці оголошень, щоб ви всі могли його прочитати ще раз. Крім того, я йду до лікарні завтра після обіду, і двом дітям дозволено прийти зі мною. Хто бажає?

Відразу ж багато пальців злетіли в повітря.

«Якщо чесно, я думаю, що Еліза все одно повинна піти зі мною».

Більшість дітей бурмотіли на знак згоди.

«Але я не знаю, кого ще виберу, чесно кажучи».

Перш ніж Крістель знову встигла крикнути, що вона знає дорогу в лікарню, Арно заревів: «Лотен, учителю».

Міс Інна написала цифру на зворотному боці дошки.

Було двоє дітей, які відгадали це: Нілгун і Лоренс.

Їм довелося знову внічию, і Нілгун виграв.

«Не пощастило, Лотьє», — сказав Джоеп.

Лоуренс байдуже знизав плечима і з усіх сил намагався приховати розчарування. І він вирішив написати дуже гарну записку Аккі, а завтра віддати її Елізі.

Четвертий блок

Тієї середи пополудні Еліз, Нілгун та Міс Інна йшли довгим коридором лікарні.

Дві дівчини дуже захихотіли, тому що вони вважали це захоплюючим і трохи страшним.

Їм також довелося сміятися з учителя, який крокував попереду їх великими кроками. Нілгун та Еліз ледве встигали за нею, тому половину часу змушені були бігти.

«Дівчата, — обізвалась панна Інна, — перестаньте з тією козою!»

«Так, міс», — слухняно відповіли вони, але відразу ж знову почали реготати.

Більше вчителька про це нічого не сказала і швидким кроком пішла далі.

Вона могла уявити, як дівчата нервують, тому що їй самій було незручно. Шість років тому, коли захворів її чоловік Річард, вона годинами провела в цій лікарні, і він також помер тут.

Незадовго до того, як він захворів, вони щойно домовилися, що припинять працювати. Їм хотілося довго гуляти і хоча б помандрувати до Австралії, де жила їхня дочка та онуки.

Потім це сталося: Річард захворів і за три місяці помер.

Після цього міс Інна все-таки вирішила залишитися перед класом. Протягом дня все йшло досить добре, тому що завдяки дітям вона відчула, що життя все-таки варте того, щоб прожити навіть без Річарда. Але коли вона залишалася сама вдома вночі, вона часто дуже сумувала.

За останні два роки ситуація покращилася. Все частіше їй вдавалося виконати те, що вона пообіцяла Річарду: не опускати руки і продовжувати радіти життю.

Але тепер усі ті почуття шестирічної давнини знову нахлинули. Печаль, гнів, надія й сумніви йшли один за одним у швидкій послідовності, ніби вони робили доставку злодія. А в глибині душі вона здебільшого боялася.

Боюся, що Аккі закінчить так, як це сталося з Річардом.

У школі, звісно, цього не показувала. Це також було б нечесно по відношенню до Аккі та інших. Попереду у дитини ще ціле життя. Тоді ти не думаєш про смерть.

Ось чому останніми тижнями вона, мабуть, занадто часто говорила, що більшість дітей з лейкемією можна вилікувати.

А потім, на щастя, надійшов дотепний лист від Аккі. Їй це також принесло велику користь, і вона звинувачувала себе в тому, що була такою

похмурою.

Але тепер, коли вона йшла довгими коридорами лікарні, у неї знову виникли ті сумніви.

Цілком замислившись, Міс Інна все ще йшла попереду Нілгун і Еліз.

Вони поступово зрозуміли, що з їхнім вчителем щось не так.

Коли вона час від часу озиралася назад, щоб побачити, чи дівчата ще там, то виглядала не дуже щасливою. А коли її щось запитували, вона не відповідала.

Раптом Еліза зрозуміла, в чому справа. Вона знову згадала Лоренс сказав їй, коли вони сиділи на лавці в парку. В той час Аккі та Джоєп посварилися.

Еліз уповільнила крок, смикнула Нілгун за рукав і прошепотіла: «Вона зараз, напевно, думає про свого чоловіка». Він також був у лікарні деякий час, а потім помер».

Нілгун кивнула, і вони знову мовчки побігли за вчителем. Лише коли вони підійшли до зачинених дверей, учитель заговорила.

«Ось вона», — глибоко зітхнувши, сказала вона.

«Дитяча онкологія», — прочитав Нілгун.

Міс Інна подзвонила у двері, і медсестра відчинила двері.

«Добрий день», — сказала вона з легким акцентом.

«Ти — Вірле!» — крикнула Еліза. «*Kal animal ooch flat?*»¹¹

«Так!» — з ентузіазмом відповіла Вірле, і вони з Елізою одразу ж почали спілкуватися лімбурзькою.

«Хо-го!» — вигукнув учитель, сміючись. «Ми все ще тут. Не могли б ви додати субтитри, тому що якщо ви почнете цією дивною мовою...»

«Що ви маєте на увазі: дивна мова?» — водночас запротестували Верле й Еліза. «Це по-лімбурзьки!»

«То що ви всі сказали?» — запитала міс Інна.

«Те, що Аккі написала про Вірле у своєму листі», — сказала Еліза. — І що вона розповіла Верле про мене.

«Тільки продовжуй, — сказав Вірле, — бо ми зводили Аккі з розуму цілий день. Вона в захваті від того, що ви прийшли в гості».

Вона відчинила для них поворотні двері, і Міс Інна та дві дівчини дивилися здивовано в наступний коридор. Це зовсім не було схоже на лікарню, бо всюди можна було побачити веселі кольори та дитячі малюнки та плакати. Далі ти мало не спіткнувся об ведмедиків і ляльок, а посередині велика шафа з дитячими книжками.

Коли вони увійшли, їх ледь не збив малюк, який мчав по коридору на

---

¹¹ Прим. перекл. «*Kal animal ooch flat?*» — неперекладаємий набір слів.

своєму триколісному велосипеді.

Він був лисий, як більярдна куля, і мав прикріплену до велосипеда жердину. На вершині жердини висіла перевернута пляшка, з якої виходила трубка, що йшла до руки хлопчика.

До них на педальному автомобілі під'їхала маленька дівчинка. «Веерле, — сердито вигукнула вона, — Свен постійно стикається зі мною».

Раптом пролунав голос: «Так, ось вони!»

Весь коридор вів до невеликих кімнат з великою кількістю скла навколо, щоб можна було легко зазирнути всередину.

Тут і там штори були засунуті, але в четвертій ложі все було відкрито. Навіть двері не були зачинені.

На ліжку сиділа сяюча Аккі.

«Так!» — знову покликала вона.

Міс Інна, Нілгун та Еліза повинні були розсміятися, тому що на Аккі також була футболка, на якій великими літерами було написано «ТАК».

Її мати сіла біля ліжка і сказала: «Заспокойся, Еккі, не хвилюйся занадто».

До кімнати зайшли дві дівчини та вчителька.

Добре, що Аккі згадала у своєму листі про ті дивні таблетки, від яких голова падає, бо виглядала вона інакше.

З її зачіскою також щось не так. Від прекрасної кучерявої голови нічого не залишилося, тому що вона була дуже коротко підстрижена.

Еліз і Нілгун трохи незграбно потисли один одному руки, але вчителька взяла голову Аккі між своїми великими руками й тричі сильно поцілувала її. «Дівчинко, я так рада тебе знову бачити», а Нілгун та Еліз вона покликала: «Давай, не будь такою метушливою, поцілуй Аккі!»

Аккі почала задавати нескінченні запитання. Як було в школі. Чи маленький Брем все-таки вкрав мамин велосипед. Скільки тестових Сіто вони вже зробили. Якби Тамара була ще на Патріку. Хто став переможцем у конкурсі читців. Чи навчилися вони нового. Як проходила підготовка до

футбольного турніру. Чи було ще поросся.

Міс Інна намагалася відповісти якомога краще, а Еліза та Нілгун регулярно доповнювали її.

«Крістель знову кричала», — сказала Еліза. «Вона подумала, що це було страшно, коли ти написала про цю довгу чергу».

Аккі підняла футболку, і діти побачили акуратний згорток, приклеєний пластиром до її грудей.

«Нічого страшного в цьому», — сказала Аккі. «З таким краном це зручно. Уколи дратують набагато сильніше».

Нілгун сказав, що Джоеп діяв на полі дуже нормально в ці дні. «Ну, — швидко додала вона, — як правило».

«Ми тренуємося щодня, — сказала міс Інна, — під керівництвом майстра Генка та мене».

Еліз засміялася. «Наша вчителька просто час від часу гукає».

Панна Інна озирнулася, мовляв, дуже зарозуміла. «Але це допомагає, тому що ти граєш все краще і краще, і більше немає боротьби».

«Дякую майстру Генку!» — вигукнув Нілгун.

«Це правда, тому що він справді розбирається у футболі, а я лише прикидаюся».

Аккі відкрила шухляду тумбочки й дістала звідти записку.

«Ось, міс, я вже подумала про склад нашої дівочої збірної. Я хотів запропонувати поставити Тамару на ворота, а Елізу, Крістель і мене на нападника. Півзахисниками стануть Нілгун, Аннеміке, Маріт, Нієнке та Хасна.

Назад я подумав про Лісбет і Ембер».

Мати Аккі запротестувала. «Ти дуже швидко біжиш. Я думаю, що вчитель і майстер Генк самі хочуть вирішити це.

«Ні, — відповіла Міс Інна, — тому що якщо хтось і знає про футбол, то це Аккі».

Еліза сказала: «Я не знаю, чи беруть участь Аннеміке та Маріт. Футбол вони взагалі не люблять. Крім того, вони ніколи не тренуються під час перерви».

«Тоді я пропоную, — сказала Аккі, — запитати Фатіму та Хільду з сьомої класу».

Учитель згорнув записку. «Я збираюся обговорити це з Генком завтра. Подивимось, що він скаже».

«Але Аккі дійсно мусить бути в годину пік», — сказала Еліз. — Разом зі мною та Крістель.

«Іноді Крістель може впасти в істерику», — сказала Аккі.

Мати поклала їй руку на плече. — Ну, не треба так говорити.

«Але це так».

«Іноді Крістель може повести себе трохи істерично, — сказала міс Інна, — але вона грає приємно й жорстоко».

Мати Аккі дуже нервувала через усі розмови про те, що грає у футбол. Вона трохи розпачливо подивилася на панну Інну. «Я не знаю... як би це сказати... е-е... я не знаю, чи може Аккі приєднатися... я маю на увазі...»

«Гей, мамо, — сердито скрикнула Аккі, — я сама запитала доктора Вуса, і він сказав, що може бути шанс».

«Так, звичайно, дорогенька, але нам доведеться почекати і побачити».

Мати Аккі схопилася на ноги. «Чи принести вам чашку кави?» — запитала вона міс Інну. «У нас тут, у відділенні, є спеціальна кімната, де батьки можуть посидіти та випити кави».

Панна Інна кивнула. «Мені б хотілося, але я піду з тобою, і ми там вип'ємо кави. Залишмо тих трьох дівчат у спокої».

«Я не знаю, чи це розумно. Аккі не варто надто хвилюватися».

Аккі вдячно подивилася на вчительку й сказала: «Давай, мамо. Обіцяю, я зберігатиму спокій».

«Тоді гаразд».

Її мати вийшла з боксу разом з учителем. Незадовго до того, як учитель зачинив за нею двері, вона непомітно підняла великий палець угору для Аккі.

«Який у нас крутий учитель», — сказала Аккі.

Нілгун і Еліз щиро погодилися.

Аккі відштовхнула кілька обіймів і ляснула долонею по ліжку. «Сідайте».

Дівчата сіли з краю, і Еліз запитала: «Ти приніс усіх своїх м'яких тварин?»

«Тільки найважливіше».

Нілгун захихотіла й порахувала обійми. «Вже восьма. Мені подобається цей слон».

«Це Дірк, — сказала Аккі, — а цю стару мавпу звати Чарлі».

«А це маленьке порося?» — запитала Еліза. «Як він зветься?»

«Він постійно отримує різні назви. Якщо мені сподобається хлопець, я так і назву свою свиню».

Дівчата розреготалися, а Еліз сказала: «Верно, у мене є для вас дещо».

Вона витягла з кишені пожмаканий конверт. «Для вас, від Лоренса».

«Вау!» — сказала Аккі, розриваючи листа.

«Що він пише?» — вигукнули в унісон Еліза та Нілгун.

«Секрет», — відповіла Аккі.

— Не дури!

— Добре, але не кажи нікому.

Дві дівчини енергійно кивнули.

«Люба Аккі, — почала Аккі.

«Чудово», — вигукнула Еліза.

«Тихше», — сказав Нілгун.

«Люба Аккі, я дуже часто думаю про тебе.

Я ніколи не наважувався це сказати, але я на тебе.

Довго. Я тобі подобаюся: нормальний/гарний/милий/солодкий/дуже солодко?

Чи не могли б ви обвести знайдене та повернути цей лист Елізі?

До побачення, Аккі, одужуй швидше».

«Що ти робиш?» — запитала Еліза.

Аккі взяла ручку з шухляди біля свого ліжка й намалювала велике коло навколо слова «дуже солодко».

«Тоді я відтепер знатиму ім'я твоєї свинки», — вигукнув Нілгун.

«Так!» — поцілувала порося Аккі. «Але не кажи нічого Лоренсу, зауваж. Він міг би подумати, що це дурість, що в мене все ще є м'які м'які тварини».

Так дівчата пообіцяли.

«Це круто, — сказала Нілган, — бо мені теж подобається Лоренс. Майже стільки ж весело, скільки... — Її голос задрипався.

Аккі та Еліз напружено поглянули на неї: «Ну що?»

«Ні, я цього не кажу».

«Давай, не будь дурницею, — сказала Аккі. — Я теж визнаю це».

Нілгун глибоко вдихнула, а тоді прошепотіла: «Бреме».

«Маленька метушня?» — здивовано запитала Еліз.

«Він справді кумедний», - сказала Аккі. — А він вже знає?

Нілгун похитала головою. «Я не смію це сказати, і є дещо інше: я турок, а він марокканець».

«І що?»

«Якби я сказав людям вдома, що я марокканець, вони б усі з мене

сміялися».

«То ти теж дискримінуєш?» — здивовано запитала Еліз.

«Так, щось подібне».

«Не переживай! Мій дідусь завжди каже: «Неважливо, хто ти, тому що ми всі помremo...» Аккі не закінчила останнє слово.

У ложі раптом стало тихо.

Три дівчини презирнулися, а потім Аккі швидко вигукнула: «Але я не збираюся помирати».

«Це коли-небудь буває?» — випалила Еліз.

Навряд чи. Більшість дітей, які приходять сюди, одужують, але інколи...

По сусідству була дівчина, і вона...» Сльози раптом накопилися на очах Аккі.

Еліз підвелася й пішла до дверей. «Мені подзвонити твоїй мамі?»

«Ні, не роби цього. Я така рада, що поспілкувалася з вами. Тут іноді так гидко. Всі говорять про поправку, а потім чуєш, що дитина померла. Я не хочу помирати, — Аккі тихенько заридала. Раптом від життєрадісної Аккі залишилося небагато.

Еліз і Нілгун тепер теж розсердилися. Еліза обійняла Аккі двома руками, а Нілгун погладила її руку.

Вони всі тепер ридали.

Еліза не змогла стриматися і почала дуже голосно плакати.

«Не так голосно, — схлипнула Аккі, — інакше вони нас почують, і моя мама знову впаде в стрес».

Еліз розсміялася крізь сльози.

«Треба зупинитися зараз!» — суворо сказала Аккі. — Вона за мить прийде.

Діти проковтнули своє горе і швидко витерли сльози об простирadlo Аккі. Це було добре, тому що двері відчинилися. Це був Верле з трьома склянками кока-коли.

«Тут усе гаразд?» — запитала вона.

«Так», — сказала Аккі, намагаючись звучати якомога веселіше. Верле запитливо подивився на неї. — Ти плакала?

«Ні», — скрикнула Аккі, сміючись. «Восьмикласники не плачуть».

«Звичайно, це правда», — відповіла Верле і, підморгнувши, зачинила за собою двері.

«Фу, це було близько», — сказала Аккі. «Тут можна плакати скільки завгодно, а потім усе відділення відразу кидається втішати. Зазвичай це добре, але не зараз».

Інші дівчата засміялися, а Еліза сказала: «Мені здається, що Верле мила».

Акі кивнула. З нею можна говорити про що завгодно, і вона любить котів. Крім того, вона багато чого розуміє без твоїх слів, але, звісно, я відразу скажу їй, що розмовляю з Лорансом».

Еліза тепер почала розповідати про маленького Карела. «Я буваю у нього двічі на день, і коли я заходжу, він уже лежить на дивані, тому що спочатку він хоче, щоб його сильно обійняли. Потім я даю йому їжу. Я завжди думала, що коти такі охайні, але Карел їсть так само, як і наш пес. Він все з'їдає».

«Я дуже за ним сумую», — тихо сказала Аккі. Вдома він завжди лежить зі мною в ліжку ночами. Так мило і тепло до мене, — і знову великі сльози покотилися по її щоках.

Нілгун швидко перейшла до іншого. «Джоп заснував таємний клуб лише для хлопчиків».

«Я знаю, — сказала Аккі, — бо маленький Брем поставив це поруч зі своїм малюнком. Але що вони потім роблять?»

Нілгун розповіла про Тамару, яка підкупила Френкліна декількома зефірами і таким чином дізналася все про ФК «Йовобет». «Але ми називаємо клуб FC Jovoslet, Boys Football Worse¹²».

Аккі страшенно засміялася і сказала: «Жорстка Джоупі все ще не може винести того факту, що дівчата теж можуть грати у футбол». Може, заснуємо таємний клуб дівчат? Залякувати хлопців у відповідь».

Нілгун і Еліз подумали, що це гарна ідея.

«І цукерками нас не підкуплять, — сказав Нілгун, — бо ніхто не має розгадати нашу таємницю».

«То що ж це за таємниця?» — запитала Еліза.

Їм довелося подумати про це деякий час, і невдовзі вони почали хихикати.

Якби вони нарешті хотіли заснувати таємний клуб, то нічого не могли придумати!

«Ми занадто великі для таких дитячих дрібниць», — сказала Еліза, коли вони перестали сміятися.

«Можливо, нам варто щось зробити з коханням чи щось подібне», — запропонувала Нілган.

«А що тоді?» — запитала Аккі.

«Ну, що ми допомагаємо дівчаткам народжувати хлопчика, наприклад.

---

¹² Прим. перекл. «FC Jovoslet, Boys Football Worse» — «ФК Йовослет, Хлопчачий футбол Гірше».

Тоді ми відправляємо листи. Наприклад: Арно, чи знаєш ти, що Аннеміке на тобі?»

Еліз засміялася. «А також записка для Брамметье: скажи Брамметье, ти знаєш, що Нілгун мріє про тебе?»

«Ні, звичайно, ні!»

«Тоді цей клуб не працюватиме, — сказала Еліза.

«Я дещо знаю», — сказала Нілгун. «Наш учитель!»

«Наша вчителька?» — запитала Аккі.

Нілгун розповіла про сумне обличчя міс Інни, коли вони проходили сюди. «І тому ми маємо переконатися, що наш учитель порозуміється з майстром Генком».

«Чи хоче вона?» — запитала Аккі. «Мені здається, вона справді любила того чоловіка, який зараз мертвий».

Але Еліза раптом все побачила. «Звичайно, наш учитель може закохатися знову. Так само вчинила і моя тітка. Кілька років тому помер дядько Сьєнг, і тепер у тітки Фієн новий хлопець. Але в кімнаті все ще є велика фотографія дядька Сьєнга, і вона там залишається.

«Тому що я ніколи не забуду свого Сьєнгске», — завжди каже моя тітка.

Аккі засміялася і сказала: «Якщо це так, то нам доведеться щось придумати і для нашого вчителя». Тоді це буде не Сьєнгске, а Генгске».

Троє дівчат відразу ж почали будувати плани.

Як тільки Аккі поверталася до школи, вони проводили таємну зустріч з усіма дівчатами, щоб обговорити, як вони збираються це зробити.

Еліз і Нілгун повинні були заздалегідь повідомити інших і, головне, діяти дуже потайливо, тому хлопцям стало дуже цікаво.

Коли міс Інна трохи пізніше увійшла з матір'ю Аккі, їй теж стало цікаво, бо дівчата дивилися на неї широко розплющеними очима.

«Що ви задумали?» — запитала міс Інна.

«Секретно, міс».

«Я так і думала. Хіба ви не можете сказати трохи?»

«Ні, міс, — сказала Аккі, — поки що ні, але незабаром ви дізнаєтесь».

«Ну, мені цікаво. Ходімо, дівчата, тоді давайте знову встаємо на ноги. Мені потрібно повернутися до школи сьогодні після обіду, тому що я пообіцяв майстру Генку, що допоможу йому з адміністрацією школи».

«Так!» — вигукнула Аккі, і дівчата розреготалися.

Ковпачки

Це зайняло більше часу, ніж усі сподівалися, щоб Аккі повернулася до школи.

Після візиту Еліз, Нілгун і вчителя їй раптово заборонили відвідувати кілька днів. Аккі була надто зайнята, і їй довелося спокійно сприймати доктора Снора.

Вона була дуже розлючена на всіх і на все в лікарні. Того дня, коли Еліза та Нілгун лежали на краю її ліжка, вона відчула, що їй дуже скоро стане краще.

Потім вона заснула і їй приснилося, що вона перша дитина, яку вилікували за одну ніч. Більше жодних ін'єкцій, ніяких ліків, і довгу лінію було видалено.

Але коли мати розбудила її до вечері, вона почувалася нещасною.

Верле повісила біля свого ліжка великий мішок із кров'ю та під'єднала його до довгої трубки. «Тобі потрібна додаткова кров», — пояснила вона. — Тоді ти знову матимеш гарний вигляд.

На дверцятах її скриньки була також синя картка. Це означало, що на даний момент відвідувати її дозволяли лише її батьки.

На щастя, через кілька днів справи пішли на краще, і більш ніж через тиждень їй нарешті дозволили на деякий час піти додому і на півдня до школи.

Якби все піде добре, їй не потрібно було б повертатися на інший курс через три тижні. У проміжках вона регулярно проходила огляди, але потім її негайно відпустили додому.

«Принаймні тепер я можу просто приєднатися до Cito», — сказала вона своїм батькам. «І з футбольним турніром і, можливо, в шкільному таборі».

«Це ще побачимо», — відповіла її мати.

«Нічого «побачимо». Я хочу, щоб все знову стало нормальним».

Її батьки залишили це так.

Останнім часом Аккі була дуже розлюченою. Це було через «веселі таблетки», як вона їх називала. Ви могли б бути дуже веселими з цього приводу, але мало статися лише щось, щоб ваш настрій миттєво змінився.

На той час у школі вже знали, що Аккі справді лиса, і надіслали в лікарню в якості подарунка гарну шапку.

«Аккі прийде після вихідних, — сказала вчителька, — з кепкою! Тому треба щось придумати, щоб вона швидше знову почувалася в нашій групі як вдома».

Нік мав план «Ми всі щось одягаємо».

«Гарна ідея!» — сказала міс.

«Тоді я закінчила», — переможно вигукнула Хасна, показуючи на свою хустку.

Учитель підняв великий палець. — Бачиш, Хасна, це завжди стає в нагоді.

«Я прошу у свого батька кепку», — сказав Арно, тому що його батько працював у поліції.

«Теж добре», — відповів учитель. «А якщо у вас нічого немає, ви можете пірнути в скриньку для перевдягання».

Вона відразу показала хороший приклад і вийняла з коробки кумедну шапочку та одягла її.

Того понеділка вранці кожен був готовий з чимось на голові. Звичайні кашкети, капелюхи, хустки, але й найдивніші головні убори.

Учитель попросив Аккі та її батьків прийти через п'ятнадцять хвилин. Класна кімната була прикрашена, а на дошці великими літерами було написано: «Ласкаво просимо Аккі!»

Стілець був відставлений у коло поруч з Елізою.

«Що ми робитимемо, коли вона прийде?» — запитала міс.

«Тоді заспіваємо «Long Shall She Live»¹³, — запропонував Френклін.

«Я не впевнений», — сказав Маленький Брамбл.

«Бреме!» — сердито вигукнула Крістель. «Ти не можеш цього говорити!»

Лише тоді Маленький Брем усвідомив, що він сказав. — Вибачте, — пискнув він.

Міс Інна похитала головою. «Аккі не здається, ми теж. Давайте, ось вона, всі співайте».

Двері відчинилися, і там була Аккі з батьками.

¹³ Прим. перекл. «Long Shall She Live» — нім. «Lang zal hij leven», укр. «Довго вона буде жити» — Німецька пісня про день народження. [Слова нім. та англ. мовами](http://surl.li/izsvu) — <http://surl.li/izsvu>.

Весь клас вибухнув «Long Shall She Live» і Аккі з сяючим обличчям підійшла до порожнього стільця поруч з Елізою. Вона дуже боялася цього, але тепер, коли вона знову побачила всіх своїх однокласників у капелюхах, кепках і капелюхах, вона була дуже щаслива.

Помахала батькам рукою і побачила, що мама знову сопе носом. У її батька теж були сльози на очах. Аккі жестом попросила їх піти. Звичайно, вона розуміла, що вони так відреагували, але їй було трохи соромно за батьків.

Міс Інна підійшла до них і щось їм сказала. Батьки Аккі кивнули, ще раз помахали рукою, а потім пішли.

Аккі дозволили багато говорити в колі, і їй довелося відповідати на всілякі питання.

Коли Брамметъс запитав: «Але ж ти ж не помреш?» у класі раптом стало дуже тихо. Діти дивилися на свого вчителя. Вона хотіла щось сказати маленькому Бремові, але Крістель її випередила. «Маленький Брем!» — обурено скрикнула вона.

Але Аккі не заперечувала і спокійно відповіла: «Звичайно, я не помру, Бреме». Я буду обережний!

Джоеп хотів знати, як це було з тими ін'єкціями кісткового мозку.

«Не кажи мені», — сказала Крістель.

Але Аккі почала розповідати з пустотливим блиском в очах.

«Тоді у них є така голка», — і вона тримала руки на відстані приблизно двох футів¹⁴ одна від одної. «І повільно, дуже повільно Вусатий лікар встромляє голку вам у нижню частину спини й витягує шматок кісткового мозку».

«Так», — простогнала Крістель, і деякі інші діти теж здригнулися з нетерпінням дивлячись.

«Перестань, Аккі, — сказала міс Інна, — ти робиш із цього фільм жахів».

«Але це не весело, — сказала Аккі, — і дуже боляче».

Крістель тепер зовсім побіліла, і Аккі швидко сказала: «Знаєте, це неправда про велику голку». Але вони повинні зробити ін'єкцію, щоб перевірити, чи у вашому кістковому мозку знову виробляються хороші клітини».

Брем підняв палець і спитав: «Ти можеш зняти цю кепку?»

«Бреме!» знову вигукнула Крістель.

---

¹⁴ Прим. перекл. 2 фути — 60,96 см.

Еліз засміялася і сказала: «Крістель, ти прикидаєшся його матір'ю».

Аккі схопилася за краї своєї шапки, але міс Інна похитала головою. — Не потрібно, — сказала вона.

Аккі на мить вагалася, але раптом їй стало байдуже, і вона диким жестом зняла шапку зі своєї голови.

Знову стало тихо, аж поки Джоеп не сказав: «Чудово, тепер ти справжній балакун».

Вся клас розсміялася, і Арно запитав: «Коли воно відросте?»

«Це займе деякий час, — відповіла Аккі, — але я поверну собі все своє волосся, сказав Вусатий лікар», — вона знову одягла шапку.

«Отже, — сказав учитель, — ми це знову побачили».

Потім вся клас приступила до роботи.

«Ми почнемо із завдання з математики на 23-й сторінці», — сказала міс Інна.

Аккі ніколи не думала, що вона може бути такою щасливою, маючи сторінку, повну дробів. Але тепер, коли вона була у своїй групі і могла взятися за роботу, вона відчула велике полегшення.

Завдяки допомозі вчительки Ріанни з госпітальної школи вона змогла взяти участь.

Вона знала, що їй доведеться ще кілька разів повертатися до лікарні для нових процедур. Це було б невесело, але якби вона тільки після цього могла повернутися до школи, тоді вона буде наполегливою і врешті-решт їй стане зовсім краще.

Що б не трапилося, ця дурна лейкмія її не вразе.

Під час перерви Аккі відразу ж вибігла з іншими на ігрове поле.

Вона повинна була пообіцяти вчителю почекати ще кілька днів, перш ніж приєднається до тренінгу.

Майстер Генк також був радий її бачити. «Приємно, що ти повернулася. І дякую за настрій. Мені він сподобався».

Аккі сяяла й дивилася на своїх однокласників на полі.

«Вперед!» — крикнула міс Інна до Елізи, яка щойно мала м'яч.

«Звичайно, ні, — вигукнула Аккі, — грай цим м'ячем, не надто довго».

«Добре бачимо, Аккі», — сказав майстер Генк.

«Ти що, тепер жартуєш, — нібито сердито сказала вчительці міс Інна. «Я був головним тренером, а ти була помічником тренера».

«О так?» — засміявся майстер Генк. «Я цього взагалі не знав. А як ти думаєш, Аккі?»

Але перш ніж Еккі встигла відповісти, вчителька крикнула на Джопа: «Свині! Треба більше поросяти!»

«Ти чуєш, Аккі?» — сказав майстер. — Якщо вирішувати Іні, то це буде не футбольний турнір, а великий турнір.

Аккі захихотіла, і поки вчитель і майстер продовжували кричати всілякі вказівки, вона добре поглянула на цих двох. Вони стояли поруч одне з одним, і якщо міс Інна знову кликала щось дивне, майстер Генк дражниливо штовхав її.

Аккі подумала, що таємний жіночий клуб повинен незабаром зібратися, щоб скласти план.

Коли трохи пізніше Брем підійшов з м'ячем у його ноги, вона більше не могла терпіти. Вона кинулася вперед і накинулася на Маленького Брема. Він хотів обіграти її, але фінтом вона відібрала в нього м'яч і втекла. Вона пройшла повз Тамару і Патріка і відбила м'яч у ворота.

Увесь клас підбадьорювалася, але Аккі відчула, що в неї запаморочилося. Вона відійшла вбік і впала на траву.

«Чорт», — вихопилася вона.

«Гарно зроблено», — сказав майстер Генк.

Аккі встала й пішла геть зі сльозами на очах. Вона сіла на стіну при вході в школу.

Міс Інна хотіла підійти до неї, але побачила, що Лоренс це вже робить. Він сів поруч із нею.

Аккі сумно дивилася в простір і пробурмотіла: «Ти, дурна лейкемія!

Як вони могли колись назвати це «лейкемією». Ніби це дуже весело.

«Дурний» було б набагато краще».

Хоче він того чи ні, але Лоранс змушений був розсміятися.

Аккі зиркнула на нього: «Ти смієшся наді мною?»

«Ні, звичайно, ні, — відповів Лоренс, — але ти так смішно це говориш. Так само, як у вашому листі. Він теж був такий дотепний».

«Мені теж сподобалася твоя записка, — сказала Аккі. Лорен трохи почервонів.

Аккі підійшла до нього й спонтанно поцілувала його в щоку.

Лоренс став яскраво-червоним.

Аккі захихотіла. «Ти отримуєш помідор».

Лоуренс озирнувся, щоб перевірити, чи хтось це бачив.

«Ти хочеш ще один поцілунок?» — запитала Аккі трохи дражниливо.

«Ну, ні... точніше... е-е...»

Аккі підвелася. «Давай подивимося футбол».

Лоуренс деякий час тренувався на полі, і цього разу Аккі стояла і спостерігала. Вона слідувала за Лоренсом у його грі і думала, що кілька тижнів тому вона б ніколи не зробила такого: просто поцілувала б хлопця.

Але лікарня дещо в ній змінила. Аккі іноді дивувалася самій собі, бо останнім часом вона робила або говорила те, на що ніколи б не наважилася зробити раніше.

Пролунав дзвінок у двері, і вони з Елізою зайшли всередину.

«З тобою все гаразд?» — запитала її подруга. Акі кивнула.

Голос Джоупа пролунав позаду них. «Все справді добре. Вона гуляла зі своїм хлопцем!»

«Просто поведься нормально», — сказала Еліз.

«Нічого, — сказала Аккі, — бо якщо Джоуп не може залякуватись, він не щасливий».

«Але про поцілунки це правда», — вигукнув Джоуп.

«Ну і що?» — запитала Аккі. «Ревнивий?»

«Ого, я не хочу думати про цей брудний лепет».

«Ні, наш Джоупі ще занадто малий для цього».

Джоуп розлютився, прошипів: «Кале!» і швидко пішов геть.

«Давай!» — обурено скрикнула Еліза. — Я скажу це вчителю.

Але Аккі переможно всміхнулась. «Він дуже розлютився, ти це бачив? Таке трапляється нечасто».

У класі панна Інна вже розклала на кожному столі тестове Cito.

«Наступний тиждень — справжній, — сказала вона, — тож ти можеш потренуватися трохи довше. Ви можете працювати разом і щось пояснювати одне одному. Якщо ви не можете зрозуміти це, покличте мене».

«Підемо разом?» — спитала Еліза в Аккі.

«Я піду з Лоренс», — сказала Еккі.

Еліза це розуміла, але їй це не подобалось. Коли її найкращий друг нарешті повернувся до школи, вона почала працювати з кимось іншим.

І коли вона побачила, що Брамметьє та Нілгун також зайняті ними обома, вона відчула себе зовсім покинутою.

Коледж Тео Тайссен

У наступні дні Аккі приходила до школи лише вранці, тому що цілий день все-одно був надто виснажливим.

Якби все пішло добре, їй не довелося б повертатися до лікарні на повторне лікування через три тижні. Кожні кілька днів її доводиться перевіряти, але це нічого. Здавати аналіз крові, перевіряти його і йти додому.

Тож вона просто була на Cito, а потім на футбольному турнірі.

Аккі розуміла, що вся гра була для неї надто важкою, але вона сподівалася, що зможе зіграти в першому таймі.

Незабаром після турніру їй довелося повернутися в лікарню. Наступний курс тривав десять днів. Під час лікування та наступні дні після нього вона знову була дуже хвора, але Аккі розраховувала, що все закінчиться, коли вони підуть до шкільного табору.

«Насправді мені дуже пощастило, — сказала вона своїм батькам, — тому що це абсолютно правильно. У будь-якому випадку я з усіма цікавими чи важливими справами».

«Не розраховуй на це надто», — сказав її батько. «Доктор ван дер Лан сказав, що завжди може бути невелика невдача».

Аккі подумала, що це просто ниття. Без віддачі. Вона виконала все, що сказав Вусатий лікар. У лікарні вона охоче робила всі уколи, а тепер, коли була вдома, щодня приймала багато неприємних таблеток. Вона зберігала спокій, наскільки це було можливо, навіть не тренувалася до футбольного турніру, а коли прийшла зі школи о дванадцятій годині, відразу лягла спати на кілька годин.

Зазвичай вона прокидалася о пів на четверту, і Еліз приходила на деякий час. Це завжди було дуже приємно. Вони сиділи разом у кімнаті Аккі, а Еліза розмовляла, детально розповідала, що вони робили в школі того дня.

Але одного разу після обіду Аккі раптом сказала: «Ти не можеш прийти завтра».

«Чому б і ні?» — запитала Еліза.

Аккі почервоніла. — «Ну просто не може бути».

Еліза не зрозуміла. «Як це?»

«Я не зобов'язана розповідати тобі все», — уривчасто відповіла Аккі.

«Але ж ми друзі, правда?»

«Ми, так».

«Ну що ж!»

Запала довга тиша.

Аккі байдуже дивилася вперед, а Еліза гладила Карелтєє, який лежав у неї на колінах.

Тоді Аккі сказала: «Ти маєш знати. Лоренс прийде завтра, — захихотіла Еліз. — Ти збираєшся цілуватись?»

«Звичайно ні, ідіотка!» — сердито вигукнула Аккі. «Але я можу хоч раз побути наодинці зі своїм хлопцем?»

Тепер і Еліза була лютою. — Не треба одразу починати лаятись.

«І ти не повинна втручатися в мої справи!» — закричала Аккі.

«Я взагалі цього не роблю.»

«Ти робиш!»

Маленький Карел зіскочив з колін Елізи й утік.

«Мені здається, ти ревнуєш, — сказала Аккі, — тому що в мене є Лоренс, а у тебе — ні».

«Не будь такою відсталою», — сказала Еліз. «Яке мені тепер діло. І я навіть не хотіла би мати справу з тим показом».

«Я думала, що він тобі теж сподобався.»

«Гарний, так, але нічого більше.»

Довгий час вони нічого не говорили один одному.

Еліза цього не зрозуміла. Чому Аккі так повелася? Інакше вони ніколи не сварилися.

Раптом Аккі різко сказала: «Просто йди геть. Я хочу трохи поспати».

Еліза, не попрошавшись, вийшла з кімнати.

У коридорі вона зустріла маму Аккі. Вона побачила, що щось не так, і запитала: «Щось не так?»

«Вона поводить ся справді сварливо».

Мама Аккі кивнула. «Знаю, Елізо. Вона час від часу приймає такі думки, і тоді нею не можна насолоджуватися. Це все через ці ліки. Але ти подивишся, завтра вранці все закінчиться».

Коли Еліза йшла додому, їй було сумно.

Звісно, вона розуміла, що для Аккі це дуже цікаво мати хлопця. Але вона вважала це дурницею, що Аккі була така жахлива з цього приводу. Ви могли б залишатися хорошими друзями, навіть якщо у вас був хлопець.

Це був другий раз, коли Еліз відчувала, що Аккі підвела її. Спочатку з тим пробним Cito, а тепер із цим.

Можливо, їй варто сказати, що вона вважала це дурницею. Але коли наступного ранку Еліза прийшла забрати подругу, Аккі вдала, що нічого страшного.

Тож Еліза вирішила більше не згадувати про це.

Особливо тому, що Аккі з ентузіазмом сказала, що вона починає

почуватися краще і що вона запитає Вусатого лікаря, чи можна їй знову ходити до школи на цілий день.

Елізі спало на думку, що вони цілий день знову бачимуться. Що ж, якщо Аккі час від часу хотіла чогось із Лоренс, це не мало значення.

Мама Аккі відвезла їх до школи на машині, тому що того ранку вони відвідали коледж Тео Тайссена з восьмою групою.

Міс Інна домовилася, щоб деякі батьки подбали про транспорт.

У машині по дорозі до школи Аккі раптом сказала: «Ліс'є, дай мені свій розклад».

Еліза дістала щоденник із рюкзака.

Аккі відкрила його та написала: «Ти завжди є моїм найкращим другом».

«Так», — вигукнула Еліза, — а ти моїм.

У школі спочатку треба було зайти в клас. Було багато балакань і криків, тому що всі були дуже схвильовані.

Щороку восьма клас їздила оглядати кілька загальноосвітніх шкіл. Сьогодні був перший візит цієї класу.

«Коледж Тео Тайсен — чудова школа, — сказала Крістель, — тому що моя сестра відвідує його, тож я теж туди піду».

«Тоді я знаю, як відтепер ця школа називатиметься», — сказав Брамметьє.

«О так, як?» — запитала Крістель.

«Коледж Тео Крайсена».

Крістель не могла з цього сміятися, але інші сміялися.

Джоеп сказав: «Я вважаю, що ця справа з Тайссеном — дуже дурна школа».

Шкільна спільнота Св. Мартінуса набагато краща».

«Який у цьому сенс!» — люто відповіла Аккі.

«Мій батько відвідував Мартінуса, і він сам так каже».

«О так, — вигукнула Аккі, — особливо тому, що там теж є ті дурні таємні клуби для хлопчиків».

«Наче дівочий клуб — це не дурниця!» — кричав Джоеп, бо давно виявив, що дівчата теж щось планують.

«У нашого клубу є справжня таємниця, — сказала Аккі. «У ФК «Йовослет» це просто важкі хлопчачі речі!»

Джоеп грізно підійшов до неї, але коли він опинився прямо перед нею, раптово повернувся й пішов геть.

Патрік сказав Тамарі та Лорансу, що збирається вчитися в середній школі.

«Що це знову?» — запитала Тамара.

«Підготовча середня професійна освіта».

Тамара трохи фальшиво засміялася. «Це для дурних дітей, які не вміють

вчитися».

Лоренс розлютився. «Мені здається, що це дурний коментар!»

Міс Інна тим часом займалася дошкою. Вона розділила клас на класу і позначила над ними, з ким вони повинні сісти в машину.

Напівслухом учителька вловила щось із шуму навколо школи. Тож вона поплескала в долоні, а коли затихло, сказала: «Тепер я не хочу чути більше жодних неприємних коментарів. Найголовніше, щоб кожен навчався в школі, де відчував би себе як вдома. І тоді вже байдуже, атенеум чи допрофесійна середня освіта, — вона суворо подивилася на Тамару. «До речі, ми скоро також подивимося на професійно-технічне училище, і тоді ви побачите, що там теж можна багато чому навчитися».

«Ми йдемо зараз, учителью?» — запитав Арно.

«Так, за мить, але у мене є ще один складний момент», — учитель обвела поглядом групу, тому що на всіх ще були якісь головні убори. Діти настільки звикли до цього, що вже не помічали цього.

«Хлопці, — сказала Міс Інна, — ми не можемо прийти до коледжу Тео Тайссена з усіма цими кумедними капелюхами».

«А як щодо Аккі?» — вигукнув Лоренс.

«А Хасна з хусткою?» — запитала Аннеміке.

«Звичайно, це інше», — відповів учитель. «Хасна просто тримає свою хустку, а Аккі свою кепку».

Інші діти зняли кепки та капелюшки.

Брамметье подумав, як це шкода. Останніми днями він чудово прикрасив свою кепку квітами, наклейками та шпильками і дуже пишався цим.

«Тоді ми можемо йти», — сказала міс Інна.

Діти сіли в машини та поїхали до коледжу Тео Тайссен.

Для кожного Восьмої групи перший раз увійти до загальноосвітньої школи завжди було шоком. Будівля більше нагадувала фабрику, ніж школу. У машинах по дорозі діти мали найвище слово, але коли вони зайшли в школу, це одразу закінчилося.

Вони увійшли в просторий світлий зал, який був зовсім порожній.

Трохи зніяковівши, діти зупинилися біля входу. Їм здавалося, що вони повинні пірнути у великий басейн, але вони не знали, яка глибина води.

Раптом із дверей збоку вийшла жінка, вийшла в центр залу й крикнула: «Ти маєш бути тут».

Діти покірно човгали слідом за панною Іною.

«Ласкаво просимо», — сказала жінка, тиснувши руку вчителю. «Приємно, що ти знову зі своєю групою», — потім вона представилася дітям. «Я міс Ліндерс і я тут заступник директора».

«Що?» — запитав Брем.

«Браммтє!» — прошипіла Крістель.

«Що ви таке, пані?» — запитав Брем дуже мило.

«Ми з вами як заступник директора розповімо вам дещо про коледж Тео Тайссена та покажемо тут». Спочатку вона пояснила, що це школа для середньої освіти, *havo* та *atheneum*, і що *vbo*¹⁵ також буде додано в декілька років.

«Але коли ви приїжджаєте сюди, ви спочатку отримуєте кілька років базової освіти. Що таке перший клас, ви, напевно, знаєте. Він призначений для того, щоб допомогти вам звикнути до цієї школи. Ну, базова освіта — це, власне, такий собі перший клас, але триває він не один, а три роки».

У цей момент у залі пролунав гучний зумер, який налякав дітей.

«*Mieljaag!*» — вигукнула Еліза, і Лоуренс дійшов висновку, що це було «більш ніж напружено».

Арно негайно підняв руку, бо хотів знати чому.

Місіс Ліндерс засміялася і сказала: «Ви помітите це автоматично. Ти просто мовчи зі мною, тоді з тобою нічого не може статися. Все скоро закінчиться».

Діти перезирнулися. Тоді що трапилося?

Довго чекати не довелося, адже раптом зал заповнили діти. Вони набігали з усіх боків, з великим криком і шумом.

Восьма група була вражена.

Кілька секунд тому там нікого не було, а тепер здавалося, що вони опинилися посеред божевільної жвавої торгової вулиці. Але потім вулиця, де відбувся показ мод. Вони бачили, як повз проїжджали всякі речі: високі хлопці в рваних джинсах, серед яких не було видно, дівчата вони чи хлопці; зіниці, які виглядали дуже охайно; діти з фарбованим волоссям, довгим волоссям, коротким волоссям, косами, абсолютно лисі або майже лисі; дівчата з довгими спідницями, короткими спідницями, туфлями на величезних товстих підборах або високими черевиками.

На щастя, вони також побачили своїх ровесників і навіть впізнали кількох, хто ходив з ними до школи.

---

¹⁵ Прим. перекл. *havo*, *atheneum* та *vbo*, також є *vwo* — 4 рівні середньої школи. **Atheneum** — Професійне навчання: на цьому рівні учнів готують до роботи або до подальшого навчання. Учні на цьому рівні одержують мало теоретичних занять, але багато практичних. Після такого практичного навчання зазвичай можна відразу починати працювати. **Vmbo** — Підготовча середня професійна освіта: з цим дипломом можна продовжити навчання на середній професійній освіті (*mbo*). **Havo** — Вища загальна продовжена освіта: з цим дипломом можна продовжити навчання на вищій професійній освіті (*hbo*). **Vwo** — Підготовча наукова освіта: з цим дипломом можна продовжити навчання в університеті. Джерело — RefugeeHelp на основі VluchtelingenWerk Nederland — <https://www.refugeehelp.nl/uk/ukrainian-refugee/article/100007-pochatkova-i-serednya-shkola>, <http://surl.li/izsuh>.

Повз них пройшла група студентів. Бородастий хлопець крикнув:

«Гей, ціла зграйка дитинчат бридж-гуппі».

Інші учні засміялися.

Бородатий хлопець зупинився біля Аккі й постукав по краю її кепки, так що вона впала на підлогу.

«Чорт», — сказала Аккі.

Хлопець злякався і втік.

Місіс Ліндерс гукнула йому вслід: «Йогане, ти приєднаєшся до мене пізніше?»

Хлопець обернувся, кивнув і гукнув Аккі: «Вибач, сестро».

Джоеп підняв кепку й віддав її Аккі.

Тоді трапилося щось особливе. Здавалося, уся група з восьми осіб прокинулася. Наче їх раптом перестало хвилювати, що весь зал заповнений дітлахами на три голови вищими за них.

Про що вони думали тут, у коледжі Тео Тайссена! Їм довелося тримати руки подалі від Аккі та її кепки.

Група вісім скупчилася навколо Аккі, утворюючи своєрідну охорону.

Вони грізно озиралися, готові знести першого, хто вкаже на кашкет.

«Я дам їм ляпаса по обличчю», — сказав Джоеп Аккі.

«Я з тобою», — сказав Лоренс.

«Про що вони думають, — вигукнула Крістель, — адже вони вищі за нас».

Маленький Брем махав кулаком деяким дівчатам, що проходили повз, і ревів: «Ти тримай лапи при собі!»

Аккі зняла з цього сміх.

Дітям недовго довелося захищати Аккі, бо як тільки зал наповнився, він знову спорожнів.

Місіс Ліндерс вибачилася перед Аккі.

Аккі знизала плечима. «Однак це не має значення. Хлопець не міг цього знати».

Панна Інна із задоволенням подивилася на свою групу і подумала: який це дивний клас. Вони весь час сперечаються, сваряться про все і вся, але коли справа доходить до справи, вони заступаються один за одного.

«Я покажу вам школу», — сказала місіс Ліндерс.

Діти йшли за нею довгими коридорами. Їм дозволяли подивитись всередину тут і там. Діти скрізь працювали або слухали вчителя.

«Тут нудно», — сказала Анеміка. — На стіні майже нічого немає.

Але в кабінеті хімії було зовсім не нудно. Учнів не було, але був чоловік у білому халаті, який спеціально для них проводив дослід.

Здавалося, він жонглює: кидає пилу, і щось починає шипіти. Потім пролунав гучний удар, який усіх налякав.

«Nóndezju!» — крикнула Еліза, а Крістель не могла втриматися від крику.

Коли вони знову рухалися коридорами, зумер знову налякав їх до біса.

Відразу відчинилися двері, і люди вийшли назовні.

Ніби якийсь таємний знак подано, діти зібрались навколо

Аккі грізно озирнулася. Але цього разу нічого не сталося.

В їдальні вони випили, а потім повернулися до своєї школи.

Вони повернулися в клас о пів на одинадцяті.

«Можемо ми вже йти додому, вчителю?» — запитав Арно.

«Ти так і думав», — сказала міс Інна. Вона нишпорить в своїх підручниках і пробурмотіла: «У мене валявся гарний тест з мови».

«О ні!» — вигукнув Лоренс. — Ви ж не зробите цього з нами, міс?

Панна Інна подивилася перед собою, вдаючи задумливу, і сказала: «Я зараз маю сумніви. Мені задавати той тест чи я маю розповісти тобі щось про наш шкільний табір?»

«Шкільний табір!» — хором вигукнула вся група.

«Цього року вам пощастило», — сказала панна Інна. «Після Cito ми спочатку святкуємо нашу двадцять п'яту річницю, а через кілька тижнів поїдемо в триденний шкільний табір».

Тоді вона повідомила їм, що вони їдуть до села Ансем¹⁶. Це було на межі Брабант і Лімбург, поблизу великого природного заповідника під назвою Де Піль¹⁷. Сурова місцевість, де ще багато боліт. Не можна було з'їжджати з вузьких доріжок, бо інакше була ймовірність, що вас поглине болото.

Вони спали б у затишній кемпінгу на фермі неподалік від села Ансем. Ферма називалася De Zandse Berg¹⁸, а поруч був ліс, де можна було погратися.

---

¹⁶ Прим. перекл. У Нідерландах не існує села Ансем. Біля природного заповідника Де Піль є місто Астен, а село, яке созвучне з назвою Ансем називається «Ансен» і розташоване за 204 км. північніше м. Астен та заповідника в зовсім інній провінції Нідерландів — Дренте. Можливо, автор використав саме перероблену назву села «Ансен». Джерело: нід. Вікіпедія — [село Ансен](#) та Гугл Карти.

¹⁷ Прим. перекл. Координати заповідника — [51.419703, 5.895539](#).

¹⁸ Прим. перекл. De Zandse Berg — Гора Зандсе.

Звісно, діти вже знали ці історії, тому що восьма група їздила до Ансема роками, і кожен рік діти поверталися з таким же ентузіазмом.

Але було чудово почути це знову, тому що зараз мова йшла про їхній восьмий клас і їхній шкільний табір. Через кілька тижнів вони поверталися зі своїми історіями.

Арно підняв палець і спитав: «Міс, хто ще йде з нами?»

«Майстер Генк», — відповів учитель.

Більшості дітей це сподобалося, тому що їм сподобався майстер Генк.

Аккі, Нілгун і Еліз переглянулися і всі троє водночас вигукнули: «Так!»

«Що це?» — запитав Лоренс.

«Тобі погано?» — запитав Маленький Брем.

Аккі повністю сяяла. «Це наш шанс!»

«Божевільна!» — вигукнула Еліза.

«Тепер це нарешті станеться!» — вигукнув Нілгун.

Лоренс і Брамметье не зрозуміли цього.

Я хочу бути там

Після того ранку в коледжі Тео Тайссена Аккі повернулася додому сповнена ентузіазму.

«Справді гарна школа, мамо».

Аккі бачила, як він ходить у туфлях на величезних підборах або з якоюсь кудлатою зачіскою.

Вона була дуже втомлена, набагато гірше, ніж почувалася останнім часом. Але мама її заспокоїла. «Це неминуче після такого напруженого ранку. Йди скоріше спати».

Аккі насилу з'їла ще одну скибку хліба. Тоді вона взяла Маленького Карела під руку і пішла нагору.

«Я подзвоню тобі о третій, — гукнула їй услід мама, — бо о четвертій ми маємо бути на огляді у доктора ван дер Лаана».

Аккі зовсім не хотілося, навіть якщо це було не дуже. Через довгу чергу взяли трохи крові, а потім довелося чекати п'ятнадцять хвилин на результати, і вас відпустили додому.

І раптом вона також згадала, що погодила зустрітися з Лоренсом.

«Мамо, я справді не можу сьогодні», — сказала вона. — Лоренс прийде».

«Я йому подзвоню. Тоді тобі слід відкласти це на завтра».

Розлючена Аккі заповзла в ліжку, але була настільки втомлена, що швидко заснула.

Коли о третій годині їй зателефонувала мама, вона ледве прокинулася.

З тупою головою вона сіла в машину і разом з мамою поїхала в лікарню. Там вона миттєво прокинулася, коли не тільки взяли кров, але й отримали болісний укол у верхню частину ноги. Потім їм довелося чекати набагато довше, ніж зазвичай, і тут раптом перед нею з'явився Вусатий лікар.

«Вибач, Аккі, — сказав він, — я маю неприємне повідомлення. Ти маєш залишитися тут. Ми думали, що перший курс добре спрацював, але ми виявили, що щось не так. Тому сьогодні відразу починаємо з другої страви. Ми прибудемо вчасно, тому все вийде».

Змирившись, Аккі пішла з ним у палату.

В її голові ніби стояв густий туман, і вона більше не могла думати.

Насправді їй зовсім не хотілося думати, бо за її очима горіли сльози, і вона знала, що страшенно заплаче, коли все проясниться в її голові.

У відділенні дитячої онкології її радісно зустрів маленький Свен. «Дивись, Аккі, — вигукнув він, притискаючись до неї головою, — у мене знову волосся».

Аккі посміхнулася, але не змогла змусити себе сказати щось приємне.

Тепер вона отримала восьмий бокс, і це її трохи заспокоїло. Це було вдвічі більше її щасливого числа.

Медсестра, яку вона не знала, повісила крапельницю біля її ліжка і підключила її до довгої лінії.

Вона хотіла запитати, де Верле, але відчула таку втому, що повільно задрімала. Смутно вона все ще чула голоси своїх батьків і її заспокоїло, що вони були поруч.

Чи було б те саме, якби ти помер? Ви б відчували те саме? Ви ніби повільно віддалилися в інший світ?

Раптом вона попливла в повітрі, велична й повільна, наче великий птах. Вона пролетіла над школою, над ігровим полем і повз високий будинок коледжу Тео Тайссена. Вона могла просто дивитися у вікна. Там, попереду класу, сидів хлопець із бородою і махав їй рукою.

І він пішов далі, над лісами та безкрайними болотами, а потім униз, різко пікіруючи. Аккі приземлилася прямо перед великою будівлею, яку вона впізнала одразу. У школі були фотографії всіх восьмикласників, які навчалися в школі Мартіна Лютера Кінга. І всі ці фото були зроблені під час шкільного табору на фермі De Zandse Berg.

Аккі прокинулася плачучи.

За останні тижні її батьки зрозуміли, що немає сенсу говорити: «Замовкни, замовкни».

Тато гладив її по обличчю, а мама тримала за руку.

Сльози продовжували напливати, ніби ніколи не зупинялися.

Її мати почала тихо наспівувати, як вона часто робила, коли Аккі була маленькою, а тато говорив їй солодкі речі. «Ми не відстаємо, Аккі, і ми разом переживемо це. Я знаю, як ти себе відчуваєш, але все справді вийде».

«Футбольний турнір», — схлипнула Аккі. «Я хочу бути там і в Сіто, і в шкільному таборі, і в сьомому класі».

«Слухай, мила, я вже дзвонила міс Іні і розповідала, що відбувається. Завтра вона приїде в лікарню».

«Але ж понеділок — це Сіто!»

«Не хвилюйся з цього приводу», — сказала Панна Інна. Все справді вийде».

Це дещо заспокоїло Аккі. Вона витерла сльози й подивилась у простір.

Її батько запитав: «З тобою все гаразд?»

Раптом Аккі дуже розлютилася, ніби щось вибухнуло всередині неї. «Вийдіть, хлопці», — крикнула вона. «Я хочу вибратися звідси, я хочу вибратися з цієї довбаної лікарні».

«Гаразд», — запнулась мати.

«Іди геть, кажу! Ідіть, ідіть, ідіть!»

Тато спробував схопити її за руку, але Аккі почала кидатися навколо й кричати: «Не чіпай мене, сволота!»

Мама вибігла в передпокій і покликала: «Сестро, приходь швидше».

Верле прибіг і міцно схопив Аккі.

Аккі запекло боролася, але Верле була сильнішою і після короткої боротьби Аккі знову опустила на подушки й лежала нерухомо.

«Підіть і випийте кави», — сказала Вірле батькам Аккі.

«Але»... — затинаючись, промовила мама.

«Давай, Лоес», — сказав тато і взяв її з собою.

Вірле сіла разом з Аккі й перевірила, чи довга черга все ще на місці.

«Я поводжусь дурно, чи не так?» — сказала Аккі Верле.

«Ні, цілком логічно, що час від часу ти дійсно розчаровуєшся. Тоді тобі просто доведеться по-справжньому розлютитися».

«Але мама й тато такі добрі до мене, і я їх обзиваю».

Вір засміялася. «Ти справді зіпсувався, але коли ти справді злий, ти часто говориш те, про що потім шкодуєш. Тобі просто потрібно сказати їм це пізніше».

Раптом Аккі почула чийсь голос. «Ти так кричиш?» Маленький Свен дрибнув у коробку. Він піднявся на коліна Верле й запитливо подивився на Аккі.

«Ти кричиш?» — запитав він знову. Аккі кивнула й сказала: «Але більше ні».

«Я радий, що ти повернувся, — сказав Свен, — до моєї онкології.»

Раптом Аккі зрозуміла, що Свен просто залишався в онкологічному відділенні протягом останніх кількох тижнів. Вона була вдома і навіть

ходила до школи.

«Дивись, моє волосся», — гордо сказав Свен, підставляючи голову прямо під її ніс.

Аккі погладила його по голові. Це було схоже на волоски маленького кошеня.

«Ти розповідаєш якусь історію?» — запитав Свен.

«Я нічого не знаю», — сказала Аккі.

«А в іншому випадку ти завжди щось знаєш. Давай, будь ласка, одну історію».

«Ні».

«Одна крихітна історія».

«Тоді гаразд».

«Чи не хочете ви підняти мене», — запитав Свен Верле.

Вона підняла його і поклала на ліжко з Аккі.

«Колись була країна, — почала Аккі, — де люди жили з лисиною».

Верле тихо вийшла із боксу. «Я пішла до твоїх батьків.»

«Розкажи мені більше», — сказав Свен.

«Але одного разу вони теж захотіли волосся на голові. Вони пішли до чарівника, який вигукнув: «Сімсалакаал, волосся для всіх!»

Несподівано у всіх стало волосся до землі. Спочатку вони були дуже задоволені цим, але волоски були такими довгими, що вони продовжували спотикатися об них».

«Що таке спотикання?» — запитав Свен.

«Пастки». Їм достатньо було зробити лише три кроки, щоб вони впали. На щастя, вони не так сильно вдарилися об землю, бо впали зверху волосся.

І все-таки вони повернулися до чарівника і запитали: «Чи не можна трохи коротше?»

«Ні, — відповів чарівник, — воно довге або зовсім лисий».

«Тоді лисий знову», — кричали люди.

І з цього дня всі знову тішилися своєю лисиною. Все.

Свен сплеснув руками. «Це було добре, але хіба ті люди загинули?»

Аккі на мить вагалася, але потім сказала: «Так, але тільки коли вони були дуже старими».

«Так само, як і ми, — сказав Свен, — адже ми одружимося пізніше, правда,

Аккі? І тоді ми стаємо дуже старими дідусем і дуже старою бабусею».

Аккі засміялася і нарешті знову відчула спокій. Звісно, це було дурницею, що вона не могла ходити до школи. Але доктор Усик сказав, що вона може одужати, і вона має в це вірити. Так само, як Свен був упевнений, що вони разом постаріють.

А завтра прийде панна Інна, тихо постукали в двері. Це були її батьки.

Вона поцілувала їх обох. «Вибач, мамо, вибач, тату. Я більше не буду сердитися. Ну, я спробую...»

У перший день тесту Cito місце Аккі залишилося порожнім.

Це було тим більше помітно, що столи були не згруповані. Кожен раз сів за окремий стіл.

«А як щодо Аккі?» — запитав Арно.

«Я тобі це поясню», — відповіла міс Інна. «Я пішла провідати її в лікарню і обговорив це з нею. Насправді Cito — це просто знімок, свого роду фотографія. Але ви всі в моїй групі вже майже вісім місяців, тож я перегляну увесь фільм. Я також скажу, до якої школи ти йдеш. Звичайно, там хочуть побачити результати Cito, але вони все одно знаходять те, що я можу розповісти про вас важливіше».

— Отже, це зовсім не обов'язково, — переможно вигукнув маленький Брембл, удаючи, що розриває свою книжку.

«Вау-у-у!» — сміючись, вигукнув учитель. «Звичайно, приємно, якщо зараз ти робиш все можливе.

Мені легше переконатися, що ти йдеш до школи, до якої хочеш».

«Але Аккі сьогодні немає», — стурбовано сказала Еліз. «Чи може вона все ще ходити до коледжу Тео Тійссена?»

«Звичайно, тому що якщо вони дізнаються, що відбувається з Аккі, вони обов'язково дадуть їй шанс».

Це заспокоїло більшість дітей, але Арно все одно запитав: «А що, якщо я сьогодні щось зіпсую, вчителю?» Ви також зробите для мене все, що в ваших силах?»

«Що ти надумав? Але ти не зіпсуй це. Просто спокійно йди працюю.»

Ми почнемо з мови 1, а потім зробимо перерву, і я вам дам щось випити».

Діти відкрили зошити і взялися до роботи.

Насправді все пройшло досить добре. Завдяки тесту Citos вони звикли до питань з кількома варіантами відповідей і знали, як до них підійти.

Після Language 1 їм дозволили зупинитися на деякий час і дали щось випити. Як досвідчений офіціант, Панна Інна пройшлася класом з тацею, наповненою пластиковими стаканчиками. Кожну дитину вона запитувала:

«Що це буде: кола, лимонад чи яблучний сік?»

Наступною частиною був «Ментальний розрахунок».

Більшість дітей подумали, що це дуже гостро, і Аннеміке запанікувала. Вона кинула олівець і розпачливо подивилася на вчительку.

Він сів до неї й тихо сказав: «Знаєте, вам не обов'язково все робити ідеально. Попереду ще стільки інших частин».

Вона подивилася на бланк відповідей Аннеміке, на якому мова 1 уже була заповнена. «І я бачу, що Таал пройшов добре, тому продовжуйте працювати».

З вдячністю Аннеміке поглянула на вчительку й взяла свій олівець.

Міс Інна деякий час ходила навколо і також щось говорила іншим дітям.

Подальшими днями було те саме.

Учитель уважно стежив за дітьми, яким було важко, а потім сідав з ними, щоб підбадьорити їх.

І, звичайно, офіціант приходив регулярно. Іноді з напоями, а також з батончиками солодки або печивом.

Після першого дня тестування Аккі подзвонила Еліз з лікарні.

Батьки домовилися про те, щоб у її ящику поставили телефон.

«Дуже круто», — прогрімала в слухавку Аккі. «Я лежу в ліжку з крапельницею на тілі й телефоном у руці».

Еліза чула, як батько Аккі сказав: «Не кричи так; Еліза тебе чує».

Еліз багато розповіла про Сіто, а Аккі сказала, що була вчителька і заспокоїла її. — А Вусатий лікар сказав, що я все-таки зможу поїхати до шкільного табору.

Еліза не наважувалася запитати про футбольний турнір. У неї навіть не було шансу зробити це, тому що раптом голос Аккі став слабким, і вона почула, як вона сказала: «Тату, візьми слухавку».

«Еліз, — сказав батько Аккі, — Аккі трохи втомилася, і вона погано почувається через крапельницю, але вона так хотіла тебе почути. Вона зателефонує тобі ще цього тижня».

«Коли я зможу відвідати знову?» — запитала Еліза.

«Це займе кілька днів, але ти дізнаєшся про це».

Після останнього дня Сіто Еліза сама зателефонувала до лікарні.

Вона зателефонувала Верлі, яка сказала, що Аккі пішла в інший відділ для розслідування.

«Це може зайняти деякий час, — сказав Вірле, — але вона почувається досить добре. Вона майже закінчила це лікування, а потім ми повинні почекати і побачити, чи воно дало ефект».

«Чи може вона поїхати додому наступного тижня?» — запитала Еліза.

«На жаль, ні», — відповів Верле. «Я знаю, що ви маєте на увазі, тому що це футбольний турнір. Аккі дуже сумує з цього приводу, але тепер вона сподівається, що зможе поїхати до шкільного табору.

Еліз із сумом поклала слухавку.

Як же це було по-дурному, що вона нічого не могла зробити для своєї найкращої подруги. Звичайно, вона знову опікувалася Карелтьє і дуже часто надсилала листівки.

З усіма картками, які Аккі отримала від свого класу, вона могла десять разів обклеїти свою коробку.

Але, напевно, треба було щось ще придумати?

За Аккі!

Після тесту Cito було три дні святкування для всіх дітей школи Мартіна Лютера Кінга.

Разом вони прикрасили всю школу і перший день розпочався зі святкового сніданку.

Вчителі та майстри переодягнулися у справжніх офіціантів і бігали, щоб нагодувати всіх дітей бутербродами, шоколадним молоком та смородиновими булочками.

«Це дуже приємно для нашої вчительки, — сказала Аннеміке, — тому що вона вже багато вправлялася з Cito».

Крім того, в гості цього дня завітав відомий дитячий письменник.

Крістель була в абсолютному захваті, тому що це був її улюблений письменник. Вона хотіла взяти від нього три автографи і кричала всім, хто хотів слухати: «Я торкнулася його, я торкнулася його!»

«Можливо, у нього воші», — сказав Маленький Брем.

«О, чувак, ти сам маєш воші», — різко відрізала Крістель.

Письменник також був у журі конкурсу читців.

Усі школи села взяли участь, і це був захоплюючий фінал між хлопчиком із Де Вегвейзера та Аннеміке.

Журі було дуже важко зробити вибір, але в підсумку переміг Де Вегвійзер.

Більшість дітей погодилися, тому що читач Де Вегвейзер був дійсно дуже хороший.

Але Крістель вважала це смішним. За її словами, автор дитячої книги не був чесним і віддавав перевагу Де Вегвійзеру.

«Я більше ніколи не прочитаю книгу цього виродка», — люто вигукнула вона, на що Брамтєс закричав: «Я торкнувся його, я торкнувся його!»

На другий день спочатку проводили ігровий ранок.

Утворювалися групи, в яких разом сиділи великі і маленькі діти.

О першій годині дня футбольний турнір нарешті розпочався.

Кожна гра тривала дві по двадцять хвилин, і хлопці мали починати.

У попередньому раунді вони виграли з рахунком 6-1 проти Де Рейнбоу.

Тоді їм довелося грати у фіналі проти Antoniusschool, і це було не так легко. Це була захоплююча гра, і рахунок залишався 1-1 до самого кінця. Але потім Джоєп на щастя забив гол, і хлопці зі школи Мартіна Лютера Кінга стали чемпіонами села.

Сьома та восьма групи господарювали над футбольним полем, і навіть

дівчата одного разу вигукнули: «Хай живе ФК Jovobet!»

Потім грали дівчата.

Міс Інна та майстер Генк хрипло закричали.

Дівчата добре виступили і дійшли до фіналу.

Їм довелося грати проти «Веселки», і вони зробили все, що могли, щоб перемогти. Хлопців їхньої школи перемогла школа Мартіна Лютера Кінга з рахунком 6:1, тому на кону була честь «Веселки».

Часом було досить важко.

Кілька разів довелося попереджати батька Лоренса, який очолював гонку. Дівчинку з «Веселки» покарали за те, що вона біла ногами, а Крістель і Нілгун попередили, бо іноді вони надто сильно натикалися на дітей. Але це знову через міс Інну, яка час від часу кричала: «Поросята, вам потрібно ще поросят!»

Рефері вже кілька разів дивився в її бік здивовано, а коли вона повідомила це знову, вчителька також отримала попередження.

Брамметьє та Лоренс страшенно розсміялися.

«Ще трохи, — сказав Лоранс, — і нашого вчителя поліція виведе зі стадіону».

Але навіть вказівки міс Інни не змогли завадити дівчатам поступатися з рахунком 2-0 у перерві.

Розчаровані вони пішли з поля, і міс Інна та майстер Генк провели їх усередину.

Ходили й хлопці, але ніхто не знепритомнів, бо всі бачили, що дівчата виклалися якнайкраще.

«Ви добре граєте, — сказав Йоп Маріт і Нієнке, — але вам потрібно передати м'яч трохи раніше».

І Лоранс сказав Крістель: «Стережися тієї високої дівчини з «Де Рейнбоу».

У нього є брудні трюки».

Арно втішив Тамару, сказавши, що як воротар він би також не втримав ці два м'ячі.

Тим часом Брамметьє зробив надлишкові компліменти Нілгун. «Ти добре граєш, чувак! Я вважаю, що ти найкращий».

Нілгун дозволила цьому зрозуміти та зітхнула: «Нам не вистачає Аккі».

«І Аккі сумує за нами», — сказала Лоренс. «Їй буде так погано, що вона не зможе бути поруч».

Майстер Генк виголосив ще одну промову. «Я бачив, що ми відставали 2:0, але після перерви раптом стало краще, і ми перемогли з 3-2».

Усі слухняно закивали головами, але ніхто нічому не повірив.

«Розмова тренера», — пробурчав Джоеп.

«Але ми повинні спробувати забити гол, — люто вигукнула Еліза, — навіть якщо це буде всього один! Я не наважуся підійти до Аккі, якщо ми ось так поїдемо».

Усі вони погодилися.

«Давайте, дівчата, старайтеся», — сказала панна Інна.

«За Аккі!» — вигукнув Джоеп.

«За Аккі!» — повторювали всі діти.

У другому таймі на полі постійно лунали «За Аккі!» та вчитель

Найдужче за всіх ревіла Інна.

І тоді це сталося.

Маріт віддав гарний пас на Нієнке. Він хотів утекти з м'ячем, але Джоеп і вчитель одночасно крикнули: «Віддай цей м'яч!»

Нієнке озирнувся, побачив, що Еліза стоїть вільно, і кинув їй м'яч. М'яч акуратно приземлився перед її ногою та тріснув із гучним «Mieljaar».

Еліз, він в лівому кутку.

«За Аккі!» — заревіла вся школа Мартіна Лютера Кінга.

Майстер Генк крикнув панні Інні: «Все добре!»

«Так», — відповіла вчителька, швидко витираючи сльозу. Майстер Генк обійняв її за плечі та сказав: «Давай, помічнице тренера, ми повинні вболівати за дівчат».

Але в цьому вже не було необхідності. Після голу Елізи моменти, здавалося, розгорнулися.

Маріт поцілів у ціль. М'яч влучив у штангу і відскочив у поле. Блискавичний Хасна вийшов вперед, розмахнувся і став рахунок 2:2.

Тепер це було зробити або зламати. Вони повинні були перемагати, але другий тайм був майже завершений. Діти побачили, як арбітр дивиться на годинник.

Вони лише сподівалися, що батько Лоренса трохи потягне час, щоб у них все ж був шанс забити переможний гол.

На жаль, арбітр був справедливий і свистнув вчасно.

«Як і його син», — пробурчав Джоеп.

Після невеликої перерви їм довелося реалізовувати пенальті.

Тамара пропустила один з п'яти ударів по воротах.

Але голкіпер «Веселки» все втримав.

«Тепер ми повністю сумуємо за Аккі, — зітхнула міс Інна, — тому що він трохи скинув».

Тим не менш, діти потім не були особливо розчаровані. Дівчата навіть трохи пишалися собою, бо були впевнені, що виграли б, якби поруч була Аккі.

Увечері Аккі подзвонила Елізі з лікарні.

Вона, звичайно, широко висвітлював матч. Виглядало так, ніби вона працювала на радіо.

«Ми відставали з рахунком 2:0, але потім повільно почали набирати переваги. «За Аккі!» всі плакали, бо нам було дуже соромно, що справи йдуть так погано. А потім Нієнке зіграв зі мною крутим м'ячем, і я дав цьому м'ячу ляпаса, і він гарно влучив у кут. Не можна було стриматися. Потім Хасна зробила рахунок 2-2. Тобі слід було її побачити. Спочатку Маріт пробив у стійку, але потім Хасна мчала вперед і забила красивий гол.

І ми б точно виграли, якби ти була там, тому що нам доводилося пробивати пенальті і... Лише зараз Еліза почула, що Аккі шморгає носом.

«Гей, Аккі, — сказала Еліза, — не плач. Тебе там не було, але ти все одно була. Я маю на увазі, що ти повинна була почути. Нарешті загула вся школа «За Аккі».

Аккі заплакала ще голосніше.

Слухавку взяла її мати. «Вона надто сердита. Можливо, нам варто зателефонувати пізніше».

Еліза почула голос Аккі. «Ні, мамо, дай сюди телефон. Я хочу побалакати з Елізою».

«Почекай хвилинку, Елізе», — сказала мати Аккі.

Тепер Еліза почула тихе бурчання, бо чиясь рука була на слухавці.

Тоді знову пролунав голос Аккі. «Я йду плачу, — сухо сказала вона, — а ти можеш прийти завтра, якщо хочеш. А потім я хочу почути все про конкурс, вечірку та Карелтє, а також пройти тест Cito зі мною».

«Мені спочатку потрібно попросити батьків взяти мене», — сказала Еліз.

«Інакше мій батько забере вас», — сказала Аккі.

«Добре, я все одно прийду».

Після того як Еліз поклала слухавку, вона довго стояла, розмірковуючи.

Декор стояв у коридорі, а її батьки дивилися телевізор у вітальні. Тому вони нічого не чули.

Поволі в її голові з'явився план. Вона хотіла зробити щось для Аккі, щось

особливе. Це мав бути справжній сюрприз. Але могли б вони не використовувати її батьків і Аккі також. Дорослі напевно подумують, що це ідіотський план, і зроблять усе, щоб її зупинити.

Але хто міг їй допомогти, адже одній стало важко. Раптом вона зрозуміла.

Еліза підійшла до свого рюкзака під вішалкою, дістала щоденник і знайшла два телефонні номери. Лоранса та Брамметье.

Вона покликала хлопців, і вони відразу ж захопились.

Їм знадобилося кілька речей для плану, але хлопці могли це забезпечити.

Задоволена Еліза поклала слухавку. Нарешті вона справді змогла зробити щось для Аккі.

Наступного дня була середа.

Зранку в шкільному холі була театральна вистава, яка всім дуже сподобалася.

Вечірка майже закінчилася, але спочатку всі діти та вчителі повинні були сфотографуватися разом на згадку про двадцятип'ятирічний ювілей.

Лісбет, яка вміла дуже добре малювати, зробила великий портрет Аккі та Нілгун, і Лісбет тримала його, коли фотографували.

Після уроків Еліз, Лоранс і Брамметже домовилися зустрітися перед будинком Аккі о другій годині дня.

О десятій по другій Еліза вже була там.

«Я піду до Карелтьє на весь день», — сказала вона своїй матері. «Я трохи знехтував ним через усі вечірки».

Еліза прогулювалася перед будинком Аккі, а Карелтьє розігрував за вікном свою невеличку виставу про кота, який дуже сумує.

Брамметье та Лоренс прийшли пішки близько другої години.

— Подивіться, — гордо сказав Лоренс. З собою мав великий плетений кошик, призначений для перевезення кота. «Від наших мін».

І Брамметье гордо дістав із кишені стриптиз-картку й крикнув: «Від моєї сестри».

«Дуже добре», — задоволено сказала Еліза, бо тепер план можна було здійснити.

Вони їдуть до лікарні автобусом і забирають Карела з собою.

Звісно, котів у лікарню взагалі не пускали, тож їм довелося бути дуже обережними.

Лоренс знав, як туди дістатися, тому що по суботах завжди їздив автобусом до клубу дзюдо в місті.

«Тоді підемо?» — запитала Еліза. Вона випередила хлопців із заднього двору і відчинила двері на кухню.

Першим у кошик довелося заходити Карелу.

Брамметье подумав, що їм слід покласти в нього котячу їжу, і це спрацювало добре. Маленький Карел ступив у кошик і відразу ж почав їсти.

За ним швидко зачинили двері.

Тут же з кошика долинуло жалібне нявкання.

«Я так і думав, — сказав Лоренс, — позер». З тріумфом він узяв одну маленьку кишеню від свого пальта. «Ласощі для котів, вони це люблять.» У дверях були ґрати, щоб можна було погодувати маленького Карела. Він одразу замовк.

«Можливо, нам теж варто накинути його ганчіркою», — запропонував Брамметье. «Ось що вони роблять з папугами».

— Гарна ідея, — сказала Еліза. «Тоді не відразу бачать, що у нас з собою в лікарні».

Тому вони пішли на автобусну зупинку.

Карелтьє час від часу трохи протестував у своєму кошику, але потім вони швидко дали йому цукерку, і він зупинився.

«Що це?» — спитав водій автобуса, ставлячи штамп на картці.

«Наш кіт, сер», — сказав Маленький Брем. «Нам потрібно відвезти його до лікарні».

Лоренс засміявся і швидко сказав: «Він має на увазі ветеринара».

Коли автобус поїхав, Карел почав завивати і намагався просунути свою товсту голову крізь ґрати.

Еліза почала чесати йому між вухами. Йому це завжди подобалося, і це ничання перетворилося на рев.

«У нього потужний двигун», — підсумував Брамметье.

Автобус зупинився прямо навпроти лікарні.

Еліза понесла кошик і сказала: «Тепер настає найскладніше».

Вони увійшли в зал через великі двері, що обертаються.

Було дуже зайнято через години відвідин. У підсумку на них ніхто не звертав уваги, але Лоранс і Брамметье пройшли поруч з Елізою, щоб бути впевненими, щоб кошик з тканиною був менш помітний.

Карелтьє поки що мовчав, але коли вони піднялися до ліфта, він раптом почав нявкати.

У ліфті також були дві літні жінки, які здивовано дивилися на дітей.

«Мяу!» — вигукнула Лоренс.

«Мяу, мяу!» — відповіла Еліза.

Карелтьє зробив ще більше. «Мяоввау!»

«Ми завжди нявкаємо одне з одним», — сказав Брамтьє жінкам. «Це нова гра. Мяу!»

Троє дітей нявкали, а Карелє з ентузіазмом брав участь у цьому.

Ліфт зупинився на третьому поверсі, і діти швидко вийшли.

Еліза все ще знала дорогу з минулого разу.

Поки вони йшли довгим коридором, малий Карел не переставав скаржитися.

Здалеку вони побачили, що наближалися дві медсестри. Еліз пірнула в бічний коридор, і хлопці пішли за нею.

«Що ти робиш?» — запитав Лоренс.

Еліз підняла ганчірку й суворо сказала Маленькому Карелу: «Тепер ти повинен зупинитися, Карел, інакше ти не зможеш прийти до Аккі!»

Чи то через те, що Еліз так бурчала, чи то через те, що Лоуренс повністю витрусив пакет із котячими ласощами в кошик, але Карел поки що мовчав.

Еліза натиснула дзвінок у великих дверях, і медсестра відповіла.

«Що у вас там?» — спитала вона, показуючи на річ під великою тканиною.

«Сюрприз для Аккі», — відповіла Еліза.

«Добре, — відповіла медсестра, — тому що їй це потрібно. Але відвідати її можна тільки з двома дітьми одночасно. Троє надто зайняті».

«Але ж ми її друзі!» — ображено вигукнув Маленький Брем.

«Ну, давай, тільки раз. Аккі у восьмому боксі».

Вони пройшли крізь розсувні двері, і Лоуренс тихо посміхнувся: «А четверо — це вже забагато».

Коли вони зазирали всередину восьмого боксу, то побачили там лежачу Аккі. З нею нікого не було, і вона трохи сумно витріщалася в стелю. Але це дуже швидко змінилося, коли діти зайшли в бокс зі своїм кошиком.

Еліза ніколи не бачила, щоб Аккі сяяла так.

«Так!» — вигукнула вона.

Еліза спонтанно поцілувала її. Хлопці хотіли потиснути один одному руки, але

Еліза крикнула, як Міс Інна минулого разу: «Давай, не вередуй, поцілуй Аккі!»

Хлопці виглядали трохи незграбно, але Еліз підштовхнула їх до Аккі. Вона висунула голову й поцілувала її в кожному щок.

Еліза поставила кошик на ліжко й стягнула тканину: «Сюрприз!»

«Карл!» — вигукнула Аккі.

«Тсс, — попередив Лоуренс, — не так вже й важко, ми його привезли контрабандою».

Еліза швидко зачинила дверцята коробки.

Аккі відкрила кошик, і маленький Карел кинувся їй на руки. Він також був щасливий і дозволив себе обійняти.

Раптом відчинилися двері, і увійшов батько Аккі. «Що ми отримуємо?» — сердито вигукнув він.

Далі все сталося відразу.

Маленький Карел злякався, зістрибнув з ліжка, прослизнув повз тата Аккі і

зник у коридорі.

«Ось він іде!» — крикнула Аккі в паніці. Вона зіскочила з ліжка й пішла за котом.

Еліз, Лоренс і Брем зробили те саме, і через кілька хвилин весь відділ був перевернутий догори дном.

Іншим дітям це сподобалося. Деяких не випускали зі своїх боксів, а стежили за тим, що відбувається з-за вікон.

Маленький Свен мчав по коридору на своєму велосипеді і вигукував: «Котик, кіт, у нас кіт на оккелогії!»

Ще двоє малих також побігли за Карелтьє; бігали медсестри та санітарки; Доктор Усик, який сидів в одній із коробок, висунув голову за ріг дверей, і мати Аккі, яка щойно повернулася з батьківської кімнати, зупинилася вражено й пробурмотіла: «Карелтьє? Ні, це неможливо.»

Ніхто не зрозумів, як коту вдалося це зробити так швидко, але за мить він опинився на верхівці дитячої книжкової полиці.

Почався переполох, і Карел великими переляканими очима дивився на людей під собою.

Верле відіслала усіх геть.

Тільки Аккі та її друзям дозволили залишитися в коридорі.

«Яка честь, що маленький Карел прийшов у гості просто так», — сміючись сказав Верле.

Вона взяла стілець і поставила його навпроти шафи.

«Подивись, чи зможеш ти його зняти», — сказала вона Аккі.

Він почав розмовляти з кішкою по-дружньому, і незабаром вона змогла схопити його.

Лоренс отримав кошик, і Карелтьє був надзвичайно радий, що він може повернутися в нього.

Після цього стало дуже затишно у восьмому боксі.

Діти розповіли про вечірку, і Аккі запитувала знову і знову, гладячи Карелтьє по голові. Йому довелося залишитися у своєму кошику, але він уже зовсім не заперечував.

Вусатий лікар також завітав, щоб побачити кота зблизька.

«Ви згряя шахраїв, — сказав він дітям, — тому що цього не можна робити». А потім розреготався.

Батьки Аккі більше не сердилися, і батько навіть привіз їх додому. Звісно, з Карелом.

Шкільний табір

За два дні до шкільного табору восьма група почула, що Аккі майже напевно не пустять з собою.

Тепер вона повернулася додому, і того дня Лоренс, Еліза та Брамметьє пішли прямо до неї.

Аккі сиділа на дивані із сердитим обличчям. «Мої батьки змушують мене залишатися вдома», — сказала вона.

«Але тобі стає набагато краще, чи не так?» — сказав Лоренс. «Учителька сказала, що останнє лікування подіяло дуже добре, і що ви можете повернутися до школи незабаром».

«Так, півдня в школі, але не в таборі».

Батько Аккі увійшов до кімнати й ледь почув, що говорили.

«Ми з Лоес не наважуємося ризикувати», — пояснив він. «Нарешті все йде дуже добре, і ми хочемо, щоб так і залишилося. Ми боїмося, що наша Аккі знову надто напружеться».

Аккі розлютилася. «Але «нашій Аккі» не дозволено прийти. «Нашомій Аккі» нічого не дозволено. Ні футбольного турніру, ні Cito, ні вечірки, ні шкільного табору! І все через ту ракову пизду!»

«Давай!» — крикнув її батько.

Еліза почала реготати й швидко затулила рот рукою.

Лоранс і Брамметьє презирнулися і ледве стримали сміх.

Маленький Брем встав і вийшов із кімнати.

«Що ти збираєшся робити?» — крикнула Аккі йому навздогін.

Вистромив голову в двері: «Мені треба йти».

«Геть?»

«Ну, мені, е-е... мені потрібно пописати».

«Можна просто так сказати».

«Якщо я зроблю це вдома, мене будуть лаяти.» І маленький Брем зачинив двері.

«Як дивно», — сказала Еліза.

«Це не дивно», — сказав батько Аккі. «Є люди, які вважають, що це дуже нечемно, коли ти кажеш щось подібне».

Раптом діти знову зрозуміли, що батьки Ібрагіма були вихідцями з Марокко.

Здебільшого вони цього вже не помічали, але інколи щось нагадувало їм.

«Насправді я думаю, що це гарно», — сказала Еліза.

Лорен кивнув. «Мій старший брат завжди каже: «Мені потрібно

пописати», і тоді мій батько теж злиться».

Батько Аккі запитав, чи хочуть вони випити, і налив їм.

«Аккі справді не може поїхати?» — спробувала Еліза.

Батько Аккі похитав головою і сказав: «Звичайно, ми хотіли б це зробити для неї, але ризик надто великий. Нам з Лоес теж важко з цим».

Браммтє повернувся. «Я щось подумав, поки мене... не було деякий час», — сказав він батькові Аккі. — Чи не можна з дружиною поїхати в похід?»

«Так, привіт!» — вигукнула Аккі. «Я їду в маленький табір з батьками!»

«Яке тобі діло, — сказала Еліза, — якщо ти можеш йти з собою».

І Лоренс сказав: «Ви можете домовитися, що вони не будуть вам надто заважати».

Аккі знизала плечима. Тепер вона не знала зовсім.

Її батько сказав: «Якщо чесно, мені б не хотілося, щоб мої мама й тато пішли зі мною в похід».

«Але чи дозволили б їй піти з собою?» — запитав Лоренс.

«Ти справді змушуєш мене сумніватися».

«Так!» — захоплено вигукнула Аккі. «Так Так Так!»

«Гаразд, — сказав її батько, — я сьогодні ввечері зателефоную міс Інні й обговорю з нею це питання, але я нічого не обіцяю».

Діти підбадьорилися, а Еліза сказала Маленькому Брему: «Це було добре, що ти зробив просто, е-е-е... треба було піти, тому що тоді ти придумав фантастичний план!»

Через два дні великий автобус чекав навпроти школи.

Восьма група пішла до шкільного табору з великим шумом, і там була Аккі.

Її батьки довго розмовляли з панною Інною. Зрештою було вирішено, що тільки мама Аккі буде представляти батьків.

Майстру Генку та міс Інні знадобилася б допомога.

Вони також довго спілкувалися по телефону з Вусатим лікарем, який зв'язався з лікарнею поблизу Ансема.

Вони завжди могли приїхати туди в разі надзвичайної ситуації, але доктор Усик не очікував, що це буде необхідно. Наразі він уже достатньо добре знав матір Аккі, щоб знати, що вона пильно за всім стежитиме.

«Я впевнений, що ти підеш зі мною», — сказав він їй. «Ти тепер можеш стати медсестрою».

До телефону довелося підійти і Аккі. «Розважся і насолодись цим», — сказав доктор Усик. «І гарний ланцюжок у гуртожитку, але не дуже довгий. Спробуй поспати годину вдень».

«Звідки ви знаєте, що ми збираємося ланцюгами?» — запитала Аккі.

«У шкільному таборі ви повинні мати ланцюги, — відповів доктор Усик, — інакше це не шкільний табір».

Справа в тому, що Аккі розмовляла по телефону з доктором Усиком, інакше вона б його поцілувала.

Звісно, вона здійняла великий галас, бо наполягала на тому, щоб йти разом, але в глибині душі вона сумнівалася. Зараз у неї все добре, і, звісно, так і повинно було залишитися. Завдяки Вусатому лікарю вона змогла зі спокійним почуттям сісти в автобус.

Восьмій групі помахали на прощання батьки та всі інші діти школи.

Аккі проповзла всю дорогу ззаду з кількома дівчатами.

Спочатку ретельно перевіряли обійми один одного. З тих пір, як група з восьми людей кілька років тому почала приносити м'які тварини, це стало традицією, що мавпи, ведмеді та інші звірі траплялися на шкільній екскурсії.

Поросля Аккі було дуже популярним, і всі хотіли знати його ім'я.

«Секрет», — сказала Аккі, підморгуючи Елізі та Нілгун.

Тоді треба було будувати плани щодо міс Інни та майстра Генка.

Вони сиділи з мамою Аккі попереду і не могли чути, що готується на задньому сидінні.

«Вони хоч разом?» — спитала Тамара.

«Так і так, — сказала Крістель, — я сама бачила це під час футбольного турніру. Майстер Генк поклав руку через плече нашого вчителя.

«Тоді чому б їм просто не сказати одне одному, що вони закохані?» — запитала Еліза.

«Ти ніколи не дивишся мильні опери по телебаченню?»

«Іноді, але моя мама вважає, що я для цього занадто мала».

Крістель плакала. «Ти ще така малеча?»

«Ну!» — сердито скрикнула Аккі. «Еліз не може не дивитися, правда?»

«Але вона погоджується з цим», — вигукнула Крістель. «Я б відразу почав сварку».

Аккі й Крістель почали сперечатися про батьків. Аккі сказала, що батьки мають право час від часу щось забороняти, але Крістель вважала це нісенітницею. «Батьки просто заважають. Це тобі ні до чого».

«О так, — люто відповіла Аккі, — тоді тобі варто піти до лікарні, і тоді ти зрозумієш, наскільки важливі батьки».

«Припиніть це зараз, — вигукнула Аннеміке, — ми говорили про вчителя».

«Але вона хоче, щоб я поїхала до лікарні», — закричала Крістель.

«Я зовсім не це маю на увазі», — вигукнула Аккі.

Джоеп і Френклін помітили, що щось пішло не так. вона пройшов по проходу до задньої частини, і Джоєп солодко запитав: «Сваритесь, дівчата?»

Тепер усі дівчата обернулися проти двох хлопців. «Забирайся звідси, це секретна зустріч».

«Тоді я б трохи зменшив це», — сказав Джоєп.

«Так, ти в порядку», — сказала Крістель. — Швидше, геть звідси.

Джоеп і Френклін знову пішли.

«Тепер більше ніяких сварок», — твердо сказала Еліз. «Крістель, чому я маю дивитися мильні опери?»

«Тоді видно, що люди інколи закохані один в одного, але не наважуються сказати».

«Еліза може це придумати сама, — сказала Аккі, — їй для цього не потрібні ті дурні мильні опери».

«І ти сама сказала, що переглянула усе в лікарні», — сказала Крістель.

«Ну що? Це взагалі не ваша справа».

«Якщо ти зараз не зупинишся, — сердито вигукнула Нілгун, — я сяду десь в іншому місці».

Крістель і Аккі вирішили припинити суперечки, але Аккі насправді це дуже сподобалося. Вона була зовсім у восьмому класі.

Крістель ніколи не була її найкращою подругою, і вони кілька разів сварилися за ці роки. Це було лише частиною цього, і раптом усе, що дратує останні кілька місяців, здалося дуже далеким.

Вона просто сиділа на задньому сидінні зі своїми друзями і відчувала себе сильною та щасливою.

«Але як нам порозумітися між нашим учителем і майстром Генком?» — запитала Тамара.

Нілгун запропонувала написати любовного листа від імені вчительки. «На кшталт:

«Любий Генк, я люблю тебе». І тоді майстер Генк може надіслати лист у відповідь: «Так! Відправник, ваш власний Генкі»».

Дівчата дуже сміялися, але Крістель сказала, що щось подібне на телебаченні зовсім інше. «Яким?» — запитала Еліза.

«Любий Генк, я так сильно за тобою сумую. Уві сні я бачу, як ми йдемо, взявшись за руки, уздовж пляжу. Ти шепочеш мені на вухо солодкі слова, а вітер дме в моєму волоссі».

Інші дівчата закричали, а Аккі сказала: «Тоді наша вчителька повинна спочатку розв'язати свою булочку, інакше нічого не буде майоріти».

Після п'яти інших шалених планів Тамара придумала гарну ідею. «Ми повинні запитати нашу вчительку, чи справді вона закохана».

«І хлопці роблять це в майстра Генка», — запропонував Нілгун.

Деякі дівчата спочатку були не згодні, але після суперечок вирішили повідомити хлопцям.

«Тому що настав час, щоб вони також доклали зусиль для вчителя», — сказала Аннеміке.

Тамара запитала: «А коли ми будемо допитувати нашого вчителя?»

«Ми чекаємо слушного моменту», — урочисто сказала Аккі.

Усі вони погодилися.

Автобус зупинився перед фермою кемпінгу.

Їх зустрів привітний чоловік. «Я Піт, — сказав він, — і вітаю всіх вас у Де Зандсе Берг».

Піт був сторожем, який жив біля ферми. Дітей він спочатку відвів у гуртожитки, бо вони хотіли негайно їх побачити.

Міс Інна заздалегідь домовилася, що буде жеребковано, хто спатиме зверху чи знизу двоярусного ліжка, щоб вони не сварилися з цього приводу.

Поки дівчата застеляли ліжка, хлопці вже оглядали ферму.

Їхній гуртожиток був нагорі, але незабаром вони виявили, що пожежна драбина ззаду веде до гуртожитку для дівчат. Домовилися вночі піти до дівчат.

Тим часом майстер Генк і мати Аккі були зайняті на кухні, готували обід. Майстер Генк завжди грав кухаря під час шкільного табору, і він був радий додаткової допомоги.

Панна Інна застала хлопців за фермою саме тоді, коли вони піднімалися сходами піднялися до власного гуртожитку.

«Ну що ж, панове, — вигукнула вона, — ви скоро дізналися».

«Ми повинні знати, як вибратися, — сказав Лоуренс із прямим обличчям, — на випадок пожежі».

«Для цього є сходи», — сказав Маленький Брем.

«Добре», — відповів учитель, — і тільки за це.

«Так, учителю», — слухняно сказали хлопці, і вони зрозуміли, що сьогодні ввечері буде нелегко потрапити до дівчат.

Пообідавши, вони пішли в ліс.

Мати Аккі залишилася в будинку, щоб приготувати вечерю. Це було добре, тому що якби вона побачила, що Аккі задумав у лісі, вона б точно занепокоїлася.

Вони грали в хованки з ударом м'яча.

Аккі першою вибила м'яч і завдала йому сильного удару.

«Дякую!» — покликала міс Інна, тому що їй потрібно було йти за м'ячем і повертатися. А тим часом кожен міг сховатися.

Учитель поклав м'яч біля високого дерева посеред галявини. Потім вона вирушила на полювання за своїм класом, і всі, хто був знайдений, мали зібратися біля дерева.

Збіг чи ні, але майстер Хенк прибув першим. Це викликало крик Крістель: «Дивись!»

У результаті вчитель відразу побачив, де вона, побіг назад до дерева і закричав: «Буут Хенк, але Крістель».

Той, хто був закінчений, повинен був стояти біля дерева, і незабаром там було близько десятеро дітей. Але якщо комусь недобитому вдавалося відбити м'яч, то всі знову виявлялися вільними.

Джоепу це вдалося, і вся гра почалася спочатку.

Через кілька разів міс Інна задавалася питанням, де Аккі. Вона принаймні раз покінчила з усіма дітьми, тільки не з Аккі.

«Ти знаєш, де Аккі?» — запитала вона.

Ніхто не знав.

Гра тривала, але тепер вчитель і майстер Хенк почав по-справжньому хвилюватися.

Міс Інна засурбила в свисток, і це стало сигналом, щоб усі зібралися.

«Гей, учителю, — пробурчав Маленький Брем, — у нас з Нілгун була така гарна схованка».

«Мабуть, так», — вигукнула Еліза, підморгуючи Нілгун.

«Ми трохи хвилюємося за Аккі, — сказала міс Інна. — Ви справді не знаєте, де вона?»

Діти ще не знали.

«Тоді почнемо шукати зараз, — вирішив майстер Генк.

Тоді над ними почувся голос. «Не треба, я тут».

Аккі сиділа високо на дереві, добре сховавшись серед листя.

Міс Інна та майстер Генк були шоковані до смерті, але діти отримали найбільше задоволення.

Аккі злізла вниз, і коли вона майже впала, вона стрибнула на землю просто перед учителем.

— розсердилась панна Інна. «Цього справді не може бути, Аккі! Що мені сказати твоїй мамі? Що ти, як мавпа, висиш на деревах?»

«Але я завжди лазу по деревах», — сказала Аккі.

«Так, але не цього разу, і ти дуже добре знаєш чому».

Аккі пішла геть із сердитою головою та плюхнулася в яму трохи далі.

Панна Інна пішла за нею й сіла поряд. «Люба, я чудово розумію, що ти переживаєш, але мені довелося пообіцяти твоїм батькам і Усику багато чого, тож не облажайся. І давайте не будемо говорити навколо куца, бо знаєте, я не люблю цього: Аккі, ти зовсім не краща».

«Майже», — кинула Аккі.

Міс Інна хотіла взяти її за руку, але Аккі підвелася й сердито потоптала в ліс.

Тоді вчителька замовкла, а потім пішла за нею. «Аккі, ти віриш мені, коли я кажу, що я дуже рада, що тобі дозволили піти з нами?»

«Ммм», — буркнула Аккі.

«Ти віриш мені, так чи ні?»

«Так».

«Тоді ти також маєш зрозуміти, що я хвилююся за тебе. І мені було б дуже неприємно, якби тобі довелося йти додому раніше».

«Так».

«Гаразд, а тепер пообіцяй мені, що більше не будеш робити тих дивних трюків».

«Так, якщо ви не скажете моїй мамі».

«Домовилися».

Назад вони йшли разом.

Разом сміятися, разом плакати

Перша гаряча їжа в De Zandse Berg, яку приготували майстер Генк і мама Аккі, мала великий успіх.

Вони їли макарони, а для тих, хто не любив, було багато яблучного пюре.

«Він гарний кухар, — сказала Аккі Лоренсу, — це також приємно для нашого вчителя».

Дівчата вже розповіли хлопцям про свої плани, і вони намагатимуться дізнатися про це у майстра Генка.

Коли стемніло, вони здійснили ще одну захоплюючу прогулянку лісом, а потім сіли біля каміна.

Майстер Генк вийняв свою гітару і заспівав.

«Я не знала, що він так добре грає на гітарі», — сказала Еліз.

«Ще один плюс для Генкі», — засміялася Аккі.

Її мати, яка сиділа поруч, запитала: «Чому?»

«Маленький секрет, мамо».

Мати Аккі дозволила це зробити, бо вирішила якомога менше втручатися в доньку. Вона побачила, як весело було Аккі, і це змусило її теж насолоджуватися.

Після кількох пісень майстер Генк сказав: «Ти вмієш добре співати. Це добре для прощального мюзиклу».

«Що ми збираємося робити?» — запитала Аккі.

«Про це можна подумати», — відповів майстер Генк. — Я принаймні обіцяв Іні допомогти.

Еліза стиснула руку Аккі й прошепотіла: «Так!»

У Крістель виникла ідея для мюзиклу. «Історія про вісім чоловік, які часто сваряться, але потім вони йдуть до шкільного табору, а потім всі діти і всі вчителі закохуються один в одного, і тоді все буде добре».

Уся група почала плескати. Не всі були згодні з планом закохати всіх дітей, але їм сподобався план тих вчителів.

«І в кінці повинна бути гарна пісня», — запропонував Патрік. «Що ми завжди залишаємося друзями, навіть якщо навчаємось у різних школах».

Міс Інна підняла йому великий палець, і майстер Хенк сказав: «Ви маєте на увазі щось подібне».

Він ударив кілька акордів на гітарі та заспівав:

«Одного разу ти прощаєшся¹⁹
з дітьми у своєму класі
одного разу ти прощаєшся
з тим, що сприймалося як належне

Разом сміятися, разом плакати
і деякі суперечки
повільно зростаються
цей час минув назавжди

І навіть якщо ви більше не побачитесь
ніколи не забувайте про одну річ
той час, який ви провели
разом залишається приємним спогадом».

Після останнього акорду майстра Генка настала тиша, але потім пролунали бурхливі оплески.

«Яка класна пісня, майстер!» — вигукнув Френклін.

І Лоренс сказав: «Важка».

Крістель розплакалася. «Я взагалі не можу цього терпіти», — схлипнула вона.

«Завжди дівчата!» — сказав Джоєп.

«Що тепер!» — обурено вигукнула Аккі.

І Майстер Генк знову заспівав: «Сміятися разом, плакати разом і трохи сваритися — це частина цього».

---

¹⁹ Прим. перекл. нід. «Op een dag neem je afscheid», укр. «Одного разу ти прощаєшся» — нідерландський вірш Хана де Гелдера. Текст нідерландською в оригіналі книги «Восьмикласники не плачуть» або [на сайті](#).

Тоді всі засміялися.

Але майстер Генк продовжував співати: «Разом ми тепер дуже втомилися і разом ми лягаємо спати».

«Міс, а ви теж?» — запитав Маленький Брем у вчителя.

Вся група розреготалася, особливо, коли Крістель знову гукнула:

«Бреме!»

Минув деякий час, перш ніж усі лягли в ліжка.

Але нарешті вони всі були в ньому, і міс Інна прийшла до кімнати для дівчаток.

Аккі одразу ж почала: «Міс, ми можемо вас щось запитати?»

«Так, звичайно».

«Ну, міс, не будемо говорити навколо...»

Панна Інна засміялася. «Сьогодні я почула це багато».

«Що ви думаєте про майстра Генка?»

У гуртожитку стало зовсім тихо. Усі дівчата великими очима дивилися на панну Інну.

«Він мені дуже подобається», — відповіла міс Інна.

«Більше ніж приємно?» — запитала Аккі.

«Скажи, це допит?»

«Міс, давайте не ходити навколо куца, — повторила Аккі з пустотливим блиском в очах, — бо знаєте, я не люблю цього. Міс, ви закохані в майстра Генка?»

«І він на вас?» — швидко покликала Крістель.

«О, це все», — сказала міс Інна й сіла на ліжко Еккі. «Тепер я нарешті зрозуміла. Останнім часом ти так дивно поводишся, коли мова зайшла про нас із майстром Генком.

«Він вам подобається чи ні?» — наполягала Аккі.

Інші дівчата дивилися на Аккі із захопленням. Що він наважився сказати останнім часом!

Міс Інна зітхнула. — Як я маю це пояснити?

«Просто», — відповіла Аккі.

«Гаразд, у вас є свій шлях. Ходи й сядь тут зі мною».

Дівчата піднялися з ліжок і пригорнулися до вчительки.

«Ви можете пам'ятати, — почала міс Інна, — що мій чоловік помер шість років тому. Його звали Річард і ми обожнювали одне одного. Все сталося дуже швидко, і я не збагнула, язалишилася самою. У той час у мене були дуже важкі часи, і майстер Генк часто мене втішав. Він був хорошим другом протягом багатьох років

Річард і я, а через деякий час...» Міс Інна завагалася. Вона раптом замислилася, чи варто їй розповідати про це.

Але дівчата дуже уважно слухали і виглядали настільки серйозно, що вона все ж вирішила йти вперед.

«Через деякий час ми думали, що трохи закохані одне в одного, але незабаром виявили, що це не так. Оскільки я відчувала себе дуже самотньою ми з Генком багато чого робили разом. Ми навіть жили разом декілька місяців. Ну, тоді ми дійсно помітили, що ми дуже різні. Генк обожнює футбол, але зовсім не любить прогулянки. І саме це нам із Річардом сподобалося. Було ще багато речей, і ми все частіше сварилися, тому що ми обидва досить уперті. Одного разу ми знову вирішили розійтися і залишитися хорошими друзями. І ми все ще є. Іноді справжня дружба краще закоханості».

«Але ви не проти побути самою?» — запитала Еліза.

«Зрідка».

«Тоді чому б вам знову не вийти заміж?» — запитала Крістель. «Тому що нам вас так шкода».

Панна Інна вибухнула сміхом. «Ви дуже любі, але бути самотнім не означає, що ви жалюгідні. І в мене є ще більше хороших друзів».

«А у вас є Майстер Генк!» — вигукнув Нілгун.

«Саме так, а тепер підемо спати.»

Дівчата пішли спати, і міс Інна поцілувала їх усіх на добраніч. Коли вона підійшла до Аккі, вона сказала: «Все добре, чи не так!»

Аккі сяяла на неї та прошепотіла: «Дякую, міс!»

Дівчатам довелося пообіцяти, що вони не будуть довго балакати.

«Але хлопці приходили», — випалила Еліз.

Завдяки Тамарі, яка в черговий раз підкупила Френкліна цукерками, вони знали, на що хлопці.

«Завтра ввечері», — сказала панна Інна, — а потім у мене є чудовий

план, як вивести хлопців.

Потім згасло світло.

Дівчата деякий час балакали, але не надто голосно, бо невдовзі помітили, що Аккі заснула.

У гуртожитку хлопців теж швидко зтихло.

Їм вдалося змусити майстра Генка поговорити про міс Іну та про нього. Але він не хотів багато говорити про це. «Вона мій дуже хороший друг, але ми не кохаємо. Отже, тобі не пощастило, але якщо мені доведеться, я хочу зіграти в мюзиклі, в який я закохана».

Коли майстер я Генк пішов, хлопці спробували дістатися до дівчат через пожежну драбину. Вони просто всі були внизу тоді з-за рогу раптово вийшов майстер Генк. «Добрий вечір, панове, куди ми йдемо?»

«Чорт», — скрикнув маленький Брем.

«Я теж це хотів сказати», — сказав майстер Генк.

Майстер Генк погнався за ними сходами, але він пообіцяв, що вони зможуть піти до дівчат наступного вечора. «Але сьогодні ми хочемо, щоб усі добре спали. Є діти, які цього дуже потребують».

Хлопчики добре зрозуміли, що він мав на увазі, і слухняно поповзли до своїх ліжок.

О пів на одинадцят у Де-Зандсе-Берг було тихо.

Міс Інна, майстер Генк і Лоес деякий час розмовляли біля каміна, коли раптом перед ними постала Аккі.

Усі троє були шоковані й думали про те саме: щось не так.

Але Аккі сказала: «Еліза плаче, вона сумує за домом». І вона сказала суворим тоном: «Ви повинні щось з цим зробити, учителю».

Міс Інна пішла з нею та зуміла заспокоїти Еліз.

Коли вона повернулася трохи пізніше, вона зі сміхом сказала: «Ми хвилюємося за Аккі! Вона перед нами, і я отримую від неї наказ втішити Еліз».

Наступного дня вони здійснили довгу прогулянку природним заповідником Де-Грут-Піл. Територія з тисячами птахів, великими болотами, вузькими стежками та захоплюючими мостами над болотами та водними шляхами.

Кілька хлопців намагалися зіштовхнути дівчат з мостів, але вони так само відступали, поки гід не заборонив це робити.

«Ви можете дуже глибоко зануритися в ті болота», — попередив він.

Побували й у середньовічному замку.

Потім вони повернулися в Де Зандсе Берг, де добре провели час у лісі.

Того вечора хлопці пішли до дівчат. Майстер Генк підігравав, удаючи, що нічого не знає.

Але була одна річ, про яку він справді не знав.

Коли хлопці спускалися по пожежній драбині, вчителька тихо вивела дівчат на вулицю, а вони сховалися в лісі. Вони дочекалися, поки хлопчики опинилися в палаті для дівчаток, а потім швидко піднялися наверх і сховалися під ліжками хлопчиків.

Їм довелося довго з'ясовувати, де дівчата, але тоді веселоців було вдвічі більше.

Потім їм дозволили прикувати один одного ланцюгами в кімнаті хлопців і, звісно, влаштувати бійку подушками.

Мати Аккі поступово стала трохи хвилюватися, тому що Аккі сильно вдаряла. Зокрема, Джоеп був побитий, але він так само сильно вдарив у відповідь.

Міс Інна на деякий час відпустила їх, але коли в бій кинулися опудала, вона засвиснула. «Вони б'ють трохи сильніше», — сказала вона. «Невдовзі буде більше травм, і мені дуже шкода за всі ці обійми».

Під протестом кожен пішов у своє ліжко, і в De Zandse Berg стало тихо.

Останнього дня після сніданку мали пакувати речі. Це було неабияк клопітно, бо шкарпетки, труси та светри збирали з усіх кутків гуртожитків. Коли всі нарешті спакували свої валізи, традиційне фото було зроблено перед De Zandse Berg. Вони попрощалися з менеджером Пітом бурхливими оплесками.

Потім автобус відвіз групу в парк розваг. Вони залишатимуться там ще кілька годин, перш ніж поїдуть додому. Мати Аккі порадила з міс Іною та майстром Хенком, бо їй було цікаво, чи це не надто багато для її дочки.

Останні кілька днів Аккі спала менше, ніж раніше, і виглядала втомленою.

Аккі слабо запротестувала, коли міс Іна запропонувала не йти до парку розваг.

«Знаєш що?» — сказав учитель. «Я залишуся з тобою в автобусі. Ти лягаєш на заднє сидіння і намагаєшся заснути».

Аккі хотіла цього, і вчитель одягнув на неї кілька пальт і гарно заправив її.

Аккі відразу заснула, а коли прокинулася через годину, то почула гучне хрюпіння.

Міс Інна сиділа в кріслі перед нею і спала, як колода.

З усмішкою Аккі знову заснула.

Коли клас повернувся з парку розваг, вона сказала Еліз: «Я пам'ятаю ще одну причину, чому міс Іна та майстер Хенк не одружуються. Наш учитель хропе!»

Поплачте разом

Після шкільного табору Аккі залишилася вдома, тому що вона ще була досить втомлена, але через кілька днів вона почувалася набагато краще.

Еліз, Лоренс і Брамметже часто приходили і згадували веселі дні в Де Зандсе Берг.

Аккі вже записала кілька ідей для мюзиклу та зачитала їх.

«Джоеп і Аккі сваряться і кидають виклик один одному на бій чоловік-жінка. Тоді вони б'ються. Насправді не так, але це має виглядати реально.

Тоді Брамметже приїжджає на своєму велосипеді з задньої частини шкільного коридору з нашим учителем на спині.

Джоеп і Аккі дружать і навіть закохуються одне в одного. Потім Лоренс ревнує і свариться з Джоепом.

На щастя, Тамара підкупила Джоепа цукерками, і вони закохалися.

Аккі та Лоуренс повертають це.

Крістель і Брем сваряться через те, що Крістель керує маленьким Бремом, але потім Крістель зізнається, що насправді закохана в нього. що

йому не подобається Нілгун, і вони з Крістель знову вступають у бійку.

Тоді Арно зізнається в коханні Крістель, і це також вирішується.» «Важко», — сказав Лоренс.

«Це ідея», — відповіла Аккі.

«Дайте це, — сказала Еліза, — і я завтра прочитаю його в школі».

На наступний день усі були в захваті.

«Я б хотів закохатися в Аккі», — сказав Джоеп. «Ну, просто ненадовго, просто для мюзиклу».

Арно не хотів закохуватися в Крістель, але Френклін прийняв це від нього.

Опівдні Еліза пішла до Аккі, щоб пообідати з нею та зробити звіт про мюзикл.

Коли вона увійшла, батько Аккі сидів за кухонним столом із похмурым обличчям.

Еліза була шокована. «Щось не так з Аккі?»

Батько Аккі кивнув. «Минулої ночі раптово пішло не так. Її продовжувало рвати, у неї дуже сильно боліла голова. Сьогодні рано вранці

Лоес відвіз її до лікарні. Вона зателефонувала кілька годин тому, щоб сказати, що Аккі збирається зробити епідуральну анестезію і що вони збираються провести ще кілька тестів».

«Що таке епідуральна анестезія²⁰?» — запитала Еліз.

«Потім вони витягають рідину з її спинного мозку. З цього вони бачать, чи щось не так у неї в голові».

Еліз здригнулася. Зараз це все звучало так нормально. Такі слова, як «спинномозкова пункція», «вилікувати» чи «пункція кісткового мозку».

Коли Аккі говорила про це, вона зазвичай була дуже розважливою. «Я повинна, — казала вона, — інакше мені не стане краще».

Еліза думала, що б вона зробила, якби це сталося з нею. Чи була б вона теж такою? Напевно ні. Або ви від природи стали сміливими, коли захворіли на лейкемію?

У вітальні задзвонив телефон, і батько Аккі підбіг до нього. «Так?»

Еліза пішла за ним і стала в дверях кімнати. Вона побачила на обличчі батька Аккі, що це було не так. Коли він поклав слухавку, сльози наповнили його очі, і він вилаявся. Потім довго дивився, нічого не кажучи.

Еліза не наважилася запитати.

Маленький Карел гладив її ніжки, а вона гладила його по голівці.

Тоді батько Аккі нарешті заговорив. «Це все не так. Метастази в головному мозку. У лікарні не розуміють цього. Це ніколи не відбувається у дітей з цією формою лейкемії.

Знову настала тиша.

Еліза хотіла спитати, що таке «метастази в мозку», але не наважилася.

---

²⁰ Прим. перекл. Епідуральна анестезія або, правильніше, епідуральна аналгезія — один з методів місцевого або повного знеболення. Анестетик вводиться в епідуральний простір, який оточує спинний мозок. Це пригнічує передачу сигналу в його нервах, чим досягається блокада чутливої та рухової функції нижньої частини тіла. Завдяки цьому методу анестезії ви не відчуватимете біль, але будете при свідомості. Використовується при пологах, взяття пункції спинномозкової рідини (ліквору) із спинного мозку та ін. Джерело: [УП](#), [Вікіпедія](#).

Батько Аккі пішов у коридор, щоб взяти пальто. «Ти хочеш знову піклуватися про кота?» — запитав він. «Я прямо зараз їду в лікарню. Йому все одно потрібно їсти».

Батько Аккі пішов, а Еліза залишилася з Карелті.

Вона сіла з ним на диван, і Карел дозволив себе міцно обійняти.

Тим часом вона подумала про свого найкращого друга і злякалася. Несподівано з хворобою Аккі сталося щось дивне. Те, чого ніхто не очікував.

Оскільки Карелтєс нявкав, вона згадала, що йому ще треба щось з'їсти. Вона теж сама була голодна.

Вона дала Карелтєс трохи крупи і зробила собі кілька сендвічів.

Тоді вона пішла до школи.

Там Еліза розповіла про те, що почула під час обіду, і очі міс Іни також навернулися сльозами.

Весь гурт замовк.

Тоді Арно запитав: «Що таке метастази в головному мозку?»

Панна Інна відповіла не відразу. Їй було цікаво, скільки часу їй ще доведеться пояснювати все про хворобу Аккі. Звичайно, було приємно мати можливість сказати, що коли все було добре, але зараз?

Чи не почнуть діти поступово боятися, що з ними може статися щось подібне? Але з іншого боку, її класу теж не допомогли незрозумілі історії. Тоді вони можуть вигадувати всілякі страшні речі.

Міс Інна раптом згадала той вечір у гуртожитку в Де Зандсе Берг, коли Аккі розпитувала її про майстра Генка.

«Міс, давайте не ходити навколо куца», — сказала вона.

Міс Інна глибоко вдихнула і сказала: «Я вже розповідала вам про погані клітини в крові Аккі. Здавалося, що вони тримають їх під контролем, але тепер вони також в голові Аккі. І видалити ті клітини там набагато складніше».

«Це справді не отримається у лікарні», — сказала Еліз. «За словами батька Аккі, нічого подібного ніколи не було».

«Це через шкільний табір?» — запитала Крістель. — Хіба вона не повинна була прийти?

«Це не має до цього жодного стосунку», — заспокоїв її вчитель. «Рак — це страшна хвороба. На щастя, сьогодні про це знають все більше, особливо про форму раку, який має Аккі. Але інколи може трапитися щось несподіване. Чогось не знали й лікарі. І тоді неважливо, де ти, тому що хвороба всередині тебе, — не втрималася вона і додала: — Я все про це знаю.

«А Аккі?» — запитав Лоренс.

«Ми можемо тільки сподіватися».

Усі діти кивнули, але, як сказала вчителька, це не звучало надто обнадійливо.

З того дня діти знову писали листівки та листи до Аккі.

Джоеп навіть надіслав пакунок із чистою носовою хусткою.

«Люба Аккі, у мене досі є цей носовичок від тебе.

Як шкода, що ти знову опинишся в тій лікарні.

Чи впевнена ти, що тобі краще з мюзиклом? Ми повинні боротися разом (звичайно, не зовсім).

У школі без тебе нудно.

Вітання від Джоєпа».

Через тиждень Аккі надіслала записку до школи.

«Любі друзі.

Дякую за всі гарні листівки.

Я мушу залишитися тут поки що.

До побачення,

Аккі.

Ця замітка справила на дітей глибоке враження. Вони не знали Аккі такою.

Вони відразу згадали божевільний лист, який вона написала, коли вперше була в лікарні. Цей лист був дуже різним.

Протягом останніх кількох місяців уся група співчувала їй і чомусь вірила, що Аккі стане краще.

Цьому сприяла насамперед сама Аккі, а також міс Інна, яка ніколи не втрачала надії.

Звісно, повідомлення з лікарні не завжди були радісними. Але вони часто чули і смішні історії.

Діти, які відвідували Аккі, завжди докладно звітували, і було багато сміху. А коли Акі сама повернулася до школи, то могла про це так смачно розповісти.

І, звичайно, була божевільна контрабандна історія про Карелтьє.

Коли панна Інна закрила листа, у класі надовго запала тиша.

Вся група відчувала, що відбувається щось справді серйозне.

Першим заговорив Патрік. «Молимося за Аккі?» — запропонував він.

«Інакше ми ніколи не молимося у школі», — сказав Маленький Брем.

А Крістель кричала: «У нас вдома нічого не вірять».

«Знаємо, — сказала Еліза.

«Кожен має сам знати, що він робить», — сказала міс Інна. Браммет'є має рацію, тому що ми державна школа, і тут немає молитви. Але нам здається, що тут дуже важливо, щоб кожен міг бути самим собою. Тож якщо ви хочете молитися, просто робіть це. Але ви також можете думати про Аккі, не молячись і не посилаючи їй нічого. І ви можете зробити все відразу, якщо ви робите це по-своєму».

І восьмий клас теж. Наступними тижнями деякі діти молилися за Аккі, а інші намагалися думати про неї якомога частіше.

Відтепер Еліз розпочала свій розпорядок дня того дня, коли вони були в коледжі Тео Тайссена. Це було наступного дня після сварки про Лоренса.

«Ти є і завжди будеш моїм найкращим другом», — написала Аккі.

Кожні кілька днів Еліза надсилала їй листа, в якому розповідала про те, що відбувається в школі. Одного разу вона написала: «Я молюся за вас щовечора. Я знаю, що у вашому домі ні в що не вірять, але, можливо, це допоможе».

Цілим класом вони також придумали речі для Аккі. Вони зробили особливий Аккі-Крант і записали касету з божевільними виставами, загадками, жартами та піснями.

І всі восьмикласники надсилали листівки.

Щодня до лікарні для Аккі приходила ціла купа листів. Але Аккі часто була настільки втомленою, що їй навіть не вистачало сил відкрити листи.

Тому її батьки все читали вголос і прикрашали коробку малюнками та листівками.

Оскільки хвороба була тепер і в її голові, Аккі довелося опромінити.

Ліжко та все, що вона була, Верле відвезла в інше відділення, де її помістили під великий пристрій.

Перші кілька разів Аккі майже не реагувала. Їй насправді було байдуже те, що трапилося, доки їй не було боляче.

Коли її вкотре помістили під пристрій, Аккі раптом сказала: «Це схоже на гармату».

Верле була здивована, що вона сказала щось смішне, тому що Аккі останнім часом була дуже похмурою.

«Це спеціальний пістолет», — відповів Верле. «Більшість зброї вб'ють вас, але ця може зробити вас кращими. Від нього виходять невидимі промені, які можуть вас зцілити».

Аккі пройшла курс лікування в тиші, а потім Вірле повернула її до четвертого блоку.

Нікого не було.

«Я попереджу твоїх батьків», — сказала Вірле. «Вони, мабуть, у кав'ярні».

«Залиште їх, — сказала Аккі, — ви побудете зі мною трохи?»

Верле взяла стілець і сіла біля свого ліжка.

«Верле, що таке смерть?»

Медсестра усміхнулася. «Чому ти це питаєш?»

«Іноді мені здається, що я помру, і я хочу знати, що станеться».

«Знаєш, Аккі, — спокійно відповів Вірле, — якщо ти поставиш десятьом людям таке запитання, ти отримаєш десять різних відповідей».

«Яка ваша відповідь?».

«Звичайно, я бачила, як тут хтось помирав. Інколи й діти. Я вважаю, що наше тіло — це просто своєрідна упаковка. Набагато важливіше те, що всередині. Я маю на увазі не ваш шлунок чи легені, а те, що ти не бачиш, але відчуваєш і думаєш. А також усе, що ти значиш для інших людей. Що ви між собою хороші друзі або любиш своїх батьків або в когось закохані. Коли ти помреш, твоє тіло помирає. Але всі ті інші речі залишаються».

«Але якщо я помру, мене не стане», — сказала Аккі.

«Це вірно».

«Де я тоді?» «Я думаю, що є місце, куди ти йдеш. Не ваша упаковка, а всі ті інші речі. І найсмішніше те, що люди, які тебе люблять, не забувають усіх тих приємних речей. Це спогади і вони залишаються тут. Отже, ти є і тебе немає».

«І тоді ти підеш на небо з цими гарними речами?» — запитала Аккі.

«Щось на кшталт цього, але є люди, які в це не вірять».

«Перед тим, як ми завели Карелтьє, у нас довгий час був інший кіт. Його звали Фліпдже, і він також помер. І я завжди говорила, що він зараз увійшов в котячий рай. Чи можу я теж туди піти, тому що це виглядає круто для мене».

Вірле засміялася. «Це гарна ідея, і я скоро прийду». «Одного разу мені наснилося, що я вмираю», — сказала Аккі. «Я плила у повітрі, як дуже великий птах. Я літала над школою і футбольним полем, а потім над лісом і

над болотом. І воно піднімалося все вище і вище, вище і вище. Але потім я прокинулася і заплакала».

Двері боксу відчинилися, і ввійшли батьки Аккі.

«Ти повернулася», — радісно сказала мати. «Це було добре?»

«Було легко, мамо».

Тато приніс пошту. «Знову так багато листів і листівок», — сказав він. — Я їх прочитаю?»

Аккі кивнула, і її батько відкрив перший конверт.

Раптом Аккі підвелася й прошепотіла: «Можливо, я помру».

Її батьки були шоковані. Звичайно, вони знали, що це може статися, але Аккі це сказала вперше.

«Моя люба», — сказала її мати, розпачливо дивлячись на чоловіка.

Аккі почала пристрасно ридати. «Я не хочу помирати, я хочу залишитися з тобою».

Її батьки обійняли Аккі, і вони разом плакали.

Дуже довго і з глибокими задиханнями, тому що весь смуток, весь відчай останніх часів і весь страх перед тим, що може статися, спливали.

Тато погладив Аккі по обличчю, а Аккі взяла маму за руку й міцно стиснула її.

Лише після тривалого часу вони знову заспокоїлися.

Вірле залишила їх наодинці, але тепер прийшов подивитися.

Вона принесла каву й кока-колу для Аккі.

«З тобою все гаразд?» — запитала вона.

«Плакаємо разом, — сказала Аккі. — Це полегшення, — зітхнув батько Аккі.

«Але якщо я таки помру, — сказала Аккі, — принаймні я захочу потрапити в котячий рай».

І це змусило їх усіх сміятися, хотіли вони того чи ні.

Пісня скорботи

Наступної ночі після розмови з Верле про котячий рай стан Аккі швидко погіршився. У неї була сильна задишка, і лікар Усик визначив, що у неї розвинулася пневмонія.

Аккі перевезли в інше відділення, і їй наділи ковпачок на ніс, що давало їй більше повітря та дихало краще.

Батьки сиділи біля неї і тримали її за руки.

Навколо Аккі були всілякі пристрої, які тихо дзижчали або час від часу пищали.

Контролювали її серцебиття, їй давали ліки та рідку їжу через крапельницю.

Аккі спала більшу частину часу, і коли вона не спала, до неї майже нічого не дійшло. Вона не могла розрізнити, день чи ніч.

Час від часу вона навіть втрачала свідомість, але іноді вона раптово прозрівала і розмовляла з батьками.

«Який сьогодні день, мамо?»

«Середа, мила».

Аккі підняла голову й здивовано подивилася на всі пристрої навколо себе. «Я виглядаю як комп'ютер».

Коли вона знову прокинулася й почула, що п'ятниця, то сказала: «Я ніколи так довго не спала, мамо?» де тато?»

«Ось, люба, я сиджу поруч».

«Ти був тут весь час?»

«Звичайно, ми не залишимо тебе одною».

«Ти милий».

А наступного разу вона сказала: «Я лечу і вже можу дуже високо піднятися».

Одного дня вона запитала про Елізу.

«Я їй негайно подзвоню», — пообіцяв тато.

«І вчитель, — сказала Аккі, — і Лоренс, і Брамметьє, і Нілгун, і Аннеміке. та...»

«Це буде справжнє вторгнення», — сказав їй батько, але Аккі вже не чула цього, бо знову задрімала.

Її батьки проконсультувалися з Вусатим лікарем і вирішили спершу запитати міс Інну та Еліз.

«Після цього, можливо, ви зможете запросити ще кількох дітей», —

сказав Вусатий лікар. «Але давайте подивимося, як вона на це відреагує. І їм заборонено заходити до Аккі, тому що ми не ризикуємо. Є домофон, тож вони можуть з нею поговорити».

Наступного дня міс Іна та Еліза знову йшли коридором лікарні разом. Панна Інна знала, куди йти.

«Ми йдемо до реанімації», — сказала вона Еліз. «Мій чоловік теж був там. Тепер вони вдень і вночі спостерігають за Аккі. Але не варто лякатися. У неї на тілі повинні бути всілякі трубочки і багато приладів.

Батько Аккі чекав на них і привів до Аккі.

Еліза виявила, що це не так страшно, як вона очікувала. Там було багато шлангів і дротів, але з-за вікна вона добре бачила Аккі, і вона лежала там дуже спокійно.

Міс Інна дуже сумно подивилася на Аккі й продовжувала бурмотіти: «Але ж дівчино».

Вони почули голос мами Аккі через гучномовець над своїми головами. «Вона спить. Шкода, тому що вона щойно прокинулася, і я сказала, що ти приходив».

Раптом Аккі відкрила очі й подивилася просто в обличчя міс Інни та Еліз. Вона хотіла щось сказати, але не могла.

Її мати схилилася над нею, і Аккі ледь чутно прошепотіла їй щось на вухо.

«Їй подобається, що ти тут», — сказала через динамік мати Аккі. Аккі прошепотіла ще щось.

«Вона знову в школі з мюзиклом», — сказала її мати, ледве стримуючи сльози.

Аккі повільно підняла руку й помахала Елізі та вчителю.

Еліз помахала у відповідь і поцілувала склянку.

Те саме зробила панна Інна.

Аккі побачила це й усміхнулася.

Потім заплющила очі і знову полетіла.
Це був останній раз, коли Еліз бачила, як її подруга посміхалася.
Через два дні Аккі померла.
Вона знову втратила свідомість і летіла все далі й далі.
Все далі і далі, вище і вище.
Її батьки тримали Аккі на руках, коли вона померла.

Того дня майстер Генк був у восьмій групі, щоб тренуватися перед мюзиклом.

Він приніс свою гітару, і всі діти мали папірець із текстом пісні, яку він співав у пришкільному таборі.

Задзвенів телефон, і міс Інна вийшла з класу. Трохи пізніше вона повернулася і щось прошепотіла на вухо майстру Генку. Потім вона тихо сказала: «Сядьте в коло».

Насправді їй не потрібно було нічого більше говорити. Діти знали, що буде.

«У мене погане повідомлення», — почав учитель. Аккі померла. Її тато щойно дзвонив до школи».

Було дивовижно тихо. Протягом хвилини.

Раптом Джоеп підскочив, кинув стілець на підлогу й заревів: «Це підло, це підло!» Потім він вибіг у коридор і сів на підлогу між пальто, поклавши руки перед очима.

Кілька дітей почали плакати. Інші вставали і безцільно ходили по класу.

Лоренс обняв маленького Брема, який відчайдушно ридав.

Еліза підійшла до вчительки й заповзла їй на коліна.

Потім прозвучали гітарні акорди. Майстер Генк почав співати пісню, і слова раптом набули зовсім іншого значення. Дедалі більше дітей підспівували, і навіть Джоеп вийшов із коридору.

Це була пісня скорботи для восьмого класу.

«Одного разу ти прощаєшся
з дітьми у своєму класі
одного разу ти прощаєшся
з тим, що сприймалося як належне

Разом сміятися, разом плакати
і деякі суперечки
повільно зростаються

цей час минув назавжди

І навіть якщо ви більше не побачитесь
ніколи не забувайте про одну річ
той час, який ви провели
разом залишається приємним спогадом».

До побачення, люба, жорстка Аккі

За кілька днів до похорону Аккі діти та їхній вчитель часто розмовляли про все, що трапилося.

Міс Інна повісила на дошку оголошень великий портрет Аккі, який Лісбет намалювала для фото на двадцять п'яту річницю.

Була скринька, і кожен, хто хотів, міг покласти туди записку.

Одні діти із задоволенням прочитали його першими, а інші відразу поклали його в коробку.

Першим підійшов Брамметье з квіткою і поклав її поруч із портретом. «Зірваний, ризикуючи власним життям», — сказав він.

«Що ти маєш на увазі?» — запитав учитель.

«У нашого сусіда в саду багато квітів і рослин, але якщо на це вказати, то він уже втомився».

Панна Інна справді хотіла його вилаяти, але дозволила це зробити.

Аккі напевно б дуже сміялася.

Тепер інші діти також почали приносити квіти, і вчитель запитав, чи не хочуть вони зірвати їх «на його Брамметье».

Еліза написала вірш для скриньки.

«Я пишу тобі цього листа
щоб ти знала,
що я тебе ніколи не забуду.
До побачення, дорога міцна Аккі.

Лоренс також написав записку, але нікому не дозволили її прочитати.

Брамметье написав довге оповідання під назвою «Таємна контрабандна акція з Карелтьє». Коли він прочитав це, усі знову засміялися.

Він пішов у коробку разом із портретом Карелтьє.

До цього часу кожен щось придумав. Малюнки та нотатки, а Арно навіть урочисто написав на смужці паперу: «Спочивай з миром, люба моя Аккі».

Він також запитав панну Інну: «Що ми зробимо з тією коробкою?»

«Я хочу передати це батькам Аккі та попросити їх покласти всі речі в коробку Аккі».

Раптом для всіх знову стало дуже близько. Вчителька розповідала про «скриньку Аккі».

Брамметье сказав: «Іноді я боюся, що помру».

Інші діти останнім часом теж думали про це.

— спробувала їх заспокоїти панна Інна. «Звичайно, всі люди колись помирають», — сказала вона. «Коли ти старий, це має великий сенс. Чим старше стаєш, тим більше наближаєшся до смерті. І коли ти дуже старий, ти часто вже не так заперечуєш. Звичайно, старим людям сумно, тому що вони втрачають усе, що люблять. Але багато людей похилого віку також часто дуже втомлені, і коли тобі вісімдесят-дев'яносто, тобі поступово хочеться піти назавжди відпочити».

Кілька дітей тепер розповідали про свою бабусю чи дідуса, які померли.

Але Арно сказав: «Аккі було лише дванадцять».

«Правильно», — сумно відповіла вчителька. «Іноді моя історія помилкова, але одне я знаю точно: це ненормально, якщо ти помреш таким молодим. Більшість дітей з лейкемією одужують. І це добре, тому що, коли ти дитина, у тебе попереду ціле життя. Ось чому ви не можете боятися».

«Але Аккі вже тут немає», — вперто наполягав Арно.

«Це теж незрозуміло», — сказала вчителька. «Іноді я просто чогось не знаю. Ти часом дражниш мене з цього приводу, бо вважаєш, що вчитель повинен знати все. Але тепер я справді не знаю відповіді, Арно».

Арно кивнув, бо розумів це дуже добре.

Дітям, які бажали, дозволили попрощатися з нею в будинку Аккі.

Лоренс, Еліза і Брамметье разом з міс Іною пішли до неї додому.

«Як добре, що ви тут», — сказала Лоес, відчиняючи перед ними двері. «Аккі нагорі у своїй кімнаті».

Вона повела їх сходами, але маленький Брем залишився стояти в коридорі.

«Ти б не хотів, Брем?» — запитала міс Інна.

Брем здвигнув плечима. «Я не знаю, міс. Я чекатиму тут. Можливо, я прийду».

Решта продовжували до кімнати Аккі.

Еліза зайшла першою.

Ця кімната була для неї дуже знайомою. Вона часто сиділа там, балакаючи зі своєю подругою або разом робила домашнє завдання. Ніщо не змінилося. Стіни були завішані плакатами зірок естради та футболістів, стіл все ще був захащений, а старомодне крісло було завалено одягом.

Сонце світило у вікно, роблячи кімнату дуже світлою.

Аккі лежала на своєму ліжку. Вона була одягнена у великий мішкуватий светр і джинси.

Це був одяг, який вона любила носити. І на ній була кепка. Здавалося, що Аккі спокійно спала.

Її обійми були з нею.

Еліза, Лоранс і міс Інна довго стояли біля неї, нічого не кажучи.

Еліз подивилася на м'які іграшки. Свиня також була там.

Еліза згадала той час у лікарні, коли Аккі сказала, що називала звіра різними іменами. Його все ще звали Лоранс.

Тоді вони з Нілгун повинні були пообіцяти нікому не говорити.

Але, можливо, вона розповість про це Лоренсу через деякий час. Напевно, Аккі це сподобається.

Раптом діти та міс Інна почули, що позаду них хтось увійшов.

Це був Брем. Він приєднався до них і подивився на Аккі здивованими очима.

Знову запанувала довга мовчанка, а потім Лоренс сказав: «Вона виглядає такою маленькою».

«Вона справді виглядає дуже мило», — сказала Еліза. Вона боялася сюди приходити. Але тепер, коли вона була тут, вона відчувала себе дуже спокійно.

«Я можу доторкнутися до неї?» — запитала вона Лоес.

«Звичайно, але вона відчуває холод».

Еліз обережно поклала руку на щоку Аккі. Еліза трохи здригнулася, але не відібрала руку. Вона не хотіла боятися Аккі.

Лоренс зробив крок уперед. «Я хочу...» Він завагався й подивився на матір Аккі.

Він відразу зрозумів і посміхнувся.

Лоренс нахилився до Аккі й ніжно поцілував її в щоку.

«Ти все ще був винним», — тихо сказав він.

Міс Інна наслідувала цей приклад і поцілувала Еккі в чоло. «Привіт дорога».

Маленький Брем смикнув вчительку за рукав і запитав: «Я повинен щось робити?»

Міс Інна закусила нижню губу. «Звичайно, ні. Все одно приємно, що ти тут».

Маленький Брем кивнув, але раптом вигукнув: «Привіт, Аккі, я думаю, що ти дуже класна дівчинка!» Потім вибіг з кімнати.

Лоес пішла за ним, і коли трохи пізніше Еліза, Лоренс і вчителька спустилися вниз, маленький Брем тихо плакав унизу сходів.

Мати Аккі сиділа біля нього, обнявши його рукою.

Похорон Аккі відбувся в аудиторії, великій, світлій кімнаті біля цвинтаря.

Було багато людей, і восьма група також була там.

Діти все ще хотіли зробити щось для Аккі, і вони вирішили заспівати пісню.

Батько Аккі згадував. Час від часу він зупинявся, бо був надто злий, але потім продовжував, і всім подобалося слухати.

Потім грала музика.

Люди в залі були шоковані, тому що це була досить груба пісня, але це була музика, яка подобалася Аккі.

«Важко», — прошепотів Лоранс Браммет'є та Еліз, які сиділи поруч.

Тоді вчитель підійшов, щоб щось сказати.

Вона розповіла, якою була Аккі. Що вона зазвичай була дуже веселою в школі, але вона також могла бути доброю та жорстокою та могла влаштувати багато бійок. Особливо, якщо вона відчувала, що з кимось поводяться підло. Міс Іна сказала, що весь клас співчував, але що Аккі також хвилювалася за клас з лікарні. Що вона придумувала склад для футбольного турніру і вигадувала божевільні речі для мюзиклу. І що, повернувшись до школи, вона могла смішно розповідати про лікарню, хоч їй там часто було так важко.

Звісно, вчителька також розповіла про маленького Карела в лікарні та пришкільний табір.

Те, що Аккі встала з ліжка пізно ввечері, і що вони троє були шоковані й подумали, що щось не так. Але Аккі хвилювалася за свою найкращу подругу і суворо сказала вчительці, щоб вона негайно з цим щось зробила.

«Mieljaar», — прошепотіла Еліза, а Браммет'є та Лоренс розреготалися.

«Люба Аккі, — завершила свою промову вчителька, — ми всі дуже засмучені, але ми не забудемо тебе. Ти була особливою дитиною, якщо чесно, сміливою і з великим гумором. Коли я думаю про тебе, я посміхаюся крізь сльози».

Потім пісню співав увесь клас. Спочатку дуже вагалися, але в останньому куплеті всі діти підспівували на все горло.

«І хоча ви більше не бачитеся
ніколи не забувайте про одну річ
той час, який ви ділили разом
залишається приємним спогадом».

Разом вони відвезли Аккі на цвинтар.

Було багато квітів, восьмому класу дозволили їх нести.

Браммет'є тримав квіткову композицію, яку вони купили всією

групою.

Вона була дуже важкою, і він насилу міг його підняти.

Лоуренс хотів йому допомогти, але йому не дозволили. У Брамметьє було відчуття, що він може зробити щось для Аккі востаннє. Яккою би жорсткою не була Аккі, він хотів бути таким деякий час.

Весь народ великою процесією йшов за труною.

Під великим деревом зробили яму. Над нею було кілька дощок, на них ставили труну.

На нього поклали всі квіти, і врешті труну вже не було видно.

Батько Аккі подякував усім. «Дуже добре, що ти зараз з нами. Нам дуже сумно, але приємно, що ми ділимося нашим горем ви можете поділитися».

Після цього все закінчилось.

Дорослі деякий час залишилися у батьків Аккі.

Восьма група повернулася до школи на годину, щоб поговорити. У другій половині дня вони будуть вільні.

«Що вони роблять із цією коробкою?» — запитала Еліза, коли вони трохи сиділи в колі.

Аннеміке знала, що це таке, тому що вона пережила це разом зі своїм дідусем.

«Після того, як люди пішли, вони обережно опускають коробку в яму і засипають її піском».

«Так само як рослина, — сказав Арно, — яку ти кладеш у ґрунт».

З другом батька Лоренса все пішло інакше. Тоді вже опускали труну перед людьми.

«Це теж можливо, — сказав учитель, — але я думаю, що батькам Аккі найбільше сподобалося так. З усіма тими квітами це було чудове видовище».

Нілгун сказав: «Мені здається дивною ідея, що вона зараз під землею. Можливо, це звучить безглуздо, але хіба їй не буде холодно?»

«Це не дурниця, — відповів учитель, — насправді дуже мило з вашого боку запитати про це».

Але коли ти мертвий, ти нічого не відчуваєш. Без болю, без смутку і без холоду.

Тоді твоє тіло схоже на будинок, у якому більше ніхто не живе».

«Аккі перебралася на небо?» — запитала Еліза.

Учитель знизав плечима. «Мені дуже важко щось про це говорити. Є багато людей, які в це вірять, але є також люди, які кажуть, що нічого не залишилося. Якщо тобі подобається думати, що Аккі на небесах, то просто зроби це. І що б ви не думали, ми ніколи не забудемо Аккі».

О дванадцятій годині Лоранс, Еліза та Браммет'є мовчки йшли додому.

Коли вони проминули будинок Аккі, Карелтьє сиділа біля вікна.

Діти побачили, що всередині були всі люди, які могли втішити батьків Аккі.

«А хто втішає Карела?» — запитав Брамметьє.

Діти переглянулись і обернулися.

Карел помітив, бо коли відчинили кухонні двері, він одразу вийшов.

Діти сіли на траву, і Карел дозволив себе погладити.

І було таке враження, ніби Аккі була ще жива. Звичайно, діти знали, що це не може бути правдою, але через Карелтьє здавалося, що Аккі все-таки була там.

Як це було з восьмим класом

До великого свята діти ще два місяці були з панною Інною.

Портрет Аккі залишався висіти весь цей час, і кожен день хтось ставив біля нього квітку.

Одного разу вони знову всі разом пішли на цвинтар.

Тепер на могилі стояв гарний білий камінь. На камені був простий текст. «Тут спочиває наша відважна дорога Аккі».

Наприкінці навчального року вони зіграли мюзикл, бо були впевнені, що Аккі цього захоче.

Це було дуже смішне шоу.

Вони трохи змінили зміст, і про Аккі нічого не говорили.

Але коли все було майже скінчено, міс Інна виступила вперед і сказала: «Пані та панове, ми, звісно, не забули про Аккі. Тому ми зараз співаємо на завершення прощальною піснею. Восьма група прощається з початковою школою, але цього року ми також попрощалися з Аккі, дуже гарною дівчинкою, яку ми не забудемо.» Тоді міс Інна звернулася до дітей, які стояли позаду неї на сцені. «Давай, ще раз. Для Аккі.

«За Аккі!» — ревів, як бойовий клич, увесь восьмий клас.

Про цю книгу

У 1991 році я ще був вчителем. Того року дівчина з моєї групи померла від лейкемії. Її звали Анке.

Я роками ходив з ідеєю написати книгу про неї.

Але це має стосуватися не лише неї, адже як письменник ви також придумуєте свою історію. Ви говорите про речі, які дійсно відбулися, і вигадуете щось.

Але через те, що я пережив з Анке, я зміг написати цю книгу.

І я не хотів, щоб це була лише сумна історія, тому що Анке була дуже щасливою дитиною, яка боролася за своє життя.

Інші діти, хворі на лейкемію, яких я тим часом зустрічав, також часто неймовірно сміливі та сповнені життєлюбства.

На щастя, все більше дітей одужують. Але з деякими дітьми такого не буває. Як і з Анке.

Тому я сподіваюся, що ця книга стала скромним пам'ятником Анке та всіх інших дітей, які програли битву з цією хворобою.

Я хочу подякувати кільком людям, які допомогли мені написати цю книгу:

Клер Ассман-Хульсманс, коригуючий педагог Центру дитячої онкології Академічної лікарні Неймеген Сент-Радбуд;

Riet Fiddelaers-Jaspers з фонду «In de Wolken» у Heeze, фонду, який підтримує дітей та молодь, які стикаються з втратами; Маріон і Тео Шіпперс з Bakel;

фонд «Друзі дитячого онкологічного центру Неймеген»; і, звичайно, батьки Анке: Хетті та Віл Гертс-Ноїєни та її брат Джерун.

Частина доходів від цієї книги піде на користь фонду Друзі дитячого онкологічного центру Неймеген.

Жак Врінс

Гронсвельд, Південний Лімбург

Квітень 1999 року

Післямова перекладача²¹

Книга «Восьмикласники не плачуть» нід. «Achtste-groepers huilen niet» за авторства нідерландського письменника Жака Врінса, як вже здогадалися заснована на реальних подіях. У 1991 р. після смерті Анке, прототипа героїні твору (вона дала згоду на це, хотіла, щоб про неї написали книгу) та після жарту одної з однокласниці Анке, щоб про неї написали книгу. Автор спочатку не хотів писати книгу і довго вагався. Цю ідею підтримала мама Анке і довго вмовляла письменника і вкінці-кінців він погодився і вона стала консультанткою Врінса з цього питання. Через деякий час Жак не міг продовжувати писати книгу, але все ж наважувався. Він навіть замінив у творі вчителя на «вчительку Інну» і змінив імена інших героїв, щоб «відірватися» від історії.

Через довгих 8 р. після реальних подій, книга побачила світ. Першою прочитала мама Анке, батько не захотів цього робити. Вони відразу впізнали у героїні свою доньку, навіть з чимось вигаданим.

У 2012 та 2014 р.р. у Нідерландах екранізували цю історію знявши фільми «Хороші діти не плачуть» нід. «Achtste-groepers huilen niet» та «Круті діти не плачуть», нід. «Kule kidz gråter ikke» (є ремейком фільму 2012 р.) відповідно. Жак подивився фільм 2014 р. зі сльозами на очах і йому одразу сподобався фільм.

Книга «Восьмикласники не плачуть» офіційно перекладена з нідерландської на німецьку та норвезьку мови. Українською мовою книга офіційно ніколи не перекладалася. Цей переклад є **аматорським** з можливими неточностями. Переклад створений для особистих цілей автора перекладу, бо мені сподобалася ця історія (заділа) і я хотів би, щоб більше людей знали про цей твір, читали його, але не з комерційною метою, що означає безкоштовне просування. Автор перекладу надіється, що колись буде офіційний переклад українською в Україні і гонорари за покупку книг надходитимуть, туди куди написав Жак Врінс у своїй післямові.

Переклад книги містить примітки для більш точного, глибшого розуміння змісту твору та більш детальної інформації про щось. Також є зміст.

P.S. Посилання, де знаходяться оригінал та переклад книги, фото/відео

---

²¹ Джерела: Вікіпедія — англ. [Книга Achtste-groepers huilen niet](#), [біографія Жака Врінса](#), фільм [Kule kidz gråter ikke](#), фільм [Achtste Groepers Huilen Niet](#), рос.: фільм [«Хороші діти не плачуть»](#); сайт NRK.no: стаття нід. [«Розповідає історію реальної «Анкі»](#); сайт Dagbladet: нід. [Один із чудових норвезьких дитячих фільмів зими про онкохвору Анке \(12\) На реальних подіях.](#)

та фільми про це історію. **Колекція перекладача** — <http://surl.li/idiide>
(Хмарне сховище «OneDrive»).

Приємного читання!

*Автор перекладу: Журавльов С.О.,
автор блогу і каналу «Sima® Channel»*

Липень 2023 року

Зміст

Поросята	6
Помста	12
Тисячоліття!	19
Онкодування	27
Лейкемія	36
Маленький Карел і особливий лист	44
Четвертий блок	51
Ковпачки.....	60
Коледж Тео Тайссен	67
Я хочу бути там	75
За Аккі!.....	82
Шкільний табір	91
Разом сміятися, разом плакати	99
Поплачте разом	106
Пісня скорботи	113
До побачення, люба, жорстка Аккі.....	117
Як це було з восьмим класом	123
<i>Про цю книгу</i>	124
Післямова перекладача	125